

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΛΗ' | ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 49 — ΤΗΛ. 27.689 | 1-15 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1961 | ΑΡΙΘ. 15-16

ΤΟ ΘΑΥΜΑ ΤΗΣ ΘΕΙΑΣ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΣ

«Και μεθ' ἡμέρας ἕξ, παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν. Καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν. Καὶ ἔλαμψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο λευκὰ ὡς τὸ φῶς...» (Ματθ. ιζ', 1-3).

*

Ἐκπληκτικὴ ἀληθῶς εἶναι ἐν τῇ ἀπλότητί της ἡ Εὐαγγελικὴ διήγησις. Καὶ φαινομενικῶς καὶ ἐκ πρώτης ὄψεως, εὐρίσκεται εἰς τοὺς ἀντίποδας τῆς ὀρθολογικῆς σκέψεως καὶ ἀπρόσιτος εἰς τὸν λόγον καὶ εἰς τὸ διανόημα.

Καὶ ὅμως εἶναι τόσον ἀληθῆς. Τόσον διαγωγῶς ἀποκαλυπτική. Καὶ ἔχει τόσην σπονδαιότητα καὶ τόσην ἀξίαν φωτιστικὴν. Καὶ οὐδὲν ἄλλο ἀποτελεῖ, εἰμὴ συμβολικὴν προβολὴν τοῦ πνευματικοῦ κόσμου εἰς τὸν φυσικόν, πὺν διερμηνεύει καὶ ἀποκαλύπτει, κατὰ τρόπον ἀπλὸν καὶ ἐξωτερικόν, τὸ ἀνεκφραστον βάθος τῆς πνευματικῆς ζωῆς.

*

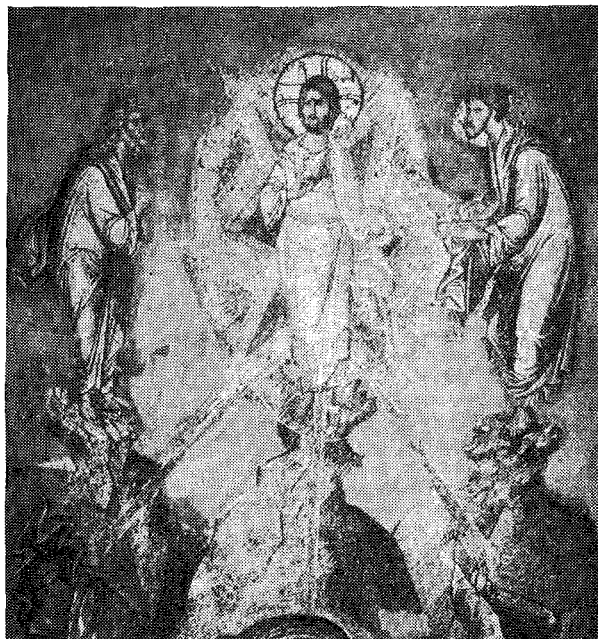
Διότι πᾶσα ἀποκάλυψις εἶναι ἐξαντικειμένισι τοῦ ὄντος. Εἶναι ἀντανάκλασις τοῦ αἰδίου φωτός ἐπὶ τῆς γῆς μας αὐτῆς, καὶ γνώσις εἰσδύουσα βαθύτερον εἰς τὰ μυστή-

ρια τῆς θείας ζωῆς. Γνωσῖς, πὺν ἀπομακρύνει τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τῆν παγεράν του μόνωσιν. Πνευματοποιεῖ τῆν φύσιν του, καὶ τὸν προσπελάζει πρὸς τὸν Θεόν. Καὶ ἡ Μεταμόρφωσις τοῦ Σωτῆρος μας, τῆς ὁποίας τῆν ἀνάμνησιν εορτάζει λατρευτικῶς ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία μας, ἐπηῆρξε μία ἀπονέφωσις τῆς γνώσεως περὶ τῆς θείας πραγματικότητος καὶ μία ἄρσις ἀδιαπεράστων ἐμποδίων ἐπὶ τῆς πνευματικῆς ὁδοῦ.

*

Ὁ ἄνθρωπος ἀπερριμμένος ἐντὸς τοῦ ὕλικου αὐτοῦ κόσμου, περιβάλλεται ἀπὸ μύρια ψεύδη καὶ ἀπὸ μυρίας πλεκτάνας, πὺν ἐξυφαίνουσι, ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν, περὶ αὐτὸν αἱ φυσικαὶ του αἰσθήσεις. Καὶ τελικῶς ἡ ὕλικὴ μνήμη καταπλημμυρίζει, μὲ παντοειδῆ σαρμόν, τῆν πνευματικὴν. Τοποθετεῖ ἐντὸς τοῦ φυσικοῦ κόσμου τὸ κέντρον τῆς ζωῆς του. Καὶ ὁ «νοῦς τῆς σαρκὸς» ἀποφράσσει τῆν ὁδὸν τῆν ἄγουσαν πρὸς τὸν Θεόν. Καὶ ταυτιζόμενος καὶ ἐνούμενος, μὲ ἀοράτους δεσμούς, πρὸς τὰ κατώτερα στοιχεῖα τῆς ὑπάρξεως, ἀπαθλιούται. Ἀποβαίνει ἀπτερος θετικιστής. Καὶ ἀδυνατῶν νὰ ἐξαντλήσῃ μὲ ὀρισμὸς καταφατικὸς τῆν φύσιν τῆς θεότητος, ἀπαρνεῖται τελικῶς καὶ μωρῶς τῆν ἄνωτέραν πνευματικὴν ζωὴν.

Η ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΙΣ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ

Ψηφιδωνὸν τοῦ 14ου αἰῶνος ἐκ τοῦ ναοῦ τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων Θεσσαλονίκης.

Χωρίς περίσκεψιν, χωρίς λόπην, χωρίς αἰδῶ
μεγάλα κ' ὑψηλά τριγύρω μου ἔκτισαν τείχη·
Καὶ κάθομαι καὶ ἀπελπίζομαι τώρα ἐδῶ...

λέγει διὰ τὸ κατάντημα αὐτὸ τῆς ἀνθρω-
πίνης ψυχῆς ὁ ποιητὴς Καβάφης εἰς τὸ
ῥαϊῶν ποίημά του «Τείχη».

Καὶ ὅταν συμβῆ τοῦτο, μόνον ἡ ἀδιά-
κοπος δέησις· μόνον ἡ ἀδιάπτωτος καὶ
σταθερὰ ἐπιθυμία νὰ γνωρίσωμεν τὴν ἀλή-
θειαν· καὶ μόνον ὁ φωτισμὸς τῆς ψυχῆς ὑπὸ
τῆς θείας Χάριτος, εἶναι δυνατὸν ν' ἀποκα-
λύψουν τὰς ὑπερόχους δυνάμεις, τῶν ὁποίων
τὰ σπέρματα ὑπνώπτουν εἰς τὰ βάθη τῆς
ὑπάρξεως. Καὶ τότε τὸ πνεῦμα ζωοποιεῖ
καὶ μεταπλάττει τὴν ἕλπην· καὶ κυριαρχεῖ
καὶ κατευθύνει τὰς ὑλικὰς μας αἰσθήσεις.
Διότι αἱ σκέψεις μας καὶ τὰ συναισθήματά
μας ἐνέχουν δυνάμιν θαυματουργικὴν. Καὶ
ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν εἰσερχόμεθα εἰς μίαν
νέαν φάσιν ζωῆς, τῆς ὁποίας τὸν ρυθμὸν
καὶ τὴν κυριαρχοῦσαν γραμμὴν παρέχουν
καὶ καθορίζουν οἱ στοχασμοὶ μας καὶ αἱ
διαθέσεις μας. Καὶ προσανατολιζόμεθα καὶ
πάλιν τότε πρὸς τὸν Θεόν. Καὶ πρὸς τὴν
ζωὴν τῆς ἀληθείας, τῆς δικαιοσύνης, τῆς
ῥαϊότητος, καὶ τοῦ φωτός.

*

Ἡ Μεταμόρφωσις λοιπὸν τοῦ Σωτή-
ρος μας ὑπῆρξεν ἓνα ἀποκαλυπτικὸν γεγο-
νός, πὸν ἐφάνερωσεν εἰς τοὺς ἐμφόβους μα-
θητὰς Του τὴν Δόξαν Του, «καθὼς ἠδύ-
ναντο». Εἶδον ἐμπρὸς τοὺς τὸ πρόσωπον
τοῦ ἐνανθρωπήσαντος Λόγου νὰ λάμπη ὡς
ὁ Ἥλιος. Καὶ τὰ ἱμάτιά του ὡς φῶς.
Κτίστης καὶ κτίσμα νὰ καταλάμπωνται ἀπὸ
τὴν αὐτὴν οὐρανόφοιτον αἴγλην. Καὶ οἱ
τρεῖς ἐκεῖνοι μαθηταί, καὶ μαζὶ μὲ αὐτοὺς
ὄλον τὸ ἀνθρώπινον γένος καὶ ὄλαι αἱ ἀν-
θρώπινα γενεαὶ ἐβεβαιώθησαν διὰ τὴν θείαν
του φύσιν καὶ ὑπόστασιν. Καὶ ὅτι μόνον διὰ
τοῦ Χριστοῦ εἶναι δυνατὸς ὁ θρίαμβος καὶ
ἡ νίκη κατὰ τοῦ βάρους τοῦ φυσικοῦ κό-
σμου, καὶ ὁ ἀνθρώπος, ἀπαντῶν εἰς τὴν

θείαν του κλήσιν, νὰ «Θεωθῆ»· καὶ ν' ἀπο-
βῆ ἐπὶ τῆς Γῆς αὐτῆς «Εἰκὼν τοῦ Θεοῦ».

*

Ὁρθῶς λοιπὸν ἐλέχθη, ὅτι ἡ κορυφὴ
τοῦ Θαβώρ εἶναι ἡ ὑψηλοτέρα τῆς Γῆς, πὸν
ἐγγίζει τὸν Οὐρανὸν καὶ στηρίζεται ἐπάνω
εἰς τὰ ἡλιοστάλακτα βάρθρα τοῦ θρόνου
τῆς θείας Παντοδυναμίας.

Ἐπάνω εἰς αὐτὴν ἱστάμενος ὁ Υἱὸς καὶ
Λόγος τοῦ Θεοῦ ἐνεδύθη αἰφνιδίως τὸ Φῶς
καὶ τὴν ἔκπαυλον Δόξαν, τὴν ὁποίαν ἀπὸ κα-
ταβολῆς κόσμου εἶχε πλησίον τοῦ Οὐρανοῦ
Πατρός του. Καὶ τὸ θαῦμα τῆς θείας του
Μεταμορφώσεως, ὑπῆρξε τύπος, προμήνυμα
καὶ ὁ ὑπέροχος συμβολισμὸς τῆς Δόξης καὶ
τοῦ Φωτός, πὸν θὰ ἐνεδύετο, βραδύτερον καὶ
μετὰ τὴν ἀποστολὴν τοῦ Παρακλήτου, ἡ
θεία του Ἐκκλησία· πὸν ἀποτελεῖ τὸ μυστι-
κὸν καὶ ἀείζων σῶμα Του καὶ ἡ ὁποία δὲν
καταβαίνει πλέον ποτὲ ἀπὸ τὸ μυστικὸν
Θαβώρ, ὅπου τὴν κρατεῖ αἰωνίως ὁ προο-
ρισμὸς της. Καὶ ἀποστολὴν ἔχει νὰ μετα-
ποιῇ τὴν ἕλπην εἰς φῶς. Καὶ μὲ Ἀποστό-
λους, ὄχι προηγεῖς ἐπὶ τῆς Γῆς, ἀλλὰ ὀρθί-
ους, ἀφόβους, καταλαμπεῖς καὶ «ἐπαίρον-
τας τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸν Ἰησοῦν»,
νὰ καταπλημμυρίζῃ τὴν Γῆν μὲ τὴν Δό-
ξαν του.

ΘΕΟΛΟΓΙΟΣ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

ΕΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕΝ

**Η ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ
ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ
ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ**

Νέα ἔκδοσις τῆς ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ, εἰς σχῆμα
μικρὸν (τσέπης) ἐπὶ ἀρίστου χάρτου δι' ἐρυ-
θρῶν καὶ μαύρων γραμμάτων.

Ἀπαραίτητον βοήθημα διὰ πάντα ἐκκλησιαζόμενον.

Τιμᾶται δρχ. 1.50.

ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1960 (*)

Μακαριώτατε,

Κατὰ τὸν λήξαντα μῆνα Φεβρουάριον συνεπληρώθη καὶ τὸ τρίτον ἔτος τῆς ἐν τῇ Γενικῇ Διευθύνσει τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος θητείας μου. Ὅθεν ὑποχρέωσίν μου ἐθεώρησα, ὅπως, ἐν συνεχείᾳ πρὸς τὴν ὑποβληθεῖσαν ὑπ' ἐμοῦ ἔκθεσιν πεπραγμένων τοῦ Ὄργανισμοῦ τούτου, κατὰ τὰ ἔτη 1958 καὶ 1959, ὑποβάλλω πρὸς τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα καὶ τὸ Κεντρικὸν Συμβούλιον ἔκθεσιν καὶ τῶν κατὰ τὸ λήξαν ἔτος 1960 πεπραγμένων αὐτοῦ, ἵνα παρασχεθῇ καὶ αὐθις ἡ εἰκὼν τῆς ὄλης δράσεως τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας καὶ κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο, ἐκτεθοῦν ἐπὶ τούτοις τὰ ἀπασχολήσαντα αὐτὴν θέματα κατὰ τὸ λήξαν ἔτος, ὑποδηλωθοῦν αἱ καταβληθεῖσαι ἐν αὐτῇ προσπάθειαι καὶ τὰ ἀποτελέσματα αὐτῶν καὶ ἐπισημανθοῦν ἐπιδιώξεις τινές, τῶν ὁποίων ἡ προώθησις κρίνεται ὑφ' ἡμῶν ἐπιβεβλημένη.

*

Τὸ ὅλον ἔργον ἐν τῇ Ἀποστολικῇ Διακονίᾳ κατὰ τὸ λήξαν ἔτος ἐβασίσθη ἐπὶ τῶν διατυπωθεισῶν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ἔκθεσιν τῶν ἐτῶν 1958 καὶ 1959 προϋποθέσεων καὶ ἀρχῶν, αἱ καταβληθεῖσαι δὲ προσπάθειαι ἐπεδίωκον ἐν πολλοῖς τὴν πραγμάτων τῶν ἐν αὐτῇ διαγραφεισῶν ἐπιδιώξεις. Ἡ διεύθυνσις δὲ τοῦ ἡμετέρου Ὄργανισμοῦ αἰσθάνεται ἰδιαίτερον ἱκανοποίησιν, διότι εὑρίσκεται εἰς τὴν εὐχάριστον θέσιν νὰ ἀνακοινώσῃ εἰς τὸ Κεντρικὸν Συμβούλιον, ὅτι ἀξιόλογος πρόοδος συνετελέσθη ἐν αὐτῷ καὶ κατὰ τὸ λήξαν ἔτος καὶ ὅτι ἀρκετοὶ ἐκ τῶν διαγραφέντων ἐν τῇ προμνημονευθείσῃ ἔκθεσιν σκοποὶ ἐπραγματοποιήθησαν, ὡς κατωτέρω ἐκτίθεται, ἢ προωθήθησαν πρὸς τὴν πραγματοποιήσιν αὐτῶν.

1. Ἰδιαίτερα ὄλος κατεβλήθη κατὰ τὸ λήξαν ἔτος μέριμνα, διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τῆς **Κατηχητικῆς προσπάθειας** τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας, καθ' ὅσον ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία αὐτῆς, ἔχουσα πλήρη συναίσθησιν τῶν φλεγόντων προβλημάτων τῆς συγχρόνου Νεότητος, αἰσθάνεται τὴν ὑποχρέωσιν νὰ πράξῃ πᾶν ὅ,τι δύναται, ἵνα συγκρατηθῇ αὕτη ἐντὸς τῶν πλαισίων τῶν Ἑλληνορθόδοξων μας παραδόσεων, αἵτινες παρέχουν καὶ τὴν μόνην ἐγγύησιν, ὅτι θὰ δυναθῇ αὕτη νὰ ἐπιτελέσῃ ἐπαξίως τὸ ἔθνικόν καὶ κοινωνικὸν χρέος τῆς.

Ἡ ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου συγκροτηθεῖσα Εἰδικὴ Ἐπιτροπὴ ἐπὶ τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων, ἐξηκολούθησε τὰς ἐργασίας αὐτῆς καὶ κατὰ τοὺς

πρώτους μῆνας τοῦ λήξαντος ἔτους, πρὸς καταρτισμὸν, βάσει τοῦ ὑπ' αὐτῆς διατυπωθέντος καὶ ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἐγκριθέντος Ἰδεώδους τοῦ Κατηχητικοῦ ἔργου, τῶν ἐνιαίων ἀναλυτικῶν προγραμμάτων τῶν μαθημάτων πάντων τῶν Κατηχητικῶν Κύκλων. Μετὰ τὸ πέρας τῆς ἐργασίας ταύτης καὶ τὴν ἐγκρισιν τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος προγραμμάτων παρὰ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἤρχισε πᾶραυτα ἡ προσπάθεια τῆς συγγραφῆς τῶν νέων Κατηχητικῶν Βοηθημάτων.

Ὡς εἶχε δὲ ἐξαγγελθῆ, περὶ τὰ μέσα τοῦ μηνὸς Σεπτεμβρίου, ἐκυκλοφόρησεν, εἰς ἰδιαίτερας ἐπιμελημένην ἔκδοσιν καὶ μετ' ἰδιαίτερας προσοχῆς συγγραφείσα, ἡ Α' σειρά τῶν νέων ἐνιαίων Κατηχητικῶν Βοηθημάτων, διὰ τὰ Ἀνωτέρα, Μέσα καὶ Κατώτερα Κατηχητικὰ Σχολεῖα, ὑπὸ τοὺς τίτλους «Ἡ αἰωνία ἀλήθεια» (σελ. 430), «Θεῖα Μηνύματα» (σελ. 366), «Βόσκε τὰ ἀρνία μου» (σελ. 311). Τὰ Βοηθήματα ταῦτα ἐχρησιμοποιήθησαν ἀμέσως ὑπὸ τῶν Κατηχητῶν πάντων τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας, ἔτυχον δὲ ἐνθουσιώδους ὑποδοχῆς καὶ εὐμενέσταται περὶ αὐτῶν κρίσεις ἐδημοσιεύθησαν εἰς ὀλόκληρον τὸν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησιαστικὸν Τύπον, ἐξαιρούσαι τὸ περιεχόμενον αὐτῶν, τὴν κατηχητικὴν αὐτῶν ἀριότητα, τὴν παιδαγωγικότητα τῆς δομῆς αὐτῶν καὶ τὴν μεγίστην ἐνίσχυσιν, τὴν ὁποίαν θὰ προσφέρουν ταῦτα εἰς τὸ Κατηχητικὸν ἔργον τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας.

Περὶ τὰ μέσα τοῦ μηνὸς Ὀκτωβρίου ἐκυκλοφόρησε, διὰ πρώτην φοράν παρ' ἡμῖν, καὶ εἰδικὸν Βοήθημα διὰ τὰ ἐργαζόμενα παιδιὰ, ὑπὸ τὸν τίτλον «Ὁ δρόμος τῆς ζωῆς» (σελ. 329). Τὸ εἰδικὸν τοῦτο Βοήθημα, ὅπερ θὰ παρέχῃ τὴν δυνατότητα συγκροτήσεως εἰδικῶν Κατηχητικῶν Σχολείων, προσηρμοσμένων πρὸς τὰς ἰδιαίτερας θρησκευτικὰς καὶ πνευματικὰς ἀνάγκας τῶν ἐργαζόμενων παιδιῶν, ἀποτελεῖ δεῖγμα τοῦ διαφέροντος καὶ τῆς στοργῆς τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας πρὸς τὸ ἐργαζόμενον παιδί, ἔτυχε δὲ καὶ τοῦτο ἐνθουσιώδους ὑπὸ πάντων ὑποδοχῆς.

Τῶν ἀνωτέρω Βοηθημάτων προετάξαμεν ἐκτενῆ Πρόλογον, ἐν ᾧ ἐκτίθεται τὸ ἱστορικὸν τῆς καταρτίσεως τῶν νέων τούτων ἐνιαίων Κατηχητικῶν Βοηθημάτων, ἡ μέθοδος ἐργασίας τῆς πρὸς καταρτισμὸν τούτων συγκροτηθείσης ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου Ἐπιτροπῆς, ἡ ἀκολουθηθεῖσα διὰ τὸν καταρτισμὸν τῶν προγραμμάτων μέθοδος, τὸ διὰ τῆς Κατηχητικῆς προσπάθειας τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας ἐπιδιωκόμενον Ἰδεῶδες, ὡς καὶ οἱ ἐνδεικνύμενοι σήμερον τρόποι πραγματοποιήσεως αὐτοῦ.

Παρακαλῶ, ὅπως μοι ἐπιτραπῇ, νὰ ἐκφράσω καὶ ἐν τῇ ἔκθεσιν ταύτῃ τὴν ἰδιαίτερον ἱκανοποίησιν τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας καὶ ἐμοῦ προσωπικῶς, διότι ἐπετεύχθη ὁ καταρτισμὸς τῶν Βοηθημάτων τούτων καὶ ἡ δι' αὐτῶν ἐνοποίησις τοῦ Κατηχητι-

(*) Ἐκθεσις πεπραγμένων, ὑποβληθεῖσα πρὸς τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος καὶ Πρόεδρον τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας Κύριον Θεόκλητον, παρὰ τοῦ Γενικοῦ Διευθυντοῦ αὐτῆς Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Ἀνδρέου Φυτράκη.

κου ἔργου τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας, ἥτις καὶ πρὸ ἐνὸς ἀκόμη ἔτους ἀπετέλει νοσταλγίαν μόνον καὶ ἐθεωρεῖτο ὑπὸ πολλῶν ἀνέφικτος ἐπιδιώξις, καὶ νὰ ἐκφράσω ἐπὶ τούτοις τὴν ἰδιαιτέραν μου εὐγνωμοσύνην πρὸς τὰ ἐν τῇ προγενεστέρᾳ Ἐκθέσει ἀναφερθέντα μέλη τῆς ἐπὶ τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων Ἐπιτροπῆς, ὡς καὶ πρὸς πάντας ἐκείνους, οἵτινες καθ' οἷον δὴποτε τρόπον συνέβαλον εἰς τὴν ἐπίτευξιν τοῦ ἔργου τούτου.

Σημειωθῆτω, ὅτι τὸ περιεχόμενον τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος Βοηθημάτων, καὶ δὴ τοῦ Ἐνωμένου καὶ τῶν Ἐργαζομένων, προεκάλεσε ζωνρὸν τὸ διαφέρον καὶ τῶν Ἱεροκρητῶν καὶ τῶν Θεολόγων Καθηγητῶν τῶν Γυμνασίων, πολλοὶ ἐκ τῶν ὁποίων χρησιμοποιοῦν τὰ βιβλία ταῦτα ὡς βοηθήματα εἰς τὸ ἔργον τῶν. Ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία, ἵνα ὑποβοηθήσῃ ἀκριβῶς τὸ ἔργον τῶν Κληρικῶν καὶ Λαϊκῶν Ἱεροκρητῶν, ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς δωρεὰν ἀντίτυπα ἐκ τῶν δύο τούτων Βοηθημάτων.

Ἦδη, βάσει τῶν καταρτισθέντων Ἀναλυτικῶν Προγραμμάτων, ἤρχισεν ἡ συγγραφή καὶ τῆς Β' σειρᾶς τῶν ἐνιαίων Κατηχητικῶν Βοηθημάτων, ἅτινα θὰ κυκλοφορήσωσι πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ νέου Κατηχητικοῦ ἔτους 1961 - 62.

Ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία, διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τῆς ὅλης Κατηχητικῆς προσπάθειας, ἐξέτύπωσε προσέτι, διὰ πρώτην φοράν καὶ πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ τρέχοντος Κατηχητικοῦ ἔτους, δίφυλλον μικροῦ σχήματος φυλλάδιον, ἀπευθυνόμενον πρὸς τοὺς γονεῖς, ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡ Ἐκκλησία πρὸς τοὺς Γονεῖς», ἐν ᾧ ἐκτίθενται αἱ ἐπιδιώξεις τοῦ Κατηχητικοῦ Σχολείου καὶ ἡ χρησιμότης αὐτοῦ διὰ τὴν ἀγωγήν τῆς συγγρόνου Νεότητος καὶ προτρέπονται οὗτοι νὰ ἀποστέλλωσι τὰ τέκνα τῶν εἰς τὰ πνευματικὰ αὐτὰ φυτῶρια τῆς Ἐκκλησίας. Ὡσαύτως κατηρτίσθη καὶ ἕτερον φυλλάδιον, ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡ Ἐκκλησία σᾶς προσκαλεῖ», ἀπευθυνόμενον πρὸς τοὺς μαθητὰς τῶν Σχολείων Μέσης Ἐκπαιδεύσεως. Ἐκ τῶν φυλλαδίων τούτων διανεμήθησαν δωρεάν, διὰ τῶν Ἱ. Μητροπόλεων, τῶν Θεολόγων Καθηγητῶν Μ. Ἐκπαιδεύσεως καὶ λοιπῶν προσώπων, 342.000 ἀντίτυπα.

Ἐπὶ τούτοις σειρὰ ἐτέρων προσπαθειῶν κατεβλήθη ὑπὸ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας κατὰ τὸ λήξαν ἔτος, διὰ τὸν καταρτισμὸν Κατηχητῶν, διὰ τὴν ὑποβοήθησιν τοῦ δυσχεροῦς καὶ τόσον λεπτοῦ ἔργου τῶν ἀσκούντων ἤδη τὸ λειτούργημα τοῦ Κατηχητοῦ, διὰ τὴν ἐνοποίησιν τοῦ Κατηχητικοῦ ἔργου καὶ τὴν ἐνταξιν αὐτοῦ ἐντὸς τῶν γενικωτέρων πνευματικῶν ἐπιδιώξεων τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας.

Ἴνα μετεκπαιδευθῶσιν, ἐν πρώτοις, τὰ βασικὰ Κατηχητικὰ στελέχη ἐκ τῶν διαφόρων Ἱ. Μητροπόλεων ἐπὶ ζητημάτων τῆς τε θεωρίας καὶ πράξεως τοῦ συγγρόνου Κατηχητικοῦ ἔργου καὶ προπαρασκευασθῶσι, βάσει τοῦ διατυπωθέντος Κατηχητικοῦ Ἰδεώδους, διὰ τὴν ἐνοποίησιν αὐτοῦ, ἐλειτούργησεν ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας ἐν τῇ Ἱ. Μονῇ Πεντέλης, ἐπὶ τῇ βάσει δὲ προγράμματος καταρτισθέντος ὑπ' αὐτῆς, ἀπὸ τῆς 20ῆς Αὐγούστου μέχρι τῆς 10ῆς Σεπτεμβρίου, «Φροντι-

στήριον Κατηχητικῶν Στελεχῶν», ἐν ᾧ ἐφοίτησαν τεσσαράκοντα Κατηχηταί, Κληρικοί καὶ Λαϊκοί, προερχόμενοι ἐκ 38 Ἱ. Μητροπόλεων, ὑποδειχθέντες παρὰ τῶν οἰκείων Ἱεραρχῶν. Τὰ διδαχθέντα ἐν τῷ Κατηχητικῷ τούτῳ Φροντιστηρίῳ μαθήματα περιεστράφησαν περὶ τὰ ἐξῆς βασικὰ θέματα: α) «Στοιχεῖα Ψυχολογίας ἀναγκαῖα διὰ τὸ Κατηχητικὸν ἔργον» (μαθήματα 15), β) «Θεωρία τῆς Χριστιανικῆς μορφώσεως καὶ ἀγωγῆς» (μαθήματα 14) καὶ γ) «Ὁργάνωσις τοῦ Κατηχητικοῦ ἔργου» (μαθήματα 20). Καθημερινῇ ἑωθινῇ προσευχῇ, συμμελέτη τῆς Ἁγίας Γραφῆς, σειρὰ διαλέξεων ἐπὶ φλεγόντων ζητημάτων τοῦ Κατηχητικοῦ καὶ μορφωτικοῦ ἔργου ὑπὸ Καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου καὶ ἐτέρων εἰδικῶν προσώπων καὶ πρακτικαὶ ἀσκήσεις Κατηχήσεως, ὠλοκλήρωσαν τὸ ὅλον ἔργον.

Διὰ τὸν καταρτισμὸν Κατηχητῶν ἤρξατο ἀπὸ τῆς 3ῆς Δεκεμβρίου 1960 λειτουργοῦν, κατὰ τὰς ἀπογευματινὰς ὥρας ἐκάστου Σαββάτου, ἐν τῷ κεντρικῷ κτιρίῳ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας εἰδικὸν «Φροντιστήριον ὑποψηφίων Κατηχητῶν», εἰς ὃ ἐκλήθησαν νὰ φοιτήσωσι πτυχιούχοι καὶ φοιτηταὶ τῶν Ἀνωτάτων Σχολῶν, σπουδασταὶ Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν καὶ ἀπόφοιτοι Γυμνασίων. Εἰς τὸ Φροντιστήριον τοῦτο, τοῦ ὁποῦ ἡ διάρκεια θὰ εἶναι ἐξάμηνος, ἐνεγράφησαν καὶ φοιτῶσιν ἤδη τριακόσιοι νέοι καὶ νεάνιδες, ἔχοντες τ' ἀνωτέρω προσόντα, ἀλλὰ καὶ τὰς πνευματικὰς προϋποθέσεις καὶ τὴν ἐφεσιν, ἵνα ἐνταχθῶσιν εἰς τὸ Κατηχητικὸν ἔργον τῆς Ἐκκλησίας.

Ἐν τῷ καταρτισθέντι ὑπὸ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας ἀναλυτικῷ προγράμματι τοῦ Φροντιστηρίου τούτου, περιελήφθησαν τὰ κατωτέρω μαθήματα: α) «Ἱστορία, ἰδεῶδες καὶ σημασία τοῦ Κατηχητικοῦ Σχολείου», β) «Ἡ ψυχολογία τοῦ παιδὸς καὶ τοῦ ἐφήβου, ἐν σχέσει πρὸς τὸ Κατηχητικὸν ἔργον», γ) «Μέσα πραγματοποιήσεως τοῦ Κατηχητικοῦ ἰδεώδους», δ) «Ὑλὴ καὶ μορφή τῆς Κατηχητικῆς διδασκαλίας», ε) Μέθοδος διδασκαλίας ἐν τῷ Κατωτέρῳ Κατηχητικῷ Σχολείῳ», ζ) «Μέθοδος διδασκαλίας ἐν τῷ Ἀνωτέρῳ Κατηχητικῷ Σχολείῳ», η) «Μέθοδος διδασκαλίας ἐν τῷ Κατηχητικῷ Σχολείῳ Ἐργαζομένων», θ) «Ἰδρυσις, ὀργάνωσις καὶ λειτουργία τοῦ Κατηχητικοῦ Σχολείου», ι) «Ἐκκλησιαστικὸς καὶ λειτουργικὸς χαρακτήρ τοῦ Κατηχητικοῦ Σχολείου». ια) «Δράσεις τοῦ Κατηχητικοῦ Σχολείου», ιβ) Ἡ συμπεριφορὰ τοῦ Κατηχητοῦ ἐναντι τῶν μαθητῶν», ιγ) «Τὸ Κατηχητικὸν Σχολεῖον ὡς ἐκδήλωσις τοῦ ἐνοριακοῦ ἔργου καὶ ἡ συνεργασία τῶν Κατηχητῶν μετὰ τῶν διαφόρων πνευματικῶν παραγόντων τῆς Ἐνορίας», ιδ) «Ἡ ἐπέκτασις τοῦ Κατηχητικοῦ Σχολείου εἰς Ἐνοριακὸν Κέντρον Νεότητος» καὶ ιε) «Ἡ προσωπικότης τοῦ Κατηχητοῦ».

Μετὰ τὸ πέραν τῶν ὡς ἀνω θεωρητικῶν μαθημάτων, θὰ ἀκολουθήσωσι πρακτικαὶ ἀσκήσεις εἰς 16 ὥριατα μαθήματα, καθ' ἃς οἱ σπουδασταὶ τοῦ Φροντιστηρίου θὰ ἀσκηθῶσι κατὰ τμήματα εἰς τὴν Κατηχητικὴν διδασκαλίαν ὑπὸ τῶν διδασκάντων τὰ θεωρητικὰ μαθήματα καὶ ἐτέρων εἰδικῶν προσώπων.

Ἐπί τούτοις ἡ Ἀποστολική Διακονία, ἐν τῇ προσπαθείᾳ αὐτῆς, ὅπως συντονίσῃ καὶ βοηθήσῃ τὸ ἐν τῇ Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῇ ἐπιτελούμενον Κατηχητικὸν ἔργον, διοργάνωσεν ἐν τῇ Μεγάλῃ Αἰθούσῃ αὐτῆς καὶ ἀλλαχοῦ συγκεντρώσεις τῶν ἐν ἐνεργείᾳ Κατηχητῶν ἀμφοτέρων τῶν φύλων, καθ' ἃς ὑπὸ εἰδικῶν προσώπων ἀνεπτύχθησαν εἰς δύο ὄρια μαθήματα τὰ ἐξῆς θέματα: α) «Τὸ ἰδεώδες τοῦ Ὁρθοδόξου Κατηχητικοῦ Σχολείου καὶ τὰ νέα ἐνιαῖα Κατηχητικά Βοηθήματα» καὶ β) «Τὸ περιεχόμενον καὶ ἡ μορφή τῶν μαθημάτων τῶν νέων Κατηχητικῶν Βοηθημάτων, ἐν συναρτήσῃ πρὸς τὰς ψυχολογικὰς ἀνάγκας τῶν διδασκόμενων».

Τὰ μαθήματα ταῦτα παρηκολούθησαν 370 ἐν συνόλῳ Κατηχηταὶ ἀμφοτέρων τῶν φύλων (64 Ἀνωτέρου, 138 Μέσου καὶ 168 Κατωτέρου).

Εἰς τὰ ὡς ἄνω διάφορα Κατηχητικά Φροντιστήρια τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας ἐδίδαξαν οἱ Καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου Κύριοι Δημήτριος Μωραΐτης, Σάββας Ἀγουρίδης καὶ Εὐάγγελος Θεοδώρου. Οἱ Πανοσιολογιώτατοι Ἀρχιμανδρίται Κύριοι Χριστόφορος Παπουτσόπουλος, Ἀλέξανδρος Καντώνης, Σπυρίδων Μπιδάλης, Χρυσόστομος Γιαλούρης, Παντελεήμων Μπαρδάκος, Χριστόδουλος Παπαγιάννης καὶ Παῦλος Πολυμερόπουλος. Οἱ Αἰδεσιμολογιώτατοι Κύριοι Ἄγγελος Νησιώτης, Κωνσταντῖνος Ἀνδρουλάκης καὶ Εὐάγγελος Μήτσης, ὁ Ἱεροδιάκονος κ. Ἀναστάσιος Γιαννουλάτος καὶ οἱ κ. Ἰωάννης Τιμαγένης, Καθηγητῆς τοῦ Ἀνωτέρου Ἐκκλησ. Φροντιστηρίου Ριζαρείου, καὶ Ἀ. Στέφας, διδάσκαλος τῆς Βυζαντινῆς μουσικῆς.

Τὸ ἔργον τῶν Φροντιστηρίων τούτων ἐβοήθησαν δι' ὁμιλιῶν καὶ ἐπισκέψεων ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος Κύριος Θεόκλητος, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μαρωεῖας κ. Τιμόθεος, οἱ Θεοφιλέστατοι Ἐπίσκοποι Κερνίτσης κ. Χρυσόστομος καὶ Ἀχαΐας κ. Παντελεήμων ὡς καὶ ὁ Καθηγητῆς τῆς Παντείου Σχολῆς κ. Ἰωάν. Παπαζαχαρίου.

Πρὸς πάντας τοὺς ἀνωτέρω ἐπιθυμῶ καὶ ἀπὸ τῆς θέσεως αὐτῆς νὰ ἀπευθύνω τὰς ἐγκαρδίους μου εὐχαριστίας, διότι, διὰ τῆς πολυτίμου πνευματικῆς αὐτῶν συμβολῆς, ἐπετεύχθη ἡ ἐπιτυχὴς λειτουργία τῶν Κατηχητικῶν τούτων Φροντιστηρίων τῆς Ἐκκλησίας.

Ἄς σημειωθῇ, ὅτι τὰ Προγράμματα πάντων τῶν ἀναφερθέντων Κατηχητικῶν Φροντιστηρίων κατηρτίσθησαν μετὰ πάσης ἐπιμελείας καὶ προσοχῆς, ὥστε νὰ δύνανται νὰ ἐπαναλαμβάνηται ἡ λειτουργία αὐτῶν καὶ διὰ τὸν καταρτισμὸν νέων Κατηχητῶν καὶ διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τῶν ἀσκούντων ἤδη τὸ κατηχητικὸν ἔργον.

Ἐν τῇ Ἐκθέσει πεπραγμένων τῶν ἐτῶν 1958 καὶ 1959 ὑπεδείχθη ἡ ἀναγκαιότης τῆς δημιουργίας Ἐνοριακῶν Κέντρων Νεότητος, ἐν οἷς θὰ διδάσκονται τὰ Κατηχητικά μαθήματα καὶ θὰ καταβάλληται, διὰ διαφόρων μέσων, ἡ ἐνδεδειγμένη διαρκὴς Κατηχητικὴ προσπάθεια τῆς Ἐκκλησίας. Περὶ τῆς ἀναγκαιότητος, τοῦ τρόπου λειτουργίας καὶ τῶν ἐπιδόξεων τῶν Ἐκκλησιαστικῶν τούτων Κέντρων τῆς

συνεχοῦς Χριστιανικῆς χειραγωγήσεως τῆς Νεότητος ἐγένετο ἐκτενὴς λόγος εἰς πλείονα εἰδικὰ μαθήματα ἐν τοῖς ὡς ἄνω Κατηχητικοῖς Φροντιστηρίοις. Ἴνα ἀρχίσῃ, ὀλίγον κατ' ὀλίγον, πραγματοποιομένη ἡ ἀναγκαιότης διὰ τὸ σύγχρονον Κατηχητικὸν ἔργον ἐπιδιώξῃ αὐτὴ, ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν ἐξαπέλυσε σχετικὴν Ἐγκύκλιον πρὸς τοὺς Ἱερατικοὺς Προϊσταμένους τῶν Ἱ. Ναῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, δι' ἧς προετρέποντο οὗτοι, ἵνα καταβάλουν πᾶσαν προσπάθειαν, ὥστε νὰ δημιουργηθῶσιν σὺν τῷ χρόνῳ, εἰ δυνατόν εἰς πάσας τὰς ἔνορίας, τοιαῦτα Κέντρα Νεότητος, περιλαμβάνοντα, ἐκτὸς τῶν λοιπῶν ἀναγκαίων χώρων, καὶ κατάλληλον μεγάλην αἴθουσαν, μετὰ τῶν ἀναγκαίων μέσων καὶ ἐπιπλῶν, ἐν τῇ ὁποίᾳ θὰ ἀπασχολῶνται οἱ νέοι κατὰ τὰς ἐλευθέρους ὥρας τῶν καὶ θὰ ἱκανοποιῶσιν οὗτοι τὰς πνευματικὰς καὶ ψυχικὰς ἀνάγκας τῶν, διὰ τῆς ἀγνῆς ψυχαγωγίας, διὰ τῶν παιγνιδίων, διὰ τῶν μουσικῶν ἢ λογοτεχνικῶν ἐσπερίδων, διὰ τῶν ἀγνῶν θεαμάτων, διὰ τῆς ἐν αὐτοῖς ὑπαρχούσης ἔνοριακῆς βιβλιοθήκης κλπ. Ἐν τῷ προγράμματι δράσεως τῶν Ἐκκλησιαστικῶν τούτων Κέντρων Νεότητος περιλαμβάνονται μορφωτικαὶ ἐκδρομαὶ καὶ ἐπισκέψεις Μουσείων καὶ Μνημείων, ἐχόντων, κατὰ προτίμησιν, σχέσιν πρὸς τὴν ἱστορίαν καὶ τὴν λατρείαν τῆς Ἐκκλησίας, ὡς καὶ ἐκδηλώσεις, δι' ὧν θὰ ἐπιδιώκηται ἡ ἀνάπτυξις κοινωνικοῦ διαφέροντος μεταξὺ τῶν νέων, καλλιεργουμένου καὶ δι' ἐπισκέψεων εἰς νοσοκομεία, φυλακὰς κλπ. Ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία ἀνέλαβε, νὰ βοηθήσῃ διὰ τὴν ὀργάνωσιν τῶν τοιούτων Κέντρων καὶ, κατὰ δύναντα, διὰ τὸν ἐμπλουτισμὸν τῶν βιβλιοθηκῶν αὐτῶν.

Ἐκτὸς τῆς συγκροτήσεως ἰδίων Κατηχητικῶν Σχολείων διὰ τὰ ἐργαζόμενα παιδιά, ἐνδείκνυται ἐπὶ τούτοις, ὅπως καταβληθῇ πᾶσα μέριμνα, ἵνα ἐπεκταθῇ τὸ πνευματικὸν ἔργον τῆς Ἐκκλησίας καὶ εἰς τὴν ἐργαζομένην Νεότητα, ἰδρυομένων, ὅπου τοῦτο εἶναι δυνατόν, ἰδίων Ἐνοριακῶν Κέντρων Ἐργαζομένου Παιδιοῦ. Διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 530 τῆς 24-1-61 ἐγγράφου τοῦ Μακαριωτάτου παρεκλήθη ἡ Γενικὴ Διεύθυνσις Ἐπαγγελματικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Ὑπουργείου Θρησκευμάτων καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας, ὅπως ἐγκρίνῃ ἵνα, μερίμνη καὶ ἐποπτεία τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, ἀποστέλλωνται καθ' ἑκάστην ἐβδομάδα εἰς τὰς Νυκτερινὰς Ἐπαγγελματικὰς Σχολὰς Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς Θεολόγοι Κληρικοὶ ἢ Λαϊκοί, γνωρίζοντες τὰ ἀπασχολοῦντα τὸν ἐργαζόμενον νέον προβλήματα, οἵτινες θὰ ὁμιλοῦν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτῶν ἐπὶ θεμάτων ἀνταποκρινομένων πρὸς τὰς εἰδικὰς πνευματικὰς ἀνάγκας τῶν καὶ ἀποβλεπόντων εἰς τὴν ἠθικὴν καὶ θρησκευτικὴν αὐτῶν οἰκοδομήν.

Πάντως τὸ πρόβλημα τῆς συγκρατήσεως τῆς συγχρόνου Νεότητος ἐντὸς τῶν Ἑλληνορθοδόξων μας παραδόσεων εἶναι ζήτημα κατ' ἑξοχὴν φλέγον καὶ ὑμίστης θρησκευτικῆς καὶ ἐθνικῆς σημασίας, διὰ τὴν ἐπιτυχὴ δὲ ἀντιμετώπισιν αὐτοῦ δεόν νὰ ἐπιστρατευθοῦν πᾶσαι αἱ ἐκκλησιαστικαὶ μας δυνάμεις. Ἡ ἐπιδίωξις αὕτη δεόν νὰ θεωρηθῇ

ὡς μία ἐκ τῶν βασικότερων ἐπιδιώξεων τοῦ συγχρόνου ἐκκλησιαστικοῦ ἔργου, πᾶσα δὲ προσπάθεια καὶ θυσία πρὸς τὴν κατεύθυνσιν ταύτην εἶναι οὐ μόνον δεδικοιολογημένη, ἀλλὰ καὶ ἐπιβεβλημένη καὶ ἐπιτακτική. Χρειάζεται πάντως μεγίστη προσοχή, ὅπως τὰ ἐκκλησιαστικά στελέχη, ἅτινα θὰ ἀναλάβωσι τὸ δυσχερὲς τοῦτο ἔργον, ἐπιλέγανται ἐξ ἐκείνων, ἅτινα οὐ μόνον γνωρίζουσι καλῶς τὴν σύγχρονον νεανικὴν ψυχὴν καὶ τὰς πνευματικὰς ἀνάγκας τῆς, ἀλλὰ καὶ διαπνέονται ὑπὸ ὑγιῶν ὀρθοδόξων ἀρχῶν καὶ χαρακτηρίζονται ὑπὸ εὐρυτέρων ἀντιλήψεων, ἵνα ἀποφευχθῶσιν ὀρισμένα μονομέρειαι, δημιουργήσασαι παλαιότερον ἐπικρίσεις, καὶ δοθῇ ὀρθὴ κατεύθυνσις εἰς τὴν ὅλην προσπάθειαν τῆς χριστιανικῆς ἀγωγῆς τῆς συγχρόνου Νεότητος.

Ὡς καὶ ἐν τῇ προγενεστέρᾳ Ἐκθέσει ἐδηλώθη, μεταξὺ τῶν ἐπιδιώξεων τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τυγχάνει καὶ ἡ δημιουργία ἐποπτικῶν καὶ λοιπῶν μέσων, παντὸς εἶδους, δι' ὧν καὶ τὰ μαθήματα τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων θὰ καθίστανται ἐλκυστικώτερα καὶ ἀποτελεσματικώτερα διὰ τοὺς Κατηχητόπαιδας καὶ τὸ ὅλον ἔργον τῆς καθόλου χριστιανικῆς ἀγωγῆς θὰ διευκολύνηται. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία κατήρτισεν ἤδη ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτῆς Ραδιοθαλάμῳ σειρὰν ἠχογραφημένων ἐκπομπῶν, περιεχουσῶν ραδιοφωνικὰς σκηνάς, ἐπικαίρους ὁμιλίαις, ἠθικοθησκευτικοῦ καὶ ἔθνικοῦ περιεχομένου, πρὸς ἐποικοδομητικὴν διδασκαλίαν καὶ ὑγιᾶ ψυχαγωγίαν, τὰς ὁποίας καὶ ἔθεσεν εἰς τὴν διάθεσιν τῶν Σεβ. Ἱεραρχῶν.

Ἐπὶ τούτοις ἤρχισε καὶ ἡ προκαταρκτικὴ ἐργασία διὰ τὸν σχηματισμὸν σειρῶν διδακτικῶν ἐγχρόμων εἰκόνων ἐκ τοῦ εἰκονογραφικοῦ θησαυροῦ τοῦ Ἁγίου Ὄρους, τῶν Μετεώρων κλπ., αἵτινες δι' εἰδικοῦ μηχανήματος θὰ δύναται νὰ ἐπιδεικνύονται, μετὰ σχετικῆς πάντοτε ἐπεξηγήσεως, εἰς τοὺς Κατηχητόπαιδας, μετὰ ἢ πρὸ τοῦ μαθήματος. Ἡ δημιουργία πάντως σειρῶν διδακτικῶν εἰκόνων, ἀνταποκρινομένων, εἰ δυνατόν, εἰς τὴν σειρὰν τῶν διδασκομένων μαθημάτων εἰς τὰ Μέσα καὶ Κατώτερα ἰδίᾳ Κατηχητικὰ Σχολεῖα, ἀντιμετωπίζει ἀρκετὰς δυσκολίας, διότι αἱ εἰκόνες αὗται δεόν νὰ προέρχονται ἐκ τῆς ὀρθοδόξου ἡμῶν εἰκονογραφικῆς παραδόσεως, ἢ ν' ἀκολουθῶσι τὴν τεχνοτροπίαν τῆς παραδόσεως ταύτης, ἵνα δι' αὐτῶν οὐ μόνον διδάσκονται οἱ Κατηχητόπαιδες, ἀλλὰ καὶ ἐθίζονται οὗτοι εἰς τὴν μυστικὴν καὶ λειτουργικὴν ἀτμόσφαιραν τῆς ὀρθοδόξου εἰκονογραφίας.

Διὰ τὴν ψυχαγωγίαν τῶν νέων καὶ ὑποβοήθησιν τοῦ Κατηχητικοῦ ἔργου ἐξεδόθη ὑπὸ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας εἰδικὸν βιβλίον, ὑπὸ τὸν τίτλον «Οἱ μικροὶ Σαμαρεῖται» (σελ. 120), περιέχον καταλλήλους παιδικὰς θεατρικὰς σκηνάς, ἤρχισε δὲ ἐκτυπούμενον καὶ ἕτερον παραμεφεροῦς περιεχομένου ὑπὸ τὸν τίτλον «Στὸν δρόμον τῆς Δαμασκοῦ».

2. Τὸ ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας λειτουργοῦν ἐν τῇ Ἱ. Μονῇ Πεντέλης Πνευματικὸν Φροντιστήριον, πρὸς πνευματικὴν

ἀναθέρμανσιν τῶν Αἰδεσιμωτάτων Ἐφημερίων τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας καὶ ὑποβοήθησιν αὐτῶν ἰδίᾳ εἰς τὴν ἄσκησιν τοῦ ἔργου τῆς Ἱερᾶς Ἐξομολογήσεως, ἐλειτούργησε καὶ κατὰ τὸ λήξαν ἔτος κανονικῶς.

Ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς λειτουργίας τοῦ Πνευματικοῦ τοῦτου Φροντιστηρίου καὶ μέχρι τέλους τοῦ λήξαντος μηνὸς Φεβρουαρίου ἔχουσι φοιτήσῃ ἐν αὐτῷ, εἰς 12 σειράς, τριακόσιοι ἐξήκοντα καὶ εἰς (361) ἐν συνόλῳ Ἐφημέριοι, προερχόμενοι ἐκ πασῶν τῶν Ἱ. Μητροπόλεων τῆς Ἐπικρατείας. Καίτοι τὸ δίμηνον χρονικὸν διάστημα τῆς ἐν αὐτῷ φοιτήσεως τῶν Ἐφημερίων εἶναι κατ' ἀνάγκην σύντομον, διότι, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, θὰ ἦτο δυσχερὲς καὶ ἡ μακροτέρα ἀπουσία αὐτῶν ἐκ τῶν ἐνοριῶν των, μετὰ μεγίστης ἱκανοποιήσεως παρατηρεῖται, ὅτι τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐπιμορφώσεως ταύτης εἶναι, κατὰ κοινὴν ὁμολογίαν, ἀξιόλογα καὶ ἡ ὠφέλεια σημαντικῆ. Ἄς ἐπιτραπῇ εἰς ἡμᾶς νὰ παρατηρήσωμεν ἐνταῦθα, ὅτι ἡ μετὰ τεσσάρων περιήπου ἑκατοντάδων Ἐφημερίων ἐξ ὀλοκλήρου τῆς Χώρας ἀναστροφή ἐμοῦ καὶ τῶν συνεργατῶν μου ἐδημιούργησεν εἰς πάντας τὴν ἰδιαιτέρως εὐχάριστον ἐντύπωσιν, ὅτι, παρὰ τὰ κατὰ καιροὺς λεγόμενα, ὁ Ἐφημεριακὸς Κλῆρος τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας διαθέτει ἀξιολόγους πνευματικὰς δυνάμεις, πολὺ περισσοτέρας ἴσως ἀφ' ὅσας θὰ ἠδύνατό τις νὰ ὑποθέσῃ, αἵτινες ἐνθαρρυνόμεναι, βοηθοῦμεναι καὶ κατευθυνόμεναι δύνανται ἀσφαλῶς νὰ ἀναπτύξωσιν ἀξιολογοτάτην δρᾶσιν εἰς πάντας τοὺς τομεῖς τοῦ συγχρόνου ἐκκλησιαστικοῦ ἔργου.

Κατὰ τὸ λήξαν ἔτος ἐξηκολούθησε καὶ ἡ προσπάθεια διὰ τὴν προσέλευσιν τῆς μαθητιώσης Νεολαίας εἰς τὸ μυστήριον τῆς Ἱ. Ἐξομολογήσεως, ἰδίᾳ πρὸ τῶν μεγάλων χριστιανικῶν ἑορτῶν καὶ δὴ τοῦ Πάσχα. Τόσον κατὰ τὴν Μεγάλην Τεσσαρακοστήν τοῦ ἔτους 1960, ὅσον καὶ κατὰ τὴν Μεγάλην Τεσσαρακοστήν τοῦ τρέχοντος ἔτους 1961 ἀπεστάλησαν καὶ αὐθις, ἐντολῇ τοῦ Μακαριωτάτου, ἀτάλληλοι Κληρικοί εἰς Σχολεῖα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως τῶν Ἀθηνῶν καὶ τοῦ Πειραιῶς, ἵνα ἄσκησωσι τὴν ἐξομολόγησιν εἰς τοὺς ἐκ τῶν μαθητῶν ἐπιθυμοῦντας. Διὰ τὴν παρότρυνσιν τῶν μαθητῶν ἐξετυπώθησαν ὑπὸ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας καὶ αὐθις εἰδικὰ, μικροῦ σχήματος, δίφυλλα ἐντυπα, ὑπὸ τοὺς τίτλους «Ὁ δρόμος τῆς Ἀναστάσεως» καὶ «Φύλαξε τὸν θησαυρό σου», ἅτινα καὶ διενεμήθησαν μεταξὺ τῶν μαθητῶν τῶν Σχολείων Μ. Ἐκπαιδεύσεως τῆς πρωτεύουσης καὶ τῶν ἐπαρχιακῶν πόλεων, μερίμνη τῶν Σεβ. Ἱεραρχῶν καὶ τῶν ὑπηρετούντων ἐν τοῖς Σχολείοις Θεολόγων Καθηγητῶν. Τὸ σύνολον τῶν διανεμηθέντων ἀντιτύπων ἐκ τῶν φυλλαδίων τούτων ἀνῆλθεν εἰς διακοσίας ἐξήκοντα τρεῖς χιλιάδας (263.000).

Ἰδιαιτέρα ὡσαύτως κατεβλήθη προσπάθεια ἐκ μέρους τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, ὅπως τὰ εἰς τὰς θερινὰς κατασκηνώσεις ἐν Πεντέλει, Ἁγίῳ Ἀνδρέᾳ κλπ. διαμένοντα παιδιὰ προσέλθωσιν εἰς τὴν Ἱ. Ἐξομολόγησιν καὶ ἐν συνεχείᾳ εἰς τὴν Θ. Μετάληψιν, κατὰ τὴν ἑορτὴν τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου. Σημειωθῆτω, ὅτι, κατόπιν εἰδικῆς προπα-

ρασκευής, προσήλθον εἰς τὴν Θ. Μετάληψιν κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας τοῦ Δεκαπενταυγούστου τοῦ λήξαντος ἔτους 1.600 παιδιά ἐκ τῶν διαμενόντων εἰς τὰς ἀνωτέρω κατασκηνώσεις.

3. Καὶ κατὰ τὸ λήξαν ἔτος ἔντονος κατεβλήθη προσπάθεια διὰ τὴν βελτίωσιν τῶν **Περιοδικῶν τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας**, τόσον ἀπὸ ἀπόψεως περιεχομένου, ὅσον καὶ ἀπὸ ἀπόψεως ἐμφανίσεως. Ἀναγνώρισιν τῶν καταβαλλομένων προσπαθειῶν ἀποτελεῖ ἡ παρατηρουμένη σταθερὰ διεύρυνσις τῆς κυκλοφορίας τῶν. Οὕτω «Τὸ Χαρούμενο Σπίτι», μετὰ τὴν ἐκκαθάρισιν πάντων τῶν παλαιῶν ἐπισφαλῶν συνδρομητῶν του, κυκλοφορεῖ σήμερον εἰς 15.000 ἀντίτυπα. «Τὰ Χαρούμενα Παιδιά» δὲ κυκλοφοροῦν εἰς 100.000 ἀντίτυπα μηνιαίως.

Ἦδη μελετᾶται ἡ ἀνὰ δεκαπενθήμερον ἑκδοσις ἀμφοτέρων τῶν περιοδικῶν τούτων. Ἐλπίζεται ὅτι ἀπὸ τοῦ Ἰανουαρίου 1962, τοῦλάχιστον τὸ διὰ τὰ παιδιά προοριζόμενον περιοδικόν, θὰ ἐκδίδηται δις τοῦ μηνός.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰδικότερον εἰς τὸ δελτίον ὀρθοδόξου οἰκοδομῆς «Φωνὴ Κυρίου», τοῦτο, περιέχον πάντοτε εὐληπτον καὶ συγχρονισμένον κήρυγμα καὶ ἐποικοδομητικὰ τινὰ σημεῖωματα, ἐξηκολούθησε καὶ κατὰ τὸ λήξαν ἔτος διανεμόμενον δωρεὰν μεταξὺ τῶν τροφίμων πάντων τῶν εὐαγῶν Ἰδρυμάτων ἐνηλίκων τῆς Χώρας (νοσοκομείων, санаτορίων, ἀσύλων, γηροκομείων, ἀναμορφ. Ἰδρυμάτων, φυλακῶν κλπ.), ὡς καὶ πρὸς ἅπαντας τοὺς ταξιδεύοντας σιδηροδρομικῶς, ἀεροπορικῶς καὶ ἕρπυλλοδικῶς ἐξ Ἀθηνῶν κατὰ τὰς προμεσημβρινὰς ὥρας τῶν Κυριακῶν καὶ μὴ δυναμένων, ἔνεκα τοῦ λόγου τούτου, νὰ ἐκκλησιάζονται.

Κατόπιν σχετικῆς ἀποφάσεως τοῦ ἡμετέρου Κεντρικοῦ Συμβουλίου, τὸ Δελτίον τοῦτο ἤρχισεν ἀπὸ τῆς 1ης Ἰανουαρίου 1961 νὰ διανεμῆται δωρεὰν ὡσαύτως καὶ εἰς τοὺς νοσηλευομένους εἰς ἰδιωτικὰς κλινικὰς τῶν Ἀθηνῶν καὶ τοῦ Πειραιῶς. Κατ' ἀρχὴν ἀπεφασίσθη ὅπως ἡ «Φωνὴ Κυρίου» διανεμῆται μεταξὺ τῶν νοσηλευομένων εἰς ἐκείνας ἐκ τῶν ἰδιωτικῶν κλινικῶν, αἵτινες εὐρίσκονται εἰς τὴν περιοχὴν τῶν Ἐνοριῶν, εἰς ἃς ὑπηρετοῦν Διακόνισσαι, ἵνα οὕτω παρέχεται εἰς αὐτὰς ἡ εὐκαιρία νὰ ἔρχονται εἰς ἐπαφὴν καὶ μετ' αὐτῶν.

Ἦδη τὸ Δελτίον τοῦτο τῆς Ἐκκλησίας κυκλοφορεῖ καθ' ἐκάστην Κυριακὴν εἰς τριακοσίας δέκα ἐπτὰ χιλιάδας (317.000) ἀντίτυπα, ἐξ ὧν ἐξήκοντα χιλιάδες (60.000) περίπου διανέμονται, ὡς ἀνωτέρω ἀνεφέρθη, παντελῶς δωρεὰν, ἀποτελεῖ δὲ σημαντικώτατον πνευματικὸν κρίκον, ὅστις συνδέει πνευματικῶς ἐκάστην Κυριακὴν τὴν ἡμετέραν Ἐκκλησίαν μετὰ πολλῶν ἑκατοντάδων χιλιάδων ἐκ τῶν τέκνων τῆς.

Ἐκ τοῦ Δελτίου τούτου χίλια διακόσια περίπου φύλλα ἀποστέλλονται ἤδη ἐκάστην Κυριακὴν δωρεὰν καὶ ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος, εἰς Συρίαν, Καναδᾶν, Ἑλβετίαν, Γερμανίαν, Βέλγιον κλπ., πρὸς δωρεὰν διανομὴν αὐτῶν μεταξὺ τῶν αὐτόθι ἐλληνοφόνων Ὀρθοδόξων καὶ Ἑλλήνων μεταναστῶν. Νῦν δὲ μελετᾶται ὑπὸ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας ἡ

δωρεὰν ἀποστολὴ τῆς «Φωνῆς Κυρίου», διὰ τῶν κατὰ τόπους Ἱερατικῶν Προϊσταμένων, καὶ εἰς πάντας, εἰ δυνατόν, τοὺς ἐν ταῖς Χώρας τῆς Εὐρώπης διαμένοντας Ἑλληνας μετανάστας καὶ δὴ Ἑλληνας ἐργάτας, οἵτινες, ἐντὸς ἑτεροδόξου περιβάλλοντος διαβιούντες, ἀντιμετωπίζουσιν, ὡς γνωστόν, σοβαρωτάτους πνευματικούς καὶ ἠθικούς κινδύνους.

Πολλαί, ἐπὶ τούτοις, χιλιάδες ἀντιτύπων ἐκ τῶν ἀνωτέρω περιοδικῶν τῶν ἐτῶν 1958-1960, προερχομένων ἐξ ἐπιστροφῶν ἢ ἐκ τῶν πλεοναζόντων, ἀπεστάλησαν εἰς τὰς Ἱ. Μητροπόλεις τῆς Βορείου Ἑλλάδος, πρὸς δωρεὰν διανομὴν αὐτῶν, ἢ διενεμήθησαν ὑπὸ τῶν συνεργατῶν τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας καὶ τῶν φοιτητῶν τοῦ ἡμετέρου Θεολογικοῦ Οἰκοτροφείου κατὰ τὰς ἐξορμήσεις αὐτῶν εἰς θερινὰς κατασκηνώσεις, εἰς νοσοκομεῖα, εἰς διάφορα Ἰδρύματα, εἰς χωρία γειτονικῶν Ἱ. Μητροπόλεων κλπ. Οὕτως ἐκ τῆς «Φωνῆς Κυρίου» διενεμήθησαν διὰ τοῦ τρόπου τούτου κατὰ τὸ λήξαν ἔτος δύο ἑκατομμύρια πεντακόσαι χιλιάδες (2.500.000) φύλλα, ἐκ τοῦ περιοδικοῦ «Τὸ Χαρούμενο Σπίτι» ἐξ χιλιάδες ἑκατὸν (6.100) καὶ ἐκ τοῦ περιοδικοῦ «Τὰ Χαρούμενα Παιδιά» τριάκοντα δύο χιλιάδες ὀκτακόσια ἐνενηκόντα (32.890) ἀντίτυπα.

Ἐντονος κατεβλήθη προσπάθεια καὶ κατὰ τὸ λήξαν ἔτος διὰ τὴν οἰκονομικὴν ἐξυγίανσιν τῶν ἡμετέρων περιοδικῶν, ἵνα περιορισθοῦν καὶ τελικῶς ἐκλείψουν αἱ ἐκ τῆς ἐκδόσεως αὐτῶν παρατηρούμεναι κατὰ τὸ παρελθόν τεράστια οἰκονομικὰ ἐπιβαρύνσεις τοῦ ἡμετέρου Ὄργανισμοῦ. Ἄς σημειωθῆ, ὅτι διὰ τὰ ἔτη 1952-1958 τὸ παθητικὸν ἐκ τῆς ἐκδόσεως καὶ τῶν τριῶν τούτων περιοδικῶν ἀνήλθεν εἰς τὸ ποσὸν τοῦ 1.383.432 δραχμῶν, αἱ κατὰ τὸ πλεῖστον δὲ ἐπισφαλεῖς ὀφειλαὶ ἐκ τῶν αὐτῶν ἐτῶν, ἰδίᾳ τῶν παλαιότερων, ἀνέρχονται σήμερον εἰς δρχ. 745.884.

Αἱ πρὸς τὴν κατεύθυνσιν ταύτην προσπάθειαι ἤρχισαν ἀποδίδουσαι τοὺς καρπούς των, ἤδη δέ, παρὰ τὴν τόσον εὐρείαν—σπάταλον, θὰ ἔλεγε τις—δωρεὰν διανομὴν ἀντιτύπων ἐκ τῶν ἡμετέρων περιοδικῶν δι' ἱεραποστολικούς σκοπούς, τὸ χάσμα μεταξὺ δαπανῶν ἐκδόσεως καὶ εἰσπράξεων αὐτῶν ἐκ συνδρομῶν ἔχει σημαντικώτατα περιορισθῆ.

Οὕτως, ἐνῶ κατὰ τὰ ἔτη 1956 καὶ 1957 τὸ παθητικὸν ἐκ τοῦ περιοδικοῦ «Τὰ Χαρούμενα Παιδιά» μετὰ τῶν ἐπισφαλῶν κατὰ τὸ πλεῖστον ὀφειλῶν ἐκ τῶν ἐτῶν τούτων ἀνήρχετο εἰς τὸ ποσὸν τῶν δρχ. 317.084, κατὰ τὰ ἔτη 1959 καὶ 1960 κατῆλθεν εἰς τὸ ποσὸν τῶν δρχ. 254.665. Μετὰ ὅμως τὴν ἀφαίρεσιν τῶν ἀσφαλῶν κατὰ τὸ πλεῖστον ὀφειλῶν ἐκ τῶν προσφάτων τούτων δύο ἐτῶν ἐκ δρχ. 200.000, τὸ παθητικὸν περιορίζεται εἰς δρχ. 54.665.

Διὰ τὸ περιοδικόν «Τὸ Χαρούμενο Σπίτι» τὸ ὡς ἄνω παθητικὸν μετὰ τῶν ὀφειλῶν ἐκ τῶν ἐτῶν 1956 καὶ 1957 ἀνήρχετο εἰς δρχ. 154.141, ἐνῶ διὰ τὰ ἔτη 1959 καὶ 1960 περιορίσθη εἰς τὸ ποσὸν τῶν δρχ. 58.301, ὅπερ, μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν ἐκ δρχ. 51.870 ὀφειλῶν τῶν ἐτῶν τούτων, κατέρχεται εἰς τὸ ποσὸν τῶν δρχ. 6.431.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸ Δελτίον «Φωνὴ Κυρίου» τὸ

παθητικὸν μετὰ τῶν ὀφειλῶν ἐκ τῶν ἐτῶν 1956 καὶ 1957 ἀνήρχετο εἰς δρχ. 257.566, ἐνῶ ἐκ τῶν ἐτῶν 1959 καὶ 1960 περιορίσθη εἰς τὸ ποσὸν τῶν δρχ. 113.746. Ἐὰν ἐκ τοῦ ποσοῦ τούτου ἀφαιρεθοῦν αἱ ἐκ δρχ. 113.706 ἀσφαλεῖς ἐν πολλοῖς ὀφειλαὶ ἐκ τῶν δύο τούτων ἐτῶν, τὸ παθητικὸν κατέρχεται σχεδὸν εἰς τὸ μηδέν.

4. Αἱ ἐκδοτικαὶ προσπάθειαι τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας συνεχίσθησαν μετὰ τοῦ αὐτοῦ ἐντόνου ρυθμοῦ καὶ κατὰ τὸ λήξαν ἔτος 1960.

Εἰς τὴν σειρὰν τῆς «Βιβλιοθήκης Ἑλληνων Πατέρων καὶ Ἐκκλησιαστικῶν Συγγραφέων» ἐξεδόθησαν πέντε τόμοι, οἱ 23ος, 24ος, 25ος, 26ος καὶ 27ος, ἐκ σελίδων χιλίων ὀκτακοσίων ἐξήκοντα τεσσάρων (1.864), περιέχοντες ἔργα τοῦ Ἐδσεβίου Καισαρείας.

Κατὰ τὸ αὐτὸ διάστημα ἐξεδόθησαν εἰς τὴν σειρὰν τῶν Λειτουργικῶν βιβλίων, εἰς ἐπιμελημένην καὶ φιλόκαλον πάντοτε ἔκδοσιν καὶ εἰς μέγα σχῆμα, τὸ «Τριῶδιον» (σελ. 478), τὰ Μηναῖα τοῦ μηνὸς Ὀκτωβρίου (σελ. 192) καὶ τοῦ μηνὸς Νοεμβρίου (σελ. 226), ἐκτυπῶνται δὲ ἤδη τὰ Μηναῖα Δεκεμβρίου καὶ Ἰανουαρίου ὡς καί, ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς, τὸ «Ἱερατικόν» καὶ «Ὡρολόγιον τὸ Μέγα». Αἱ ἀπαιτούμεναι τεράστιαι δαπάναι διὰ τὰς τοιαύτας ἐκδόσεις, ὁ φόρτος τῶν ἡμετέρων τυπογραφικῶν ἐγκαταστάσεων καὶ ἡ ἀπαιτούμενη μεγίστη προσοχή, διὰ τὴν ἀπὸ πάσης ἀπόψεως ἀρτίαν ἐμφάνισιν αὐτῶν, ἐπιβάλλουν δυστυχῶς τὴν βραδείαν προώθησιν αὐτῶν.

Κατὰ τὸ λήξαν ἔτος ἐξεδόθη, ἐπιμελῶς ὡς πάντοτε συντεταγμένον, εἰς φιλόκαλον δὲ χρυσοπανόδετον ἔκδοσιν, τὸ ὑπὸ τῆς εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς καταρτιζόμενον «Ἡμερολόγιον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» τοῦ ἔτους 1961, τὸ περιέχον τὰς τυπικὰς διατάξεις τῶν ἀκολουθιῶν τοῦ ἔτους τούτου καὶ τὴν ὅλην διοικητικὴν διάρθρωσιν τῆς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, καὶ τῆς ἀνὰ τὴν οἰκουμένην Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ὡς καὶ κατὰ τὰ παρελθόντα ἔτη, χρυσόδετα ἀντίτυπα τοῦ Ἡμερολογίου τούτου ἀπεστάλησαν δωρεὰν πρὸς πάντας τοὺς Προκαθημένους καὶ τοὺς Ἱεράρχας τῶν ἀνὰ τὴν Οἰκουμένην Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ὡς καὶ τοὺς Καθηγητὰς πασῶν τῶν Ὁρθοδόξων θεολογικῶν Σχολῶν. Ἐπὶ τούτοις ἀντίτυπα τοῦ Ἡμερολογίου τούτου ἐδόθησαν καὶ αἰθῆς πρὸς τοὺς τριτοετείς καὶ τεταρτοετείς φοιτητὰς ἀμφοτέρων τῶν Θεολογικῶν μας Σχολῶν καὶ τοὺς τελειοφοίτους τῶν τε Ἀνωτέρων Ἐκκλησιαστικῶν Φροντιστηρίων καὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Σχολῶν, ἵνα οἱ μέλλοντες οὗτοι ἐργάται τῆς Ἐκκλησίας διδάσκονται δι' αὐτοῦ τὴν ἰσχύουσαν τυπικὴν διάταξιν τῶν ἀκολουθιῶν τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας καὶ τὴν διοικητικὴν διάρθρωσιν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς ἀνὰ τὴν Οἰκουμένην Ὁρθοδοξίας. Οὕτω περὶ τὰ χίλια πεντακόσια εἴκοσι πέντε (1.525) ἀντίτυπα ἐκ τοῦ ἀνωτέρω Ἡμερολογίου ἐδόθησαν δωρεὰν εἰς τοὺς ἀνωτέρω ἀποδέκτας,

Ἐκ τοῦ εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν μας ἀφιερωμένου Ἡμεροδείκτου τοῦ ἔτους 1961 ἐκυκλοφόρησαν ἑβδομήκοντα χιλιάδες ἀντίτυπα. Ὡς καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος, ὁ Ἡμεροδείκτης οὗτος, φιλοκάλως βιβλιοδετημένος ὡς ἐπιτραπέζιος, ἀπεστάλη ἐπὶ τῷ νέῳ ἔτει, ὡς εὐλογία τῆς Ἐκκλησίας, πρὸς τὴν πολιτικὴν καὶ τὴν πνευματικὴν ἡγεσίαν τοῦ τόπου, κ.κ. Ὑπουργοῦς, Βουλευτὰς, Καθηγητὰς Ἀνωτάτων Σχολῶν κλπ.

Κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος 1960 ἐξεδόθησαν ὑπὸ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας καὶ τὰ κατωτέρω βιβλία: Σωφρονίου Ἐυστρατιάδου, Μητροπολίτου πρ. Λεοντοπόλεως (†), «Ἁγιολόγιον τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας» (σελ. 508), Παναγιώτου Τρεμπέλα, «Οἱ λειτουργικοὶ τύποι Αἰγύπτου καὶ Ἀνατολῆς» (σελ. 400), Π. Δημητρίου, «Χριστιανισμὸς καὶ οἰκογένεια» (σελ. 40) καὶ Ἰωάν. Παναγιωτίδου «Ἡ Χριστιανικὴ χαρὰ» (σελ. 54).

Κατὰ τὸ αὐτὸ διάστημα ἐξεδόθησαν δύο Συλλογαὶ διηγημάτων, κυρίως διὰ Νέους, ὑπὸ τοὺς τίτλους «Κρίνα τοῦ ἀγροῦ» (σελ. 182) καὶ «Πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ» (σελ. 228).

Εἰδικῶς διὰ παιδιὰ ἐξεδόθησαν αἱ κάτωθι συλλογαὶ διηγημάτων

Ἀννης Γαλανοῦ, «Ἀκριβὰ λουλούδια» (σελ. 70), τῆς ἰδίας, «Ὀλὴ δόξα κι' ὄλη χάρις» (σελ. 56), Λάμπρου Ζαχαρή, «Πρωῖνές καμπάνες» (σελ. 96), Κορν. Ταβανιώτου-Πρεβεζιώτου, «Ἡ κόρη τῆς ζητιάνας» (σελ. 78). Ἐπὶ τούτοις ἐξεδόθη καὶ ἡ προαναφερθεῖσα συλλογὴ παιδικῶν θεατρικῶν σκηνῶν ὑπὸ τὸν τίτλον «Οἱ μικροὶ Σαμαρεῖται» (σελ. 104).

Ἐκτὸς τῶν ἀναφερομένων εἰς τὰς διαφόρους παραγράφους τῆς παρουσίας Ἐκδόσεως εἰδικῶν φυλλαδίων, ἐξεδόθησαν καὶ τὰ ἑξῆς: Ε. Ι. Θεοδώροπούλου, «Οἱ Εὐαγγελικοὶ καὶ ἡ Παράδοσις» (σελ. 14), «Ἐν φυλακῇ ἡμῶν» (σελ. 14), «Ἐπίσκεψις στὴν φυλακῇ» (σελ. 14).

Ἀπὸ τοῦ τρέχοντος μηνὸς ἤρχισεν ἐπὶ τούτοις ἐκδιδομένη σειρὰ μικρῶν τευχῶν, ὑπὸ τὸν γενικὸν τίτλον «Ἡ εὐτυχισμένη οἰκογένεια», ἐν οἷς ἐξετάζονται ἀπὸ τῆς χριστιανικῆς σκοπιᾶς τὰ φλέγοντα προβλήματα τῆς συγχρόνου οἰκογενείας. Μέχρι σήμερον ἔχουσιν ἐκδοθῆ ἑπτὰ τεύχη, ὑπὸ τοὺς τίτλους: «Ὁ Χριστὸς καὶ ἡ οἰκογένεια» (σελ. 20), «Ἡ σημασία τοῦ γάμου» (σελ. 22), «Γιὰ ἓνα γάμο εὐτυχισμένο» (σελ. 20), «Ἡ μητέρα» (σελ. 20), «Ἡ γυναῖκα στὴν βιοπάλη» (σελ. 26), «Τὸ ἐπάγγελμα τῶν παιδιῶν μας» (σελ. 30) καὶ «Ἡ ψυχαγωγία στὸ σπίτι» (σελ. 18).

Ἐκ τῶν παλαιότερων ἐκδόσεων τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας ἀνετυπώθησαν κατὰ τὸ λήξαν ἔτος τὰ ἑξῆς ἔργα: Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου, Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος (†), «Ὁ ἱερεὺς τοῦ χωρίου» (ἐκδόσις Ζ', σελ. 48), Δημητρίου Μπαλάνο, Καθηγητοῦ

Η ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

Είς προηγούμενον φύλλον τῆς «Ἐκκλησίας» ὁ διευθυντῆς τῆς ὀρθῶς ἐπεσήμανεν καὶ εἰς τὸ αὐτὸ φύλλον ἀνεδημοσίευσεν ἄρθρον τοῦ κ. Κωστῆ Μπασιτιά σχετικὸν πρὸς τὴν ἀνάγκην διδασκαλίας εἰς τοὺς μαθητὰς τῶν Γυμνασίων μας καὶ ἐκ κειμένων τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Χριστιανικῆς Γραμματείας μας.

Ἀνεξαρτήτως τοῦ ἔθνος καὶ ἡ σύνθεσις τοῦ ὅλου προγράμματος καὶ τῆς ὕλης ἐκ τῶν ἀρχαίων μας κλασικῶν καὶ κυρίως ἡ μέθοδος διδασκαλίας των παρέχουν εἰς τὸ τέλος εἰς τὸν ἀποφοιτῶντα ἀπὸ τὸ Γυμνάσιον νέον μίαν στοιχειώδη ἔστω πνευματικὴν καὶ καλλιτεχνικὴν αἴσθησιν καὶ μίαν μονιμωτέραν ἀνάμνησιν τῶν ἀρχαίων κλασικῶν—πράγμα διὰ τὸ ὁποῖον πολὺ ἀμφιβάλλομεν—εἶναι βέβαιοι ὅτι ἀπὸ τὰ λαμπρά, πράγματι, κείμενα τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας μας σχεδὸν τίποτε δὲν γίνεται οἰκεῖον εἰς τὸν μαθητὴν καθ' ὅλην τὴν διαδρομὴν του εἰς τὰ σχολεῖα τῆς Μέσης Παιδείας. Καὶ ὅμως. Ὅπως πολὺ σωστά, καὶ πολὺ ἀρμόδια τονίζει ὁ κ. Μπασιτιάς εἰς τὸ ἄρθρον του, ὅχι πλέον μόνον διὰ τὸ ἠθικὸν ὕψος των, διὰ τὴν παιδευτικὴν σημασίαν των, διὰ τὴν βαθεῖαν πνευματικότητά των, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἀγλαυρότητα τοῦ ὕψους των, ποῦ θὰ τὴν ἐξήλευεν οἰοσδήποτε κλασσικὸς στυλίστας» πολλὰ ἀπὸ τὰ κείμενα Πατέρων τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας, εἶναι κατάλληλα καὶ ὡς διδακτικὴ ὕλη αὐτὰ καθ' ἑαυτά, ἀλλὰ καὶ ὡς κείμενα τῶν «Νεοελληνικῶν Ἀναγνώσμάτων», τὰ ὁποῖα ὀρθῶς καὶ δικαίως, πλὴν τῶν ἀρχαίων κλασικῶν, διδάσκονται—καὶ πρέπει καὶ πλέον ἐκτεταμένως νὰ διδαχθοῦν—εἰς τὰ σχολεῖα τῆς Μέσης Παιδείας.

* Ἄν κάποιος μονομερῆς καὶ σχολαστικὸς ὀπαδὸς τῆς θεωρίας διδασκαλίας μόνον τῶν—πράγματι ἀνεπαναλήπτων—ἀρχαίων κλασικῶν μας, θὰ διετύπωνεν ἀντίρρῳσιν ἢ ἐπιφύλαξιν διὰ μίαν φαλκιδευσιν τῶν ἀρχαίων κειμένων πρὸς παροχὴν εἰς τοὺς μαθητὰς καὶ ἀρκετῶν σελίδων—ὀλίγα νῦν σποραδικῶς παρέχονται—ἐκ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς μας φιλολογίας, κανεὶς σοβαρὸς καὶ ἀμερόληπτος λογοτέχνης ἢ μελετητῆς τῆς Νεοελληνικῆς λογοτεχνίας μας δὲν θὰ ἤρνεϊτο νὰ δεχθῆ τὴν ἄποψιν ὅτι μέσα εἰς τὰ κείμενα τῶν Νέων Γραμμάτων μας δὲν ἔχουν τιμητικὴν θέσιν, μὲ μίαν ὀρθὴν χρονικὴν ἀναδρομὴν,

τοῦ Πανεπιστημίου (†), «Οἱ Πατέρες καὶ συγγραφεῖς τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας» (ἐκδόσις Β', σελ. 156), Σπυρίδωνος Καλλιάφα, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου, «Τὸ περὶ ψυχῆς πρόβλημα» (ἐκδόσις Γ', σελ. 96).

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω προκύπτει, ὅτι πλουσία ὑπῆρξεν ἡ ἐκδοτικὴ παραγωγή τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας καὶ κατὰ τὸ λήξαν ἔτος. Αἱ σελίδες τῶν ὑπ' αὐτῆς ἐκδοθέντων βιβλίων, ὡς ἰδίων αὐτῆς ἐκδόσεων, κατὰ τὸ ἔτος 1960 ὑπερέβησαν τὰς ἐπτὰ χιλιάδας (7.000).

(Συνεχίζεται)

ΑΝΔΡΕΑΣ ΦΥΤΡΑΚΗΣ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

καὶ ὠρισμένα κείμενα Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ κ. Μπασιτιάς ἐμνημόνευσεν ὀνομαστικῶς μερικοὺς ἀπὸ Αὐτούς.

Εἰς μίαν σειρὰν εἰδικῶν συγκεντρώσεων μαθητῶν τῶν τελευταίων Γυμνασιακῶν τάξεων καὶ φοιτητῶν, ποῦ κατὰ τὸν παρελθόντα χειμῶνα ἐπιτυχῶς ἐπραγματοποίησεν ἡ Διοίκησις τῆς Ἐθνικῆς Ἐταιρείας τῶν Ἑλλήνων Λογοτεχνῶν ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τὴν Διεύθυνσιν Γραμμάτων καὶ Τεχνῶν τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας, εἰδικώτερον μετὰ τὸν Διευθυντὴν τῆς κ. Κουρνοῦτον, μετὰ τὸν καθηγητὴν τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Ζώραν, μετὰ τὸν Γενικὸν Ἐπιθεωρητὴν Μέσης Ἐκπαιδεύσεως κ. Θεοδωρᾶτον καὶ μετὰ τινὰς Γυμνασιάρχας Γυμνασίων τῶν Ἀθηνῶν, μετὰ τῶν θεμάτων τὰ ὁποῖα ἐθίγησαν περιελήφθη καὶ τὸ θέμα τῆς ἐκτάσεως, ποῦ πρέπει νὰ λάβῃ, εἰς τὰ σχολεῖα μας ἡ διδασκαλία τῆς Νεοελληνικῆς Λογοτεχνίας. Καὶ ἀκριβῶς, κατὰ τὴν συζήτησιν αὐτὴν ἐθίγη, ἀπὸ τὸν Γενικὸν Ἐπιθεωρητὴν κ. Θεοδωρᾶτον, ἂν καλῶς ἐνθυμοῦμαι, ἡ ἀνάγκη ὅπως, τοῦλάχιστον εἰς τὰ «Νεοελληνικὰ Ἀναγνώσματα» περιληφθοῦν ὅσον τὸ δυνατόν εὐρύτερα ἀποσπάσματα καὶ κειμένων τῶν ἐξῶχων πράγματι Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας. Καὶ ἀπὸ ἀρμόδιον, λοιπόν, ἐκπαιδευτικὸν παράγοντα εἶχεν ἐπισημανθῆ τὸ κενόν.

*

«Μὲ ἓνα πῆδημα ἀεροβατικόν, τὸ ὁποῖον δὲν διαστάζομεν νὰ χαρακτηρίσωμεν ὡς παρανοϊκόν, ἀλλὰ καὶ ἐγκληματικόν διὰ τὰς συνεπειὰς του, μεταφερόμεθα ἐκθαμβοὶ εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ Περικλέους, τοῦ Πλάτωνος, τοῦ Δημοσθένους, τοῦ Ὀμήρου ἀκόμη» γράφει ὁ κ. Σπεράντσας εἰς τὸ ἄρθρον του μετὰ τὴν συνῆθη ὀρμητικότητά του, ἡ ὁποία πάντοτε ἐμπνέεται ἀπὸ τὴν καλὴν πίστιν. Καὶ συνεχίζει: «Παραθεωροῦμεν ἐντελῶς τὸν Χρυσόστομον καὶ τὸν Βασίλειον καὶ τὸν Γρηγόριον τὸν Νύσσης καὶ ἄλλους ἐν γένει τοὺς Μεγάλους καὶ Θεοφόρους Πατέρας τῆς Ἐκκλησίας μας, οἱ ὁποῖοι ὑπῆρξαν οἱ μεγάλοι πρόδρομοι καὶ οἱ πραγματικοὶ θεμελιωταὶ καὶ δημιουργοὶ τῆς νέας μας ζωῆς».

Ὅσον καὶ ἂν δεχθῶμεν ὅτι καὶ ἡ διαμαρτυρία τοῦ ἀγαπητοῦ Διευθυντοῦ τῆς «Ἐκκλησίας» δυνατόν νὰ θεωρηθῆ ὡς ἄγρουσα πρὸς μίαν, νὰ τὴν εἰπώμεν, μονομερῆ ἔξαρσιν, πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι, συνδυαζομένη μετὰ τὴν ἡρεμον καὶ ὀρθολογικὴν σχεδὸν τοποθέτησιν, ποῦ δίδει εἰς τὸ θέμα ὁ κ. Μπασιτιάς, καλῶς ἀπολήγει εἰς τὴν ἔντονον διακήρυξιν τῆς ἀνάγκης καὶ τῆς χρησιμότητος πληρεστέρας γνωριμίας μας καὶ οἰκειώσεως μετὰ τὴν «Ἐθνοποῖον Ἐκκλησιαστικὴν Γραμματεῖαν μας».

Πλὴν πολλῶν ἄλλων, ἡ γνωριμία, αὐτὴ ἐμπνέει καὶ τὴν αἴσθησιν τῆς συνεχείας, τῆς «διαρκείας» καὶ κυριώτατα τῆς πνευματικῆς ἐνότητος, ἡ ὁποία συνδέει τὸν Ἀρχαῖον, τὸν Μέσον καὶ τὸν σύγχρονον Ἑλληνικὸν καὶ Χριστιανικόν, καὶ Εὐρωπαϊκὸν ἀκόμη, βίον τοῦ Ἔθνους μας.

ΠΕΤΡΟΣ ΓΛΕΖΟΣ

Ο ΠΡΟΠΤΩΤΙΚΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ Η ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΕΞΕΛΙΞΕΩΣ

Τὸ πρόβλημα τῆς καταγωγῆς τοῦ ἀνθρώπου προσέλαβε ἐπ' ἐσχάτων νέαν μορφήν ἐν τῇ θεολογίᾳ τῆς Δύσεως. Τὰ παλαιοντολογικὰ δεδομένα, τὰ ὁποῖα συνεκομίσθησαν διὰ τῶν προσφάτων ἐρευνῶν, ἀδήγησαν εἰς ριζικὴν ἀναθεώρησιν τῶν ἕως τότε θέσεων τῆς Ἀπολογητικῆς καὶ εἰς τὴν ἐκ μέρους τῆς πλειονότητος τῶν κορυφαίων ἐκπροσώπων αὐτῆς ἀποδοχὴν τῆς ἀντιλήψεως, ὅτι ὁ ἄνθρωπος, ἐξ ἀπόψεως βεβαίως βιολογικῆς καὶ οὐχὶ ψυχικῆς καὶ πνευματικῆς, εἶναι προϊόν ἐξελικτικῆς διαδικασίας, ἐκ τινος πιθηκοειδοῦς ὄντος, τὸ ὁποῖον δύναται χονδρικῶς νὰ τοποθετηθῇ εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς πλειστοκαίνου περιόδου. Ἡ ἀναθεώρησις αὕτη ἔχει τόσον ἀποφασιστικὸν χαρακτήρα καὶ τοιαύτην γενίκευσιν, ὥστε νὰ δύναται νὰ λεχθῇ, ὅτι καὶ ἐπισήμως ἤδη ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία ἀσπάζεται αὐτήν, ὡς, μεταξύ ἄλλων, ἐμφαίνεται τοῦτο καὶ ἐν τῇ Enciclopedia Cattolica τοῦ Βατικανοῦ (βλ. ἄρθρον Uomo, origine dell', τ. XII σ. 890).

Κατὰ τοὺς δυτικούς θεολόγους, ὁ συγκερασμὸς τῆς διδασκαλίας τῆς Ἁγίας Γραφῆς μετὰ τοῦ νόμου τῆς ἐξελίξεως, ἦτοι ἡ θεωρία τῆς hominisation εἶναι τι τὸ ἐφικτὸν καὶ ἐντελῶς ἀνάδυνον διὰ τὴν χριστιανικὴν πίστιν.

Ὁ ἄνθρωπος, κατ' αὐτούς, εἶναι εἰκὼν τοῦ Θεοῦ, ἀδιαφόρως τῆς βιολογικῆς προϊστορίας αὐτοῦ. Τὰ δὲ πρόσωπα τοῦ Ἀδάμ καὶ τῆς Εὕας, ὡς ἡ σύγχρονος ἐρμηνευτικὴ ἐπιτρέπει νὰ ὑποτεθῇ, δὲν εἶναι εἰ μὴ σύμβολα τοῦ ἐωθινοῦ ἀνθρωπίνου γένους, τὸ ὁποῖον δὲν ἐνεφανίσθη εἰς ὀρισμένον τόπον, ἀλλ' εἰς πολλὰ σημεῖα τῆς Γῆς, ὑποπεσὸν ἀκολούθως, ὡς σύνολον, κατ' ὑποβολὴν τοῦ Ἐωσφόρου, εἰς τὸ προπατορικὸν ἀμάρτημα, ὑπὸ συνθήκας ἀντιστοιχοῦσας πνευματικῶς εἰς τὰ κατ' ἕκαστα τῆς διηγήσεως τῆς Γενέσεως.

Ἐξ ὧν ἔχομεν ὑπ' ὄψει, ἕως τοῦδε δὲν προεβλήθη εἰς ἀνάλογον ἔκτασιν καὶ πληρότητα ἡ ὀρθόδοξος ἀντιμετώπισις τοῦ θέματος ὑπὸ τὴν καινὴν αὐτοῦ μορφήν. Μόνον σποραδικῶς, εἰς σύντομα δημοσιεύματα τινὲς τῶν ἡμετέρων θεολόγων, τῶν ἀσχολουμένων περὶ τὰ ἀπολογητικὰ ζητήματα, διετύπωσαν σχετικὰς ἀπόψεις.

Τὸ πρόβλημα, κατὰ τὴν ταπεινὴν ἡμῶν γνώμην, πρέπει νὰ ἐξετασθῇ μετὰ προσοχῆς ὡς πρὸς τὸ ἂν ὁ προανενεχθεὶς συγκερασμὸς εἶναι πράγματι ἐπιτρεπτός καὶ ἀβλαβὴς διὰ τὴν ὀρθότητα καὶ ἀκεραιότητα τῆς χριστιανικῆς πίστεως, ἂν προσκρούῃ ἢ οὐ εἰς τὸ δόγμα. Ἐκκινούμεν καὶ ἡμεῖς ἐκ τῆς παραδοχῆς, ὅτι ἡ γραπτὴ θεία ἀποκάλυψις δὲν διδάσκει καὶ ἐπιστήμην καὶ ὅτι αἱ ἐκάστοτε ἐπιστημονικαὶ διακρίβωσεις δέον ὅπως μὴ συγχέωνται πρὸς τὴν ἐκφραζομένην διὰ τοῦ δόγματος πνευματικὴν ἐν Χριστῷ ἀλήθειαν.

Οὕτω τιθεμένων τῶν πραγμάτων, γεννᾶται τὸ ἐρώτημα: αἱ περὶ ἐξελικτικῆς καταγωγῆς τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος παρεχόμεναι ἐνδείξεις παρὰ τῆς συγχρόνου παλαιοντολογίας ἀφήνουσι τῶ ὄντι ἄθικτον τὴν δογματικὴν οὐσίαν, ἐὰν οἰκειωθῶμεν αὐτάς;

Ὁ ἀμητὸς τῶν σχετικῶν εὐρημάτων εἶναι λογικὸν νὰ παραδεχθῇ τις ὅτι προέρχεται ἐκ τῆς μεταπτωτικῆς κτίσεως, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἰσχύουσιν οἱ νόμοι καὶ ση-

μειοῦνται τὰ φαινόμενα τοῦ θύραθεν ἐπιστητοῦ. Ὅποιος ἦτο ὁ διὰ τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ ποιηθεὶς ἀρχέγονος κόσμος, μόνον διὰ τῆς πίστεως καὶ, ὡς δι' ἐσόπτρου (Α' Κορ. ιγ' 12), διὰ τῆς Γραφῆς, δυνάμεθα νὰ γινώσκωμεν. Καὶ τὸ πρῶτιστον ἐξ ὧν γινώσκωμεν ἐκ τῆς θείας ἀποκαλύψεως εἶναι, ὅτι ὁ κόσμος οὗτος, οὗ κορωνὴς ἐτέθη ὁ κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὁμοίωσιν τῆς Ἁγίας Τριάδος πλασθεὶς ἄνθρωπος, ἦτο πραγματικότης τις, ἧς τὸν πόθον ἐκφράζει ἡ Κυριακὴ προσευχὴ διὰ τοῦ «ἐλλέτω ἡ βασιλεία Σου, γεννηθῆτω τὸ θέλημά Σου ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς» (Ματθ. στ' 10), δηλαδὴ κόσμος, ἐν ᾧ ὑφίστατο ἀρμονία μεταξὺ πνεύματος καὶ ὕλης, κόσμος πνευματοκρατούμενος καὶ ἔχων τὴν φθοράν, ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ ὑποστάσει, πρὸς τὰ ἄνω. Ἐν τῇ ἀρχέγονῳ κτίσει, δὲν ὑφίστατο ἡ ροπή πρὸς τὴν φθοράν καὶ τὴν ἀπώλειαν, ὁ ὅν θὰ ἠδυνάμεθα νὰ ἀποκαλέσωμεν θεολογικὸν νόμον τῆς βαρύτητος, ὁ ὁποῖος εἶναι ὁ κοινὸς τόπος πάντων τῶν μεταπτωτικῶν φυσικῶν νόμων, τῶν ἀποτελούντων τὸ πεδῖον ἐρεύνης τῆς ἐπιστήμης. Ἐν τῇ μετὰ τὸ προπατορικὸν ἀμάρτημα «συνωδινούσῃ καὶ συστεναζούσῃ» (Ρωμ. η' 22) κτίσει, ὑφίσταται τὸ λεγόμενον φυσικὸν κακόν, οὗ τὰ τέλη εἶναι ἡ φθορὰ καὶ ὁ θάνατος. Οἱ πρωτόπλαστοι, πρὸ τῆς παρακοῆς, ἦσαν κατ' ἀρχὴν ἀθάνατοι καὶ ὁ περὶ αὐτοὺς ὕλικός κόσμος δὲν διείπετο ὑπὸ τῶν γνωστῶν τῇ ἐπιστήμῃ νόμων, οἵτινες εἶναι φορεῖς καὶ πραγματοποιοῖ τοῦ θανάτου. Ὁ νόμος τῆς ἐξελίξεως τῶν εἰδῶν περιλαμβάνεται, βεβαίως, μεταξύ αὐτῶν, καὶ λειτουργεῖ ὑπὸ τὴν τελολογικὴν ἐννοίαν τῆς τάσεως τῶν ὀργανικῶν ὄντων πρὸς διαίωσιν, διὰ τῆς φυσικῆς ἐπιλογῆς καὶ τῆς προσαρμογῆς τῶν εἰδῶν πρὸς τὰς ἐκάστοτε συνθήκας τοῦ περιβάλλοντος, πρᾶγμα ὅπερ ἔχει ὡς συνέπειαν τὴν τε ἐπὶ τὰ βελτίω καὶ τὴν παλινδρομικὴν ἐξέλιξιν. Ὁ νόμος οὗτος ἔχει νόημα θανάτου καὶ οὐχὶ ζωῆς. Διότι ἐξυπηρετεῖ μὲν τὴν ζωὴν, ἀλλὰ μὴ ἐξορκίζων τὸν θάνατον, ὁ ὁποῖος καὶ μετὰ τὴν σάρκωσιν τοῦ Λόγου παρέμεινεν ὡς ἀκατάλυτος νόμος τῆς μεταπτωτικῆς δημιουργίας, ἰσχύων ἕως τῆς ἡμέρας τῆς συντελείας. Οἱ οὐρανοὶ καὶ ἡ γῆ καὶ μετ' αὐτῶν ὁ ἄνθρωπος, ὡς σῶμα θνητόν, παρελεύσονται (Ματθ. κδ' 35). μέλλοντες νὰ καταστῶσιν, ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης, καινοί, διὰ τῆς ἀναστάσεως τοῦ ἀνθρωπίνου γένους καὶ διὰ τῆς ἀναγωγῆς τοῦ κόσμου, ὁ ὁποῖος συνεπάγεται τὴν ἀπολύτρωσιν, εἰς βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. Ὡς τονίζει ὁ Παῦλος: «καὶ αὕτη ἡ κτίσις ἐλευθερωθήσεται ἀπὸ τῆς φθορᾶς» (Ρωμ. η' 21). Τὸ ἀνθρώπινον σῶμα τότε θα ὑπάρχῃ ἀλλ' οὐχὶ ὑποκείμενον εἰς τοὺς νόμους τῆς πτώσεως καὶ τοῦ θανάτου, ὅμοιον τῷ σώματι τοῦ ἀναστάντος καὶ ἀναληφθέντος Κυρίου.

Τοιοῦτο σῶμα εἶχον καὶ οἱ πρωτόπλαστοι, τοῦλάχιστον ἀρνητικῶς, ἦτοι ἄγευστον τοῦ μὴ ὑφίσταμένου τότε φυσικοῦ κακοῦ καὶ τοῦ θανάτου.

Εἶναι ἄρα δύσκολον νὰ ὑποθέσωμεν, ὅτι παρέστη ἀνάγκη, διὰ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ ἀνθρώπου νὰ μεσολαβῆσῃ ἡ λειτουργία νόμου ἀντιμετωπίζοντος τὴν φθοράν καὶ ἐξ αὐτῆς ἔχοντος τὸν λόγον ὑπάρξεως αὐτοῦ, ὁποῖος ὁ νόμος τῆς ἐξελίξεως.

ΒΑΣ. ΜΟΥΣΤΑΚΗΣ

Η ΧΙΛΙΕΤΗΡΙΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΡΕΙΤΙΚΟΥ ΜΟΝΑΧΙΣΜΟΥ

Θεία Χάριτι, τὸ Ἀγιώνυμον Ὄρος τοῦ Ἀθῶνος εὐρίσκεται ἐν ὄψει τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς χιλιετηρίδος, ἀφότου ὃ ἐν ὄρεισι καὶ σπηλαίοις ἕως τότε διαμένων Ἀγιορειτικὸς ἀσκητισμὸς ἀπέκτησε καὶ ὀργανωμένην μοναστικὴν ἀδελφότητα, διὰ τῆς ιδρύσεως τῆς πρώτης ἐν αὐτῷ Ἱερᾶς Μονῆς, τῆς Μεγίστης Λαύρας.

Περὶ τὰ μέσα τοῦ 10ου αἰῶνος ὃ ἐν τῷ Ὄρει τοῦ Κυμνίου ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ μονάζων Ἀθανάσιος ἐκ Τραπεζοῦντος, προτροπῇ τοῦ φίλου του Νικηφόρου Φωκᾶ, τοῦ μετέπειτα Αὐτοκράτορος τοῦ Βυζαντίου, ἦλθεν εἰς τὸν Ἀθῶνα ἀρχικῶς εἰς Καρυὰς καὶ μετέπειτα εἰς τὴν ἀκρόρειαν τοῦ Ἀθῶ, ὅπου κατὰ τὸ ἔτος 963 ἐπελήφθη τὴν ἀνέγειρον τῆς, ὡς εἴρηται, Μονῆς δαπάναις τοῦ ἀειμνήστου Νικηφόρου.

Τὸ γεγονός τοῦτο, ἡ καθ' ἡμᾶς Ἱερὰ Κοινότης, θεωρήσασα ὡς ἀφετηρίαν νέας πνευματικῆς ἐξορμήσεως τοῦ κατὰ ἀνατολὰς Ὀρθοδόξου μοναχισμοῦ καὶ ἀπαρχὴν τοῦ ὀργανωμένου Ἀγιορειτισμοῦ ἀπεφάσισεν, ἀδεία καὶ εὐλογία τῆς Μητρός, Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, τὸν ἑορτασμὸν αὐτοῦ, διὰ πανδήμων πνευματικῶν ἐκδηλώσεων τῶν Ἀγιορειτῶν Πατέρων μετὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, τῇ συμμετοχῇ δὲ καὶ τῶν ἐπὶ μέρους Πατριαρχείων καὶ αὐτοκεφάλων Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ἵνα ὁ χιλιετής οὗτος ἱστορικὸς σταθμὸς λάβῃ πανορθόδοξον χαρακτήρα.

Πρὸς ἀξιοποίησιν δὲ καὶ ἔξαρσιν τῆς χιλιετηρίδος, ἀπεφάσισε τὴν πρόσκλησιν τῆς Α.Μ. τοῦ Βασιλέως καὶ τοῦ Διαδόχου, τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Κράτους, τῶν ἀνωτάτων πνευματικῶν ἰδρυμάτων τῆς Χώρας, ἀντιπροσωπείας τοῦ Ἐθνικοῦ Στρατοῦ, καὶ τῶν Σωμάτων ἀσφαλείας, τῶν Ἀγιορειτικῆς προελεύσεως Μητροπολιτῶν ὡς καὶ ἄλλων ἐξεχόντων προσώπων ἐν τε τῇ Πολιτείᾳ καὶ Ἐκκλησίᾳ.

Εἶναι περιττὸν καὶ νὰ λεχθῇ ὅτι αἱ ἄνω προσκλήσεις δὲν ἐμποδίζουν οὔτε κἂν περιορίζουν τὴν προσέλευσιν εἰς τὸν ἑορτασμὸν παντὸς χριστιανοῦ ξένου καὶ ἡμετέρου, θέλοντος νὰ συμμετάσχη εἰς τὸν ἑορτασμὸν, καὶ ἀποτίσῃ φόρον εὐλαβείας πρὸς τὴν Ἀγιορειτικὴν ἀκτινοβολίαν δέκα ὀλοκλήρων αἰῶνων.

Ὁ ἑορτασμὸς συμφῶνως πρὸς τὸ καταρτισθὲν πρόγραμμα, θὰ ἀρχίσῃ ἐν Καρυαῖς τῇ Κυριακῇ τῶν Ἀγ. Πατέρων τῆς Α' Οἴκου. Συνόδου, ἧτοι περὶ τὰ τέλη Μαΐου 1963 καὶ θὰ λήξῃ εἰς τὴν Μεγίστην Λαύραν, θὰ διαρκέσῃ δὲ πέντε ἡμέρας ἑορταστικῶς.

Πρὸς ὀργάνωσιν καὶ λήψιν τῶν δεόντων, ὅσον ἐνεστί μεγαλοπρεπεστέραν τελετουργίαν τοῦ ἑορτασμοῦ, ἀποφάσισιν Διπλῶν Ἱερῶν Συνάξεων ἐν Καρυαῖς, διωρίσθη πενταμελής Ἐπιτροπὴ ἐξ Ἱεροκοινοτικῶν καὶ Ἐξωκοινοτικῶν ἀγιορειτῶν, ἧτις ὑπὸ τὴν Προεδρείαν τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Μηλιτουπόλεως κ. Ναθαναὴλ καὶ τῇ συνεργασίᾳ μετὰ τὸν Διοικητὴν τοῦ Ἀγ. Ὄρους θὰ προβῇ εἰς τὰς δεούσας προκαταρκτικὰς ἐργασίας διὰ τὴν σύνταξιν προϋπολογισμοῦ δαπανῶν, ἀναλυτικοῦ προγράμματος τελετῶν, καὶ ὑπόδειξιν ἔγκαιρον τῶν χρηζόντων χρόνου προετοιμασιῶν μέτρων.

Οἶκοθεν ἐννοεῖται ὅτι ἕνας τοιοῦτος πολυήμερος

ἑορτασμὸς, Πανορθόδοξου χαρακτήρος, καὶ παγ-χριστιανικοῦ ἐνδιαφέροντος, καὶ δὴ εἰς τόπον στερούμενον ξενοδοχειακῆς ὀργανώσεως, θὰ ἐπιπέσῃ ἐξ ὀλοκλήρου σχεδὸν εἰς τὴν Ἱερὰν Κοινότητα, τῆς ὁποίας τὰ οἰκονομικὰ μὲν ἐξαρκοῦν διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς τρεχούσης Ἱπηρεσίας. Ἐπάρχουν ὅμως θετικαὶ ἐλπίδες ὅτι τὸ Κράτος θὰ ἔλθῃ συναρωγός, καλύπτων τὰς δαπάνας δι' ἐκδόσεως εἰδικοῦ γραμματοσήμου, ἀναμνηστικοῦ λευκώματος καὶ ἄλλων ἐπικαίρων δημοσιευμάτων.

Ὡσαύτως ἐλπίζομεν, ὅτι τόσον ὑπὸ τῶν Ἀγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν καὶ τῶν ἀνωτέρων πνευματικῶν ἰδρυμάτων, ὅσον καὶ τῶν ἐπὶ μέρους λογίων, ἀγιορειτῶν καὶ μὴ, θέλει καταβληθῇ κάθε δυνατὴ προσπάθεια, πρὸς διερεύνησιν, ἔξαρσιν καὶ ἀνάλυσιν τῶν κατὰ τὴν χιλιετηρίδα ταύτην ἐπιτευχθέντων ἀπὸ τε θρησκευτικῆς, πολιτικῆς καὶ μορφωτικῆς ἀπόψεως ἐν Ἀγίῳ Ὄρει.

Ὡς πρὸς τὰς μοναστικὰς ἐπιτεύξεις, πιστεύομεν ὅτι οἱ Ἀγιορειτικῆς προελεύσεως Μητροπολίται καὶ λοιποὶ κληρικοὶ λόγιοι, φιλοτίμως τὰ τροφεῖα ἀποδίδοντες, θὰ προβάλλωσιν ἐπαξίως καὶ ταύτας, ἵνα ὀλοκληρωθῇ ὁ κύκλος ἀπὸ πάσης ἀπόψεως.

Εὐχόμεθα ὅπως ὁ Παντοκράτωρ Κύριος, ὁ καιρὸς καὶ χρόνος ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ θέμενος, καὶ Οὐ ἐνώπιον χίλια ἔτη ὡς ἡμέρα ἡ ἐχθές, ἧτις διῆλθε καὶ φυλακὴ ἐν νυκτί, ἐπευλογήσῃ τὰς προσπαθείας ὄλων, ἵνα κατὰ τὸν λαμπρότερον τρόπον δοξολογηθῇ τὸ Πανάγιόν Του ὄνομα, μακαρισθοῦν οἱ αἰοίδιμοι κτίτορες, Βασιλεῖς, Ἡγεμόνες καὶ λοιποὶ, ἔξαρθοῦν δὲ καὶ οἱ ἀγῶνες τῶν μακαρίων Ἀγιορειτῶν Πατέρων, πρὸς αἰώνιον αὐτῶν μνημόσυνον, φρονηματισμὸν δὲ καὶ ἡμῶν τῶν περιλειπομένων, καὶ τῶν ἐπιγενομένων.

Δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅτι οἱ πάντες θὰ συντελέσουν, ὅπως ἡ χιλιετής ἀνθοβολία τοῦ «Κήπου τῆς Παναγίας μας» κατευωδιάσῃ τὰς ψυχὰς τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου, καὶ δροσίσῃ πνευματικῶς τὰς ἀχμώσας καρδίας των, εἰς τὴν ἀποποπνικτικὴν ταύτην ἀτμόσφαιραν τῆς ὕλιστικῆς ἐποχῆς μας. Τὸ Ὄρος τὸ Ἅγιον ἀναμένει καὶ δικαιοματικῶς ἀπεκδέχεται τὸν φόρον τῆς εὐγνωμοσύνης, ἀνθ' ὧν ἐπὶ χίλια ἔτη προσέφερεν, εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, τὸ Ἔθνος καὶ ἰδίᾳ εἰς τὴν καθόλου Ὀρθοδοξίαν.

Ἡ Ἱερὰ Κοινότης καὶ πάντες οἱ Ἀγιορεῖται Πατέρες, πιστοὶ θεματοφύλακες τῆς ἱερᾶς παρακαταθήκης τῶν αἰοιδίμων καὶ μακαριστῶν Πατέρων των, τοῖς κείνων βήμασι πειθόμενοι, καὶ τοῖς ἀγῶσιν αὐτῶν συστοιχοῦντες, θὰ συνεχίσωσιν εὐθαρσῶς τὴν πορείαν, χάριτι Χριστοῦ, καὶ πρὸς δευτέραν χιλιετηρίδα, παραδίδοντες ἀλώβητον τὴν σκυτάλην τῶν Ἀγιορειτικῶν παραδόσεων ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν ἕως συντελείας τοῦ αἰῶνος.

Ἐν τῇ Ἱ. Μονῇ τοῦ ἁγ. Διονυσίου, τῇ 22ᾳ Ἰουνίου 1961

Ὁ Καθηγούμενος αὐτῆς Ἀρχιμ. ΓΑΒΡΙΗΛ

ΚΥΚΛΑΔΙΤΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΙ ΠΑΤΡΙΑΡΧΑΙ ΑΠΟ ΤΗΣ ΑΛΩΣΕΩΣ ΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΚΑΙ ΕΞΗΣ

Αἱ Κυκλάδες νῆσοι, ἔκπαλαι, διακρίνονται οὐ μόνον διὰ τὰς ἐξόχους φυσικὰς καλλονὰς καὶ τὴν πνευματικότητα αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν βαθεῖαν τῶν κατοίκων αὐτῶν θρησκευτικότητα. Οὐδόλως, διὰ τοῦτο, ὑπερβάλλομεν, ἐὰν εἴπωμεν, ὅτι ἀποτελοῦν τὴν κορυφὴν τῆς πυραμίδος τῆς ἐν Ἑλλάδι εὐσεβείας, ὀρθοδόξου πνοῆς καὶ χριστιανικοῦ βιώματος, ἀλλὰ κατέχουν, κατὰ μείζονα λόγον, ὡς θησαυρὸν ἀτίμητον, τὴν μακράϊωνα ἑλληνοχριστιανικὴν καὶ ἐκκλησιαστικὴν Παράδοσιν, ἀσινῆ τε καὶ ἀκεραίαν, καίτοι πολλὰ ὑπέστησαν καὶ πλείστους κινδύνους διέτρεξαν καὶ ἀλλαχόθεν καὶ ἐκ τῆς λαίλαπος τῆς Παπικῆς κακοδαίμονίας.

Ἐντεῦθεν ἀνέδειξαν φάλαγγα ἀτελεύτητον ὑπερόχων Κληρικῶν καὶ δὴ Ἱεραρχῶν καὶ Πατριαρχῶν, οἵτινες ἐκόσμησαν περιφανεῖς τῆς Ὀρθοδόξου Χριστιανικῆς Ἀνατολῆς Θρόνους, ἐτίμησαν τὴν ἀγιοπάτην ἡμῶν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν καὶ ἐδόξασαν τὰς ἰδιαιτέρας αὐτῶν πατρίδας, τὰς τῶν Κυκλάδων νήσους, καὶ τὸ ἐνδοξον ἡμῶν Ἔθνος, γενικώτερον.

Ἐν τῇ παρούσῃ μελέτῃ ἡμῶν συμπεριελάβομεν τοὺς γνωστοὺς ἡμῖν Κυκλαδίτας Πατριάρχας Κωνσταντινουπόλεως¹, τοὺς κλείσαντας, διὰ τῆς δεξιᾶς καὶ στιβαρᾶς αὐτῶν οἰακοστροφίας τὸν περικλεῖα Ἀποστολικὸν καὶ Οἰκουμενικὸν Θρόνον ἀπὸ τῆς ἀλώσεως τῆς Βασιλίδος τῶν πόλεων, μέχρι σήμερον.

Ὁμολογοῦμεν, ὅτι τὸ θέμα τοῦτο εἶναι, κατ' ἐξοχὴν, δύσκολον καὶ συνηγήσαμεν πλείστας δυσχερείας ἐν τῇ διαπραγματεῦσει αὐτοῦ, δοθέντος μάλιστα, ὅτι γράφομεν ἐκάστοτε καὶ πνευματικῶς ἐνασχολούμεθα εἰς ἀκριτικὴν Ἐπαρχίαν, μακρὰν τῆς πρωτεύουσας, ἄρα καὶ τῶν πηγῶν. Ἐλπίζομεν ὅμως, ὡς ἔχει ἦδη, ἀποτελεῖ μικρὰν τινα συμβολὴν εἰς τὴν κοινὴν ἐπιανετὴν προσπάθειαν πρὸς προβολὴν καὶ ἀξιολόγησιν τοῦ σπουδαιοτάτου πνευματικοῦ πλοῦτου τῶν ὠραιομόρφων Κυκλαδικῶν ἡμῶν νήσων.

1. Κυκλαδίται Πατριάρχαι ἄλλων Πατριαρχείων τῆς Ἀνατολῆς εἶναι γνωστοί: α' Μπατθαῖος, ψάλτης, Ἀλεξανδρείας, ἐξ Ἀνδρου (1746-1765), β' Μεθόδιος, Ἀντιοχείας, ἐκ Νάξου (1823-1850), γ' Ἱερόθεος Β', Σταφυλοπάτης, Ἀλεξανδρείας, ἐκ Σίφνου (1847-1858) καὶ δ' Φώτιος, Περόγλου, Ἀλεξανδρείας, ἐκ Τήνου (1903-1926). Ἀναφέρεται δ' ὅτι καὶ Ἱεροσολύμων Πατριάρχης ὑπῆρξεν, ἐκ Σίφνου, καὶ τοιοῦτος θεωρεῖται Δοσίθεος δ' Β', ἀλλ' ἐν τοσούτῳ δὲν εἶναι ἐξηκριβωμένον. Πιθανῶς νὰ ἔλαχε ἐξ αὐτῆς τὴν καταγωγὴν, ἀλλὰ νὰ ἐγεννήθη ἐν Πελοποννήσῳ, ὡς δι' αὐτὸν πιστεύεται (βλ. Βιτάλη Φιλαρέτου, Ἀρχιμ., Ὁ Σίφνιος Πάπας καὶ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας Ἱεροθέος δ' Β', Σταφυλοπάτης, Ἀθήναι 1956, τοῦ αὐτοῦ, Ὁ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας Φώτιος, δ' Τήνιος, Ἀθήναι 1956, Γεδεών Μ., Μεθόδιος Πατριάρχης Ἀντιοχείας, ἐν Μεγάλῃ Ἐγκυκλοπαίδειᾳ, τόμ. ΙΣΤ', σελ. 836, Πασχάλη Δ., Ματθαῖος δ' Ἀνδρῆς, Πάπας καὶ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης Γῆς Αἰγύπτου, Ἐν Ἀθήναις 1904, Σπεράντζα Θ., Νικόλαος Χρυσόγελος, ὁ μέγας Διδάσκαλος τοῦ Γένους, πρῶτος ὑπουργὸς τῆς Παιδείας καὶ Ὁργανισμάτων καὶ πρωτοεργάτης τῆς ἐκδόσεως τοῦ Συνοδικοῦ Τόμου, Ἀθήναι 1954).

Ι. ΙΩΑΝΝΙΚΙΟΣ Β', ΣΙΦΝΙΟΣ, Ο ΑΠΟ ΗΡΑΚΛΕΙΑΣ

Ὁ Ἰωαννίκιος Β' ἐγεννήθη ἐν τῇ νήσῳ Σίφνῳ περὶ τὰ τέλη τοῦ ΙΣΤ' αἰῶνος¹. Τὴν πρώτην μόρφωσιν ἔλαβεν εἰς τὴν ἰδίαν αὐτοῦ πατρίδα καὶ δὴ ἐν τῇ ἐν αὐτῇ περιωνύμῳ Σχολῇ τοῦ Παναγίου Τάφου, ἣν ἀδικαίως δύναται τις νὰ ὀνομάσῃ φτωρίον τοῦ Κλήρου τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, κατὰ τὰς δεινάς τοῦ Ἔθνους περιστάσεις². Ἀργότερον ὁ Ἰωαννίκιος, ὅστις, πιθανώτατα, ἐν τῇ ἐν Σίφνῳ, Γεραρᾷ Μονῇ τῆς Βρῦσεως ἐκάρη Μοναχός, ὡς ἀδελφὸς αὐτῆς, ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἐνθα ὑπῆρχε πολυπληθὴς καὶ ἀκμάζουσα παροικία τῶν Σιφνίων, οἵτινες πολλαπλῶς διέτρεπον ἐν αὐτῇ³. Παρ' αὐτῶν δὲ τῶν συμπολιτῶν αὐτοῦ, φαίνεται ὅτι, ὑπεστηρίχθη καὶ διηγύρουν αὐτόθι τὰς σπουδὰς αὐτοῦ, προσληφθεὶς, ἐν τῷ μεταξῷ, εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, γενόμενος Κληρικός.

Ἐνωρίς, καὶ δὴ κατὰ μῆνα Ἀπριλίου τοῦ ἔτους 1624, κατὰ προτροπὴν τοῦ μεγάλου καὶ διακεκριμένου Πατριάρχου Κυρίλλου Α', τοῦ Λουκάρεως, τοῦ ἀπὸ Ἀλεξανδρείας⁴, ἡ Ἱερά Σύνοδος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐξέλεξε τὸν ἡμέτερον Ἰωαννί-

1. Γκιών Κ. Ἱστορία τῆς νήσου Σίφνου, ἐν Σύρῳ 1876 σελ. λβ', Ζερλέντου Π., Ἱστορικὰ ἔρευνα καὶ τῆς Ἐκκλησίας τῶν νήσων τῆς Ἀνατολικῆς Μεσογείου θαλάσσης, Ἐρμούπολις 1922, σελ. 76, Σπεράντζα Θ., ἐνθ' ἄν. σελ. 10, Τρούλλου Α., Ἱστορικὰ καὶ λαογραφικὰ σημεῖα τῆς Σίφνου, Ἀθήναι 1956, σελ. 32, Νεώτερον Ἐγκυκλοπαιδικὸν Λεξικὸν «Ἡλίου», τόμ. ΙΣΤ', σελ. 1053. Ὁ Γεδεών γράφει, ὅτι «ἐγεννήθη πιθανῶς ἐν Ρόδῳ» (Πατριαρχικοὶ πίνακες, ἐν ΚΠόλει, σελ. 574 στηριζόμενος ἐπὶ τοῦ συνοδικοῦ Τόμου, τοῦ ἀποκαθιστάντος εἰς τὸν Πατριαρχικὸν Θρόνον Παρθένιον τὸν Β', ἐθα γράφεται «Λίνδιος», ὡς γεννηθεὶς εἰς τὴν Λίνδον τῆς Ρόδου. «...ἐδράξατο τοῦ θρόνου Ἰωαννίκιος τις, Λίνδιος, χρηματίσας καὶ Ἡρακλείας...» ἀναγινώσκωμεν εἰς τὴν συνοδικὴν ἐκείνην πρᾶξιν (βλ. Γερμανοῦ, Μητροπολίτου Σάρδεων καὶ Πισιδίας, Συμβολὴ εἰς τοὺς Πατριαρχικοὺς Καταλόγους Κωνσταντινουπόλεως ἀπὸ τῆς ἀλώσεως καὶ ἐξῆς, Μέρος Α', ἐν ΚΠόλει 1935, σελ. 126-127. Τοῦτο ὅμως ὡς ἀπλῆ πιθανότης δέον νὰ μείνῃ, διότι οἱ πλείστοι δέχονται, ὅτι ἦτο Σίφνιος, ἀντὶ τοῦ ὁποίου ἐσφαλμένως, ἴσως, ἀνεγράφη τὸ «Λίνδιος».

2. Γκιών, ἐνθ' ἄν. σελ. λε'.

3. Σπεράντζα Θ., Ὁ ἀγνωστος Γρυπάρης, Ἀθήναι 1954, σελ. 18, τοῦ αὐτοῦ, Ὁ Ἀπόστολος Μακράκης, Ἀθήναι 1957, σελ. 10, τοῦ αὐτοῦ, Κωνσταντῖνος Παπαγιάννης, Ἀθήναι 1958, σελ. 10-12. Συνοδικοῦ Πολυκάρπου, Μητροπολίτου Μεσσηνίας, Ἐκκλησιαστικὰ ἀπομνημονεῦματα, ἐν Ἀθήναις, σελ. 11-12.

4. Οὗτος ἐπατριαρχευσεν ἐν τῷ Οἰκ. Θρόνῳ πεντάκις κατὰ τὰ ἔτη: α) 1620-1623, β) 1623-1633, γ) 1633-1634, δ) 1634-1635, καὶ ε) 1637-1638, ὅτε συνελήφθη (20 Ἰουνίου) καὶ ἐφυλακίσθη, κατηγορηθεὶς ὑπὸ τῶν Τούρκων ἐπὶ ἐσχάτῃ προδοσίᾳ (συνήθης κατηγορία), καὶ ἐθανατώθη ἀμέσως διὰ στραγγαλισμοῦ καὶ ἀποτινιγμοῦ (βλ. Γερμανοῦ, ἐνθ' ἄν., σελ. 94-103, Παπαδόπουλου Χρυσόστομου, Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν, Κατάλογος Πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως, ἐν «Θεολογία», ἔτ. Δ' (1926), σελ. 178, Στεφαννίδου Βασιλείου, Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία ἀπ' ἀρχῆς μέχρι σήμερον, Ἀθήναι 1948, σελ. 635, 769). Ἀλεξανδρείας διετέλεσε ὡς Γ', 1601-1620.

κίον ὡς Μητροπολίτην τῆς ἐν τῷ νομῷ Ραιδεστοῦ (Θράκης) Μητροπόλεως Γάνου καὶ Χώρας,⁵ αὐτὸς δὲ ὁ Πατριάρχης μετὰ τῶν ἁγίων Ἀρχιερέων ἐχειροτόνησεν αὐτὸν ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Ναῷ τοῦ Ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου.

Τὴν ἐπαρχίαν ταύτην ὁ Ἱεράρχης Ἰωαννίκιος ἐποίμανε θεοφιλῶς καὶ ἐθνωφελῶς καὶ ἐπὶ δωδεκαετίαν ὄλην. Συνοδικὸς Σύνοδος ἐν τοῖς Πατριαρχείοις διετέλεσεν τῷ ἔτει 1629, ὡς συναγομέν ἐκ τοῦ γεγονότος, ὅτι ὑπογράφει τὸ αὐτὸ ἔτος πατριαρχικὸν καὶ συνοδικὸν σιγίλλιον (κ' μαΐου), δι' οὗ ἡ ἐν τῷ ἁγιωνύμῳ ὄρει σεβασμία καὶ ἱερὰ μονὴ τῆς Λαύρας, ὡς βασιλικὴ καὶ πατριαρχικὴ καὶ τῶν ἄλλων πασῶν ὑπερέτρα καὶ πρωτεύουσα, κηρύσσεται αὐτοδιοικήτος, αὐτόνομος, ἀδούλωτος καὶ ἀκαταπάτητος παρὰ παντὸς προσώπου ἀρχιερατικοῦ, ἱερατικοῦ ἢ λαϊκοῦ μηδεμίαν ἐφεξῆς ἔστω καὶ τὴν ἐλαχίστην ἔχοντες ἐπ' αὐτῆς ἀνάμειξιν ἢ ἄλλην οἰανδήποτε δικαιοδοσίαν οὔτε τοῦ Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης οὔτε καὶ αὐτοῦ τοῦ Ἐπισκόπου Ἱερισσοῦ καὶ ἁγίου Ὁρους...»⁶.

Ἐν ἔτει 1636, καθαιρεθέντος τοῦ Μητροπολίτου Ἡρακλείας Ἱερεμίου, ἡ Ἱ. Σύνοδος, τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου ἀπέβλεψεν εἰς τὸν ἱεράρχην Γάνου καὶ Χώρας Ἰωαννίκιον, ὃν καὶ ἐκάλεσε, ψήφοις κανονικαῖς, ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Θρόνῳ τῆς ἐν Θράκῃ Ἡρακλείας, πατριαρχεύοντος τοῦ Νεοφύτου Γ', τοῦ ἀπὸ Ἡρακλείας⁷.

Καὶ ἐνταῦθα ἡ δρᾶσις τοῦ Ἰωαννικίου ὑπῆρξε πολυσχιδῆς καὶ καρποφόρος. Κατ' ἐξοχὴν ὁμῶς εἰργάσθη, ὡς Συνοδικός, διὰ τὰ γενικώτερα προβλήματα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, καὶ δι' ὅλα τὰ ἀναφυόμενα ἐκκλησιαστικὰ ζητήματα.

Οὕτως, ὡς Συνοδικὸν μέλος, βλέπομεν αὐτόν, κατὰ τὸ ἔτος 1639, τὴν 1 Ἰουλίου, ὑπογράφοντα τὸ Ὑπόμνημα ἐκλογῆς Παρθενίου Α', τοῦ ἀπὸ Ἀδριανουπόλεως, ὡς Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου (1639-1644)⁸. Ὡσαύτως συναντῶμεν αὐτόν, κατ' Αὐγούστον μῆνα τοῦ αὐτοῦ ἔτους, ὑπογράφοντα, δεύτερον κατὰ σειράν, τὸ «ὑποσχετικὸν τοῦ ἀρχιεπισκόπου Ἀθανασίου (πρ. ΚΠόλεως), ἐπὶ τῇ ἀναλήψει τῆς προεδρίας καὶ προστασίας τῆς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης»⁹.

Ὁ Ἰωαννίκιος ὑπογράφει, ἐπίσης, πρῶτος τῶν ἐπὶ Παρθενίου Β', πρᾶξιν, τῇ 7 Μαρτίου 1646, ἀποβλέπουσαν εἰς τὸ νὰ κατοχυρώσῃ τὸν Πατριαρχικὸν

αὐτοῦ θρόνον, σειόμενον ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ, συμμετέσχεν, ἐν τούτοις, καὶ εἰς τὴν Σύνοδον, τὴν καθαιρέσασαν αὐτόν, τῇ 16 Νοεμβρίου 1646¹⁰.

Μετὰ τὴν τοιαύτην εὐλογον καθαίρεσιν καὶ ἐξωσιν Παρθενίου Β' εἰς τὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀνῆλθε, δι' ἐκλογῆς γενομένης, αὐθημερόν, ὁ ἀπὸ Ἡρακλείας Ἰωαννίκιος. Εἰς τὴν ἐκλέξασαν αὐτόν Σύνοδον, κατὰ πᾶσαν πιθανώτατα συμμετέσχε ἢ τουλάχιστον ἐν τοῖς παρασκηνοῖς ζωηρότατα ἐκινήθη ὑπὲρ τοῦ ἡμετέρου Ἰωαννικίου ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει τότε παρεπιδημῶν Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας ὁμώνυμος αὐτῷ Ἰωαννίκιος (1645-1657)¹¹.

Ἡ ἐκλογὴ τοῦ Ἰωαννικίου Β' ἐπλήρωσε πολλῆς χαρᾶς ἅπαντας, κλῆρον τε ἄρχοντας καὶ λαόν. Τοῦτο καθομολογοῦν οἱ Συνοδικοὶ Ἀρχιερεῖς εἰς ἐπιστολὴν αὐτῶν, ἀπὸ 23 Δεκεμβρίου 1646, πρὸς τὸν Βοεβόδαν τῆς Μολδοβλαχίας Ἰωάννην Βασιλείου, ἐν ἧ, σὺν τοῖς ἄλλοις, διελάμβανον, ὅτι α... ὁ Θεὸς ὁ ἅγιος τὸ ἤξευρε, νὰ εἶναι εὐλογημένον τὸ ὄνομα τοῦ τοῦ ἁγίου, πῶς καὶ ἀρχιερεῖς καὶ κληρικοὶ καὶ ἱερεῖς καὶ ἄρχοντες καὶ ὁ κόσμος ὅλος εὐχαριστήθησαν εἰς τὴν πατριαρχίαν του καὶ χαίρονται ὅτι ἠξιώθησαν τοιοῦτον ποιμένος καὶ προστάτου, πατριάρχου πρᾶου ταπεινοῦ, ἀγαθοῦ, εἰρηνικοῦ, σπλαγγηκοῦ, ἐλεήμονος καὶ πάσης ἄλλης ἀρετῆς κεκοσμημένου, ὅπου πρέπει νὰ ἔχουν οἱ πατριάρχαι καὶ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ τὸ περισσώτερον, γνώμη ἁγίας καὶ προαιρέσεως χριστιανικωτάτης, τόσον ὅπου δὲν ἀγαπᾶ νὰ λυπήσῃ καὶ τὸ μικρότατον ζῶον τῆς γῆς, τὸν μέριμνα. Τὴν ὅποιαν ἀρετὴν τοῦ καλοῦ αὐτοῦ ἀρχιερέως τὴν ἐγνωρίσαμεν ἀκόμη ἀφοῦ ἐμβῆκεν εἰς τὸν βαθμὸν τῆς ἀρχιερωσύνης, καθὼς καὶ ἡ ἐκλαμπρότης σου λογιάζομεν νὰ τὴν ἐκατάλαβεν, ὅταν ἦλθεν αὐτοῦ, καὶ εἴμεθα βέβαιοι πὼς με αὐτὴν τὴν γνώμην καὶ τὴν προαίρεσιν νὰ περάσῃ ὄλην του τὴν ζῶν καὶ εἰς τὸν καιρὸν του νὰ ἀναπαυθῇ ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ...»¹².

Ὁ Ἰωαννίκιος, ἐπὶ δύο περιόδου ἔτη, 1646-1648¹³, διώκει τὰ τοῦ περικλειοῦς Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, μετὰ πολλῆς συνέσεως καὶ δυνάμεως. Ἀλλ' ἀτυχῶς, αἱ δολοπλοκίαι τοῦ προκατόχου αὐτοῦ Παρθενίου Β', καὶ τὰ πολλαπλᾶ πολιτικὰ μέσα, ἐν οἷς οὗτος κατέφυγε, συνετέλεσαν, ὥστε νὰ διακοπῇ ἡ ποιμαντορία τοῦ Ἰωαννικίου. Καθ' ὅσον οὗτος μὲν, τῇ 29 Ὀκτωβρίου 1648 ἐξώσθη τοῦ Θρόνου αὐτοῦ, καθαι-

5. Βοβολίνη Κ., Ἡ Ἐκκλησία εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς ἐλευθερίας, Ἀθήναι 1952, σελ. 218, 225.

6. Πασχάλης Δ., Ἀναγραφή χρονολογικῆ τῶν ἀπὸ Χριστοῦ ἀρχιερατευσάντων ἐν Ἀνδρῶ ἀπὸ Ζωΐλου (362) μέχρι Μητροφάνους (1889) καὶ εἰδήσεις ἱστορικαὶ περὶ αὐτῶν, ἐν «Θεολογία», ἔτ. Δ' (1926), σελ. 109-110.

7. Γερμανοῦ, ἐνθ' ἄν., σελ. 118, Παπαδοπούλου, Αὐτόθι, Σάθρα Κ. Μεσαιωνικὴ Βιβλιοθήκη, τόμ. Γ', ἐν Βενετία 1872, σελ. 571. Τὸν Νεόφυτον τοῦτον, ἀνεληθόντα, κατὰ μῆνα, Ἰουνίου 1636 τὸν Πατριαρχικὸν Θρόνον διεδέχθη, φαίνεται, ὁ Ἱερεμίας, ὃν μετ' οὐ πολὺ, κατ' αὐτὸ τὸ ἔτος καθαιρεθέντα, διεδέχθη ὁ ἡμέτερος Ἰωαννίκιος. Ἡ Μητρόπολις Ἡρακλείας κατέχει τὴν δ' σειράν εἰς τὴν τάξιν τῶν ἐπαρχιῶν τοῦ Οἴκου. Πατριαρχείου (βλ. Κονιδάρι Γ., Αἱ Μητροπόλεις καὶ αἱ ἀρχιεπισκοπαὶ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ ἡ «τάξις» αὐτῶν, τόμ. Α', τευχ. α', Ἀθήναι 1936, σελ. 89).

8. Γερμανοῦ, ἐνθ' ἄν., σελ. 120-121.

9. Αὐτόθι, σελ. 115-117.

10. Ἐνθ' ἄν., σελ. 122-123, ὑποσημ. 241, 242. Οὗτος δις πατριαρχεῦσας (α' 1644-1646, β' 1648-1650) εἶναι γνωστὸς διὰ τῆς προσωνομίας «νέος» καὶ «ὀξύς» διὰ τὸ ὀξύθυμον τοῦ χαρακτήρος αὐτοῦ.

11. Γερμανοῦ, ἐνθ' ἄν. σελ. 127, Στεφανίδου Β., ἐνθ' ἄν. σελ. 740. Κατὰ τινὰς ὁ Ἀλεξανδρείας οὗτος Ἰωαννίκιος ὀνομάζεται Ἰωάννης Θ'.

12. Γερμανοῦ, ἐνθ' ἄν. σελ. 128, Δελικάνη Καλλιπικίου, Ἀρχιμ. (ἀποθανόντος Μητροπολίτου Καισαρείας). Τὰ ἐν τοῖς κώδιξι τοῦ Πατριαρχικοῦ Ἀρχιεπισκοπικοῦ σωζόμενα ἐπίσημα ἐκκλησιαστικὰ ἔγγραφα τὰ ἀφορῶντα εἰς τὰς σχέσεις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου πρὸς τὰς Ἐκκλησίας Ρωσσίας, Βλαχίας καὶ Μολδαβίας, Σερβίας, Ἀγρίδων καὶ Πεκίου, 1564-1863, τόμ. Γ', ἐν Κωνσταντινουπόλει 1904, σελ. 328.

13. Παπαδοπούλου Χρ., ἐνθ' ἄν., σελ. 181

ρεθείς μάλιστα συνοδικῶς, ὅπως ἀδίκως καὶ ἀναιτίως, ἐκεῖνος δέ, ὁ Παρθένιος Β', κατώρθωσε καὶ ἐθριάμβευσεν!¹⁴

Ἐκτοτε, διέμενε, πιθανῶς, ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἢ κατ' ἄλλους ἐφησύχαζεν ἐν τῇ ἐν ἀγίῳ Ὁρει Μονῇ τῆς Μεγίστης Λαύρας,¹⁵ μέχρις οὗ, θανάτου, τῇ 16 Μαΐου 1651, τοῦ Παρθενίου Β', ἐκλήθη, τὸ δεύτερον, ἀρχὰς Ἰουνίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους, εἰς τὸν Πατριαρχικὸν Θρόνον ὑπὸ τῆς Ἱ. Συνόδου τῶν Ἀρχιερέων, ἀφοῦ πρότερον ἠθωώθη καὶ ἐξ ὀλοκλήρου ἐδικαιώθη ἐκ τῆς κατ' αὐτοῦ ἐκφωνηθείσης καθαιρέσεως.

Ἡ δευτέρα αὕτη πατριαρχία τοῦ Ἰωαννικίου ἦτο διαρκείας ἐνὸς ἔτους καὶ δέκα καὶ τριῶν ἡμερῶν¹⁶, ἦτοι 1651-1652.¹⁷ Περὶ τὰς ἀρχὰς δὲ τοῦ Ἰουνίου 1652¹⁸ Κύριλλος, ὁ Σπανός, πρῶην Μητροπολίτης Κορίνθου καὶ μετὰ ταῦτα πρῶην ὠσαύτως Τυρνόβου, φιλοδοξήσας, ὅπως καταστῆ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, ἐν Κωνσταντινουπόλει διατρίβων, παρεσκύασε πραξικόπημα κατὰ τοῦ κανονικοῦ καὶ νομίμου Πατριάρχου Ἰωαννικίου, ὃν βιαίως ἀπήγαγε καὶ ἐνέκλεισέ του, ὑπὸ αὐστηρὸν περιορισμὸν, αὐτὸς δὲ ὁ Κύριλλος κατέλαβε παρανόμως καὶ ἀντικανονικῶς τὸν Θρόνον «κοσμικοῦς ἄρχουσι χρώμενος»¹⁹. Ἄλλ' ἐν τοσούτῳ οὐδεὶς τῶν Ἀρχιερέων, τοῦ Κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ ἀνεγνώρισεν αὐτόν, διό ἐντὸς μικροῦ τὸν ἐξέωσαν καὶ καθήρεσαν αὐτόν τῆς τε ἀρχιερωσύνης καὶ ἱερωσύνης, ὁ δὲ Ἰωαννίκιος ἠλευθερώθη μὲν, πλὴν ἀπώλεσε τὸν Θρόνον αὐτοῦ, καθ' ὅσον διὰ τῶν αὐτῶν μέσων, ὡς ὁ Κύριλλος, κατέλαβεν αὐτόν Ἀθανάσιος ὁ Γ', Πατελλάριος, τὸ δεύτερον (1652)²⁰, ὃν, ἐπὶ ἐν μόνον δεκαπενθήμερον διαμείναντα, διεδέχθη Παῖσιος ὁ Α', τὸ πρῶτον, ὁ ἀπὸ Λαρίσης (Ἰούλιος 1652-1653)²¹.

14. Ὑψηλάντου-Κομνηνοῦ Ἀ., Ἐκκλησιαστικῶν καὶ πολιτικῶν τῶν εἰς δώδεκα βιβλίων Η', Θ' καὶ Γ', ἦτοι τὰ μετὰ τὴν ἄλωσιν (1453-1789), ἐκ χειρογράφου ἀνεκδότου τῆς Ἱ. Μονῆς Σινᾶ, ἐκδίδοντος Ἀρχιμ. Γερμανοῦ Ἀφθονίδου, ἐν Κων/πόλει 1870, σελ. 150.

15. Γεδεών, ἐνθ' ἄν., σελ. 579.

16. Γεδεών, αὐτόθι, Δοσιθέου, Ἱεροσολύμων. Περὶ τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις πατριαρχευσάντων, ἐν Βουκουρεστίῳ 1715, σελ. 1176 (ἔθνα γραπτέον 1651 ἀπὸ 1650). Ὑψηλάντου, ἐνθ' ἄν., σελ. 153.

17. Γερμανοῦ, ἐνθ' ἄν., σελ. 129. Τινὲς γράφουν, ὅτι τῷ 1650 ἀνήλθε τὸ δεύτερον, τὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον, ὅπερ υἱοθετεῖ καὶ ὁ Χρυσ. Παπαδόπουλος, γράφων εἰς τὸν μνημονευόμενον Πατριαρχικὸν κατάλογον «1650-1651», ἀλλ' ὅμως δὲν εἶναι τοῦτο ἕρθῶν, ἀφοῦ ἐκ συνοδικῆς πράξεως ἀθωώσεως τοῦ Ἰωαννικίου ἀντλοῦμεν σαφῆ μαρτυρίαν, ὅτι τῷ 1651 ἀποκατεστάθη εἰς τὸν Θρόνον αὐτοῦ (βλ. Γερμανοῦ, αὐτόθι, σελ. 132-133, Μ. Le Quien, Oriens Christianus, Τόμ. Ι, σελ. 339-340, Ὑψηλάντου, ἐνθ' ἄν.).

18. Ὁ Γριστόπουλος Τ. γράφει, ὅτι ὁ Ἰωαννίκιος Β' ἐξωστρακίσθη περὶ τὴν 15ην Μαΐου (Γριστόπουλου Τ., Κύριλλος Γ', ὁ Σπανός, ὁ ἐπιβάτης τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, ἐν «Θεολογία», τόμ. ΚΘ' (1958), σελ. 101).

19. Γερμανοῦ, ἐνθ' ἄν., σελ. 134-136. Κατὰ σημείωμα τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας Ἰωαννικίου μετὰ τὴν 11 Ἀπριλίου 1652, τῶν Βατίων, πρὶν συμπληρωθῶν 40 ἡμέραι ἐξωστρακίσθη ὁ Πατριάρχης Ἰωαννίκιος Β' καὶ ἀντ' αὐτοῦ κατέστη οἰκουμενικὸς Κύριλλος τις Σπανός, Ρουμελιώτης, πρῶην Τυρνόβου τετραεπίσκοπος (βλ. Α. Παπαδόπουλου-Κεραμῆ ε, Συμβολὴ εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Σινᾶ, Petersburg 1908, σελ. 195).

20. Γερμανοῦ, ἐνθ' ἄν., σελ. 112-117.

21. Αὐτόθι, σελ. 136-139.

Ὁ Ἰωαννίκιος, κατ' αὐτὸ τὸ διάστημα, παρέμεινεν ἐν Κωνσταντινουπόλει, συγκατοικῶν, κατ' ἀρχὰς, μετὰ τοῦ πρῶην Κωνσταντινουπόλεως Ἀθανασίου Γ', καθ' ὃ μαρτυρεῖ ἔγγραφον πατριαρχικόν, κατὰ Σεπτέμβριον μῆνα 1652, ὑπὸ τοῦ Παΐσιου Α' ἐκδοθέν, δι' οὗ, πρὸς πρόληψιν τυχόν ἀνατροπῆς αὐτοῦ ἐκ τοῦ Θρόνου, ὑπὲρ ἧς κρούφα συνεννοοῦντο οἱ Ἀρχιερεῖς, ὥρισεν, «ἵνα ἀπὸ τοῦ νῦν μηδεὶς τολμήσῃ ἐπεισέναι ἐν τῷ καταλύματι, ἐν ᾧ εἰσιν ὅτε κύρ Ἰωαννίκιος καὶ ὁ κύρ Ἀθανάσιος καὶ ἐντυχεῖν αὐτοῖς»²².

Ἄλλ' ὁ Παῖσιος Α' πιεζόμενος ὑπὸ τῶν ὑπερόγκων χρεῶν τοῦ Πατριαρχείου, ἴσως δὲ ὑποπτευόμενος καὶ βιαιᾶν ἐξέωσιν, ἀπεχώρησε τοῦ Θρόνου, κρυφίως μάλιστα, ἀρχὰς Ἀπριλίου 1653²³, εἰς διαδοχὴν τοῦ ὁποίου ἐκλήθη, τὸ τρίτον, ὁ Ἰωαννίκιος, τὸ πρῶτον δεκαήμερον τοῦ ἰδίου μηνός, καθ' ὅσον τῇ 16 Ἀπριλίου ἐγένετο, ὡς κατωτέρω θέλομεν ἴδῃ, πρᾶξις ἐκκλησιαστικῆ, πατριαρχεύοντος αὐτοῦ²⁴.

Δυστυχῶς ὅμως, ἡ κατάστασις πλέον εἶχε καταστῆ ἀφόρητος. Τὰ οικονομικά, ἰδίᾳ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου εὕρισκοντο εἰς ἀθλιεστάτην κατάστασιν. Ὁ δὲ Ἰωαννίκιος, παρὰ τὰς προσπάθειά του, δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀνταποκριθῇ εἰς τὰς «καθ' ἑκάστην ἐνοχλήσεις καὶ ἀπαιτήσεις τῶν ἀπείρων χρεῶν τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας» ἀπέναντι πολλῶν, μάλιστα, δὲ τῆς πολιτείας. Τὸ ἀποτέλεσμα ἦτο νὰ φυλάκισθῃ παρ' αὐτῆς. «Ἐπὶ εἰρητῆ ἐμβάλλεται ὑπὸ τοῦ καιστορος (ἀρχιεπισκοπῆς) διὰ χρέη»²⁵. Μετὰ δεκαεξαήμερον δὲ ἡ κατ' ἄλλους εικοσιπενθήμερον φυλάκισιν ἠναγκάσθη νὰ παραιτηθῇ, τῇ 17 Μαρτίου 1654, καταλαβὼν τὸν Θρόνον παρανόμως καὶ αὐθις, διὰ δευτέρου πραξικοπήματος, Κύριλλος Γ', ὁ Σπανός, νομίμως δέ, μετὰ τὴν ἐκδιώξιν τοῦ ἐπιβάτου, Παῖσιος ὁ Α' (β' πατριαρχία 1654-1655). Ὁ Ἰωαννίκιος, μετὰ τὴν τοιαύτην παραίτησιν αὐτοῦ, ἔλαβεν ἀπὸ τὴν διήγουσαν τῶν Ἀρχιερέων διὰ τὴν ζωάρκειαν αὐτοῦ τὰς δεδομένας τῇ Ἐκκλησίᾳ ζητείας παρὰ τῶν Κυκλάδων νήσων»²⁶, «ἐν αἷς συμπεριλαμβάνοντο ἅπασαι αἱ τοῦ Αἰγαίου νήσοι»²⁷. Μετὰ ταῦτα, ἦλθε καὶ διέμεινεν εἰς τὴν Χίον, ὅπθην, ἄκων καὶ μὴ βουλόμενος, κατὰ Μάρτιον τοῦ 1655, εὐθὺς μετὰ τὴν παραίτησιν τοῦ Παΐσιου Α', ἐκλήθη καὶ αὐθις, ἵνα ἀναλάβῃ τὰς τύχας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

Ἡ τετάρτη καὶ τελευταία αὕτη πατριαρχία

22. Ἐνθ' ἄν., σελ. 129. ὕποσημ. 254., Ἀραμπατζόγλου Γενναδίου, Μητροπολίτου Ἡλιουπόλεως καὶ Θείρων, Φωτίειος Βιβλιοθήκη, μερ. Α', ἐν Κων/πόλει 1933, σελ. 113, Γριστόπουλου, ἐνθ' ἄν., σελ. 102-104, Δοσιθέου, Ἱεροσολύμων, Νομικὴ Συναγωγὴ, φ. 251β-252α.

23. Γερμανοῦ, ἐνθ' ἄν., σελ. 136.

24. Ὁ Ὑψηλάντης, ἐπὶ τοῦ ὁποίου στηρίζεται καὶ ὁ Γεδεών, γράφει ὅτι ἀναβιβάζεται πάλιν τὸ τρίτον ὁ προορηθείς Ἰωαννίκιος Β', ὁ ἀπὸ Ἡρακλείας περὶ τὰ τέλη τοῦ Ἰουλίου μηνός, ὅπερ δὲν εἶναι ἀληθές. (βλ. Ὑψηλάντου, ἐνθ' ἄν., σελ. 154. Πρβλ. Γεδεών, ἐνθ' ἄν., σελ. 582).

25. Γερμανοῦ, ἐνθ' ἄν., Μελετίου, Μητροπολίτου Ἀθηνῶν, Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία, μετενεχθεῖσα... παρὰ Γεωργ. Βενδότη, ἐν Βιέννῃ 1734, τόμ. Γ', σελ. 465.

26. Γερμανοῦ, αὐτόθι, σελ. 130, Δ(υ)οβουνιώτου Κ. Γ., Καλλίνικος Γ', (ὁ Δ'), Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως, ἐν «Ἱερὸς Σύνδεσμος», ἔτ. 1915, σελ. 87.

27. Μελετίου, ἐνθ' ἄν., Μαζαράκη, Γ., Συμβολὴ εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ἐν Αἰγύπτῳ Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, Ἀλεξάνδρεια 1932, σελ. 365, Ὑψηλάντου, ἐνθ' ἄν.

του 'Ιωαννικίου ἦτο κατ' ἐξοχὴν ταραχώδης. Εἰκόνα τῆς τοιαύτης καταστάσεως μᾶς δίδει μία πατριαρχικὴ αὐτοῦ ἐπιστολή, ἀπὸ 30 Σεπτεμβρίου 1655, πρὸς τὸν Πατριάρχην 'Αλεξανδρείας, 'Ιωαννίκιον ἐπίσης ὀνομαζόμενον. 'Εν αὐτῇ ἀναγινώσκουμεν, σὺν τοῖς ἄλλοις: «ὕγιαίνομεν... πλὴν μὲ ἀπειρα βάσανα καὶ πειρασμούς ἀμετρήτους καθ' ἐκάστην ὥραν καὶ στιγμὴν εἰς τόπον, ὅπου καμμιάς λογῆς ἀνάπαυσιν οὔτε χαρὰν εἶδομεν εἰς ταύτην μας τὴν πατριαρχείαν, ὅπου νὰ ἔχη τὸ αἰώνιον ἀνάθημα καὶ τὴν καταρτίτσα σου, ὅπου ἦτο αἰτία καὶ ἀφορμὴ καὶ μᾶς ἔφεραν ἀπὸ τὴν Χίον καὶ κινδυνεύομεν καὶ σωματικῶς καθ' ἐκάστην ἡμέραν. 'Ο Κύριός μου καὶ ἡ παναγία σου εὐχὴ νὰ μὲ ἐλευθερώσουν τὸν ταλαίπωρον. Δὲν κάμνει χρεῖα νὰ σοῦ γράφω τὰ βάσανά μου, διότι οὔτε ἄδειαν ἔχω οὔτε δύναμαι, καὶ ἄλλο, νὰ μὴν σὲ δίδω αἰτίαν νὰ λυπεῖσαι...»²⁸

Παρὰ τὰς θλιβεράς καὶ ἀντιξόους περιστάσεις ἐπέδειξεν καρτερίαν καὶ ὑπομονήν, μέχρις οὗ, τῇ 26 'Ιουλίου 1656, ἔνεκα γήρωσ καὶ τῆς κορυφωθείσης οἰκονομικῆς ἀθλιότητος τοῦ Πατριαρχείου, ἀπεσύροθι ὀριστικῶς πλὴν τοῦ Οἰκουμενικοῦ 'Θρόνου, λαβὼν προεδρικῶς «τῇ συνοδικῇ ψήφῳ καὶ κρίσει καὶ ἀποφάσει» τὴν ἐν Κυκλάδαις 'Αρχιεπισκοπὴν Τζίας καὶ Θερμίων «ἐπὶ τῷ καρποῦσθαι τὰ εἰσοδήματα αὐτῆς κατὰ προεδρείαν ἐφ' ὅρου ζωῆς»²⁹.

Μετὰ τοῦτο ἀνεχώρησεν ἐκ τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἦλθε καὶ ἐγκατεστάθη, ἐρησυχάζων, εἰς τὴν ἰδίαν προσφιλῆ αὐτῷ πατρίδα, τὴν Σίφον³⁰, ἐξ ἧς δι' 'Επιτρόπου αὐτοῦ διηθύνετο τὰ τῆς 'Αρχιεπισκοπῆς Τζίας καὶ Θερμίων.

Κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο, ὡς ἀναφέρει ὁ Σάθας, κατέπλευσεν εἰς τὴν Σίφον (1659) ὁ ἐνετὸς ναύαρχος Φραγκῆσκος Μοροζίνης³¹, ὅστις παρέλαβεν ἐπὶ τῆς ναυαρχίδος αὐτοῦ τὸν Πατριάρχην 'Ιωαννίκιον, ὃν

28. Γερμανοῦ, ἐνθ' ἄν., σελ. 130., Μ α ζ α ρ ά κ η, ἐνθ' ἄν. σελ. 413 ἐξ.

29. Γερμανοῦ Ἀυτόθι. 'Ο Σάθας σὺν αὐτῷ δὲ καὶ ὁ Μαθᾶς ἀναφέρουν τρεῖς μόνον πατριαρχείας τοῦ 'Ιωαννικίου. 'Ο τελευταῖος δὲ γράφει: «παρατεῖται τῆς Πατριαρχείας (1653), καὶ ἀπολυθεῖς, ἐφυγεν ἀνεπιστρεπτι», ὅπερ δὲν εἶναι ὀρθόν (Βλ. Μ α θ ᾶ Ζ α ρ ῖ ο υ, 'Επισκόπου 'Θήρας, Κατάλογος ἱστορικῶν τῶν πρώτων 'Επισκόπων καὶ τῶν ἐφεξῆς Πατριαρχῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἁγίας καὶ Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ 'Εκκλησίας, 'Εν 'Αθήναις 1884, σελ. 131-133, Σ ᾶ θ α Κ., Τουρκοκρατούμενη 'Ελλάς, ἱστορικὸν δοκίμιον περὶ τῶν πρὸς ἀποτίναξιν τοῦ ὀθωμανικοῦ ζυγοῦ ἐπαναστάσεων τοῦ 'Ελληνικοῦ 'Εθνους, 'Αθήνησι 1869, σελ. 302.

30. Μ α ζ α ρ ά κ η, ἐνθ' ἄν., σελ. 365, ἐνθ' ἀναγράφεται, ὅτι διασώζεται ἐπιστολή, ἄνευ χρονολογίας, ἀτυχῶς, ἣτις ἀναφέρει, σὺν τοῖς ἄλλοις, τὴν εἰς Κυκλάδας διαμονήν αὐτοῦ. 'Ο Σάθας ὅμως σαφῶς ὁμιλεῖ περὶ τοῦ ὅτι εἰς τὴν Σίφον ἐμόναξεν 'Ιωαννίκιος ὁ Β' (Βλ. ἐνθ' ἄν.).

31. Οὗτος συνέλαβε τὸ σχέδιον, ὅπως ἐκτοπίσῃ ἐκ τοῦ Αἰγαίου τοὺς Τούρκους. Πρὸς τοῦτο κατέβαλε πολλὰς προσπάθειάς καὶ προσέβαλεν ἀλληλοδαδῶς τὰς κυριώτερας αὐτῶν βάσεις τὴν Μονεμβασίαν, τὴν Χαλκίδα καὶ τοὺς λοιποὺς τῆς Εὐβοίας λιμένας καὶ τέλος, τῷ 1669, τὰ Χανιά τῆς Κρήτης. Πανταχοῦ ὅμως ἀπέτυχε, καίτοι τὰ μέγιστα ἐβοηθήθη ὑπὸ τῶν ἐξεγερθέντων 'Ελλήνων τῶν διαληφθεισῶν περιοχῶν (Βλ. Κ α λ ο μ ε ν ο π ο ὑ λ ο υ Ν., Μοροζίνης Φραγκῆσκος ἐν Μ.Ε.Ε., τόμ. ΙΖ', σελ. 384, 385, Φ ο υ ρ ῖ κ η ΙΙ., Μικροὶ συμβολαὶ εἰς τὴν 'Ηπειρωτικὴν ἱστορίαν, Νικόπολις-Πρεβεζα, ἐν «'Ηπειρωτικῶν Χρονικῶν», ἔτ. Δ' (1929), σελ. 280, ὑποσ. 4,

περιέβαλε μετ' ἐξαιρετικῶν τιμῶν. Μετὰ τοῦ πολυτίμου δὲ τούτου φορτίου ἐπλευσεν εἰς τὰ Κῦθηρα, ἐνθεν ἐπεμφεν ἐπιστολάς πρὸς τοὺς Μανιάτας. 'Ακολούθως, μετὰ δέκα γαλερῶν, ἦλθον εἰς τὸν λιμένα τῶν Κιτριῶν, ἐνθα ἔτυχον θερμότητος καὶ λίαν ἐνθουσιώδους ὑποδοχῆς ὑπὸ τριῶν καὶ πλέον χιλιάδων 'Ελλήνων, ἐχόντων ἐπὶ κεφαλῆς αὐτῶν τοὺς τε κληρικούς καὶ τοὺς προκρίτους. 'Η παρουσία τοῦ Πατριάρχου ἐδημιούργησε βαθεῖας συγκινήσεις καὶ ἐνθουσιασμὸν ἱερόν, πάντες δὲ κατησπάζοντο εὐλαβῶς τὰς χεῖρας αὐτοῦ. Αὐτὸν δ' ἀκριβῶς τὸν ἐνθουσιασμὸν προβλέψας καὶ ἤδη ἐκμεταλλευθεὶς ὁ στόλαρχος Μοροζίνης προέτεινε εἰς τὸν λαόν, ὅπως ἐπαναστάσῃ κατὰ τῶν Τούρκων, καὶ ἐπιχειρήσῃ ἀπὸ κοινοῦ, ἐν συνεχείᾳ, δι' ἐπιθέσεως ἀπὸ ξηρᾶς καὶ θαλάσσης τὴν ἄλωσιν τῆς Κορώνης καὶ τῆς Μεθώνης, εἰς τρόπον ὅστε νὰ ἐπιτύχουν ἀκολούθως τὴν ἀπελευθέρωσιν ἀπάσης τῆς Πελοποννήσου. Εἰς ταῦτα ὅμως ἀντεπρότειναν οἱ Μανιάται, ὅπως προηγηθῇ τούτων ἡ ἄλωσις τῶν Καλαμῶν. 'Οθεν συμφωνήσας πρὸς τοῦτο ὁ Μοροζίνης, εἰσέπλευσεν εἰς τὸν λιμένα τῶν Καλαμῶν, ἐνθα ἀπεβίβασεν ἱκανὸν στρατόν. 'Εντρομοὶ οἱ τοῦρκοὶ ἐξῆλθον πρὸς ἀπόκρουσιν τῆς ἐχθρικής ἐπιθέσεως, ἀλλὰ προσβληθέντες ὑπὸ τοῦ ἵππικοῦ, διευθυνομένου ὑπὸ τοῦ Γεωργίου Κορνάρου, ἠναγκάσθησαν νὰ ὀπισθοχωρήσῃν περιδεεῖς, πανικοβληθέντες κυριολεκτικῶς καὶ ἐκ τοῦ γεγονότος, ὅτι 10.000 Μανιάται μετ' ἐτέρων 3.000 'Ελλήνων ἐνεφανίσθησαν καὶ μετὰ τῶν ἐνετῶν ἐπολέμησαν, ἀκολούθως δὲ ἐλεηλάτησαν καὶ κατέκαυσαν τὴν πόλιν. Φαίνεται ὅμως, ὅτι δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐπιτύχῃ οὐσιωδῶς ἐν τῷ ἐν Πελοποννήσῳ περαιτέρῳ ἀγῶνι. 'Εντεῦθεν ὑπεχρεώθη ν' ἀναχωρήσῃ ἐκεῖθεν, φέρων εἰσέτι ἐπὶ τοῦ πλοίου αὐτοῦ τὸν πρώην Κωνσταντινουπόλεως. Καὶ μετ' αὐτοῦ διέπλευσε μέχρι τοῦ 'Ελλησπόντου, ὑπέταξε καὶ κατέστησε φόρου ὑποτελεῖς τινὰς ἐκ τῶν νήσων καὶ περὶ τὰ τέλη Αὐγούστου 1660 κατέπλευσεν εἰς τὸν Χάνδακα τῆς Κρήτης, ἐνθα ἀπεβίβασεν ὡσαύτως τὸν Πατριάρχην 'Ιωαννίκιον, ὃν ὑπέδεχθησαν, ὡς ἦτο ἐπόμενον, μετ' ἄκρας συγκινήσεως, εὐλαβείας καὶ ἐνθουσιασμοῦ οἱ Χριστιανοὶ τῆς περιοχῆς ἐκείνης, οὔτινες ἐπανεστάτησαν, τῇ βοήθειᾳ τῶν 'Ενετῶν, κατὰ τῶν Τούρκων, ἀλλ' ἄνευ καὶ ἐνταῦθα ἀποτελέσματος³². (Συνεχίζεται)

'Αρχιμ. ΦΙΛΑΡΕΤΟΣ Α. ΒΙΤΑΛΗΣ

32. Γ κ ι ὶ ω ν, ἐνθ' ἄν., Σ ᾶ θ α, ἐνθ' ἄν., σελ. 302-203, 305-306, ἐνθα οὕτω πως περιγράφει ὁ Μπουνιαλιῆς τὴν ἀφιξὴν εἰς τὸν Χάνδακα τοῦ Πατριάρχου 'Ιωαννικίου, διὰ στίχων:

«'Απὸ τὴν πόλιν εὐγάλλανε τότες τὸν Πατριάρχη καὶ μίσεισεν ἀπὸ 'δεκεῖ σὲ θάνατον μὴ λάχη, ναῦρη ποθὲς ἀνάπαυσιν μετόνιον νὰ δεῖξη, καὶ με τοὺς Φράγκους ἔτυχε εἰς τὰ νησιά νὰ σμίξη. Τὸ γενεράλι προσκυνεῖ κι' εἰς τὴν ἀρμάδα μπαίνει, στοῦ Μορεζῆν τὸ κάτεργο καὶ μετὰ κείνο μένει. Στὸ κάστρο τὸν ἐφέρανε μ' εὐλάβεια μεγάλη, γιὰ νὰ ποιμάνῃ τοὺς Ρωμιούς, τοὺς ἱερεῖς νὰ βάλῃ κτλ.»

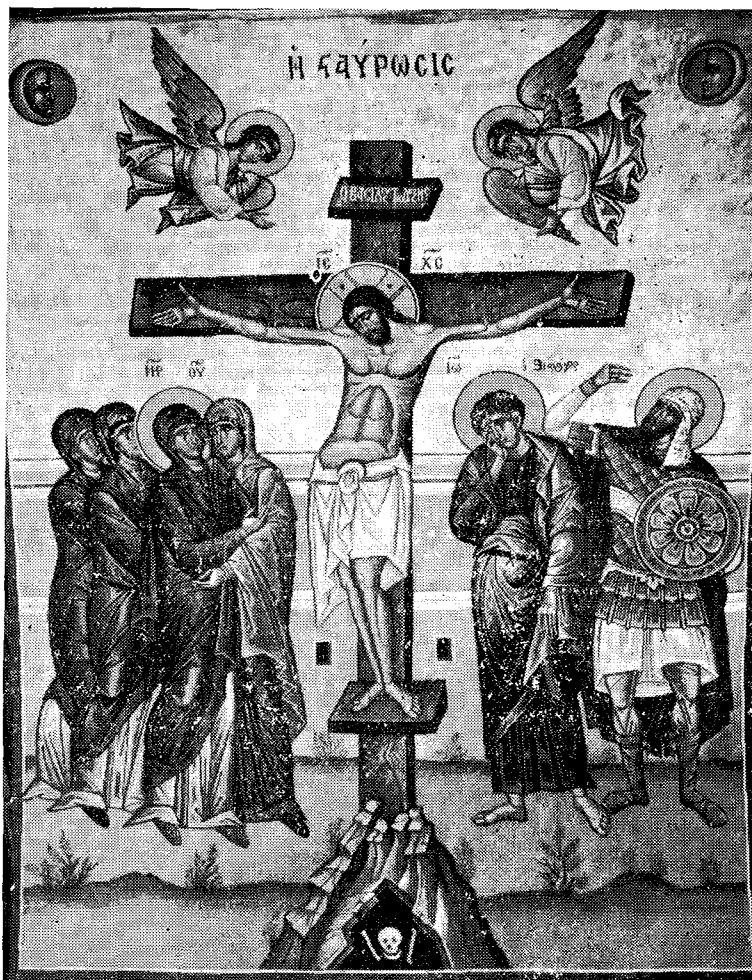
Η ΑΠΕΛΠΙΣΙΑ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ ΕΙΣ ΤΗΝ ΘΡΗΣΚ. ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΝ ΤΗΣ ΔΥΣΕΩΣ ΚΑΙ Η ΕΙΡΗΝΟΧΥΤΟΣ ΚΑΙ ΠΑΡΗΡΗΣ ΕΛΠΙΔΟΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΕΙΚΣΝΟΓΡΑΦΙΑ

Εἰς ἀξιόλογον ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ ἔργου τοῦ καθηγητοῦ Κούλλμαν, τὸ ὁποῖον ἐδημοσιεύθη εἰς τὸ φύλλον τοῦ Ἰουλίου 1961 τοῦ ἐγκρίτου περιοδικοῦ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος «Ὁ Λόγος τοῦ Σταυροῦ», ὁ συγγραφεὺς κάμνει λόγον περὶ τῆς εἰκόνας τῆς Σταυρώσεως τοῦ Κυρίου, ὡς τὴν ἐζωγράφουν ὁ Γερμανὸς ζωγράφος Γκρούνεβαλντ, ζήσας κατὰ τὸ τέλος τοῦ 15' καὶ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 16' αἰῶνος. Ἐπ' αὐτοῦ τοῦ σημείου θὰ μοῦ ἐπιτραπεῖ νὰ ἐκθέσω, ὡς ἀγιογράφος, ἤτοι ὡς Ὁρθόδοξος εἰκονογράφος, μερικὰς παρατηρήσεις.

Τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἔργον, δὲν εἶναι ἔργον ἀγιογραφικόν, ἐν ἄλλοις λόγοις δὲν εἶναι λατρευτικὴ εἰκὼν, ἀλλὰ πίναξ ζωγραφικὸς, ἔχων θέμα θρησκευτικόν, τὴν Σταύρωσιν τοῦ Χριστοῦ.

Διὰ νὰ γίνῃ ἀντιληπτὴ ἡ διαφορὰ μεταξὺ θρησκευτικῆς ζωγραφικῆς καὶ ἀγιογραφίας, μεταξὺ εἰκόνας καὶ ζωγραφικοῦ πίνακος, εἶναι ἀνάγκη νὰ ὁμιλήσωμεν πλατύτερον περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωγραφικῆς, καὶ γενικώτερον περὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν τεχνῶν καὶ τοῦ χαρακτῆρος αὐτῶν. Τὸ θέμα τοῦτο ἐνέχει μέγα ἐνδιαφέρον, ἰδίᾳ δι' ἡμᾶς τοὺς Ὁρθοδόξους, καὶ παρακαλῶ τοὺς ἀναγνώστας τοῦ παρόντος νὰ παρακολουθήσουν μετὰ προσοχῆς τὰ ἐν πάσῃ δυνατῇ συντομίᾳ ἐκτιθέμενα, καθ' ὅσον εἰς τὴν περὶ τὸ ζήτημα τῆς ἐκκλησιαστικῆς εἰκονογραφίας ἀγνοίαν, καί, γενικῶς, τῶν ἐκκλησιαστικῶν τεχνῶν, ὀφείλονται αἱ κακαὶ ἐπ' αὐτῶν ἀντιλήψεις πολλῶν ἡμετέρων, ἀπὸ τὰς ὁποίας προέρχονται ἀληθῶς ἀλγεινὰ ἐπακόλουθα ὡς πρὸς τὴν καθ' ὅλου περὶ Ὁρθοδόξου πίστεως ἀντίληψιν αὐτῶν, καὶ ὡς πρὸς τὸ ὑπερέχον τῆς Ἐκκλησίας μας ἐναντι τῆς Χριστιανικῆς Δύσεως.

Αἱ ἐκκλησιαστικαὶ τέχναι ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ δὲν ἔχουν προορισμὸν νὰ κοσμήσουν ἀπλῶς τὸν ναὸν ἢ νὰ τέρψουν τοὺς ἐκκλησιαζομένους, ἀλλὰ νὰ προσφέρουν πνευματικὴν τροφήν πρὸς τοὺς πιστοὺς, λέγω δὲ πνευματικὴν, μὲ τὴν ἔννοιαν ποὺ ἔχει ἡ λέξις «πνευματικὸς» εἰς τὴν Χριστιανικὴν θρησκείαν. Τὰ ἔργα τῶν ἐκκλησιαστικῶν τεχνῶν ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ δὲν προορίζονται νὰ τέρψουν τὰς αἰσθήσεις, ἀλλὰ νὰ τὰς ἀγιάσουν, προσφέρουσαι εἰς τὸν πιστὸν τὴν αὐτὴν ἁγίαν τροφήν τὴν ὁποίαν γεύονται διὰ τῆς ἱερᾶς τελετουργίας. Τοῦτο γίνεται διὰ τῆς ὑμολογίας, διὰ τῆς μουσικῆς, διὰ

Ἡ Σταύρωσις.

Τοιχογραφία Φ. Κόντογλου εἰς τὴν ναὸν Ἁγίου Γεωργίου Κυψέλης.

τῆς ἀγιογραφίας, διὰ τῆς ἀρχιτεκτονικῆς, καί, ἀκόμη, διὰ τῆς τέχνης τῶν ἐν τῷ ναῷ σκευῶν, τῶν ἀμφίων, διὰ παντός, τέλος, ἀνθρωπίνου ἔργου εὐρισκομένου εἰς τὸν ναόν. «Ὅλα, μὲ τὸν ἱεροπρεπῆ καὶ ἀναγωγικὴν χαρακτῆρα των, συνεργοῦν εἰς ἓνα καὶ μόνον σκοπόν, εἰς τὴν ἀνύψωσιν τῆς ψυχῆς τοῦ πιστοῦ πρὸς αἶνον καὶ εὐχαριστίαν, οὐχὶ ὅμως μὲ τὸν αἰσθησιακὸν τρόπον τὸν ὁποῖον ἐξυπηρετοῦν αἱ κοσμικαὶ τέχναι, ἀλλὰ μὲ τελείως διαφορετικὸν τρόπον, τρόπον καθ' αὐτὸ πνευματικόν.

Αἱ κοσμικαὶ τέχναι προκαλοῦν τὴν συγκίνησιν, ἐνῶ αἱ ἐκκλησιαστικαὶ προκαλοῦν τὴν κατάνυξιν. «Συγκινοῦμαι εἰς τὸ θέατρον, κατανύγομαι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ». Ἡ σύγκρισις μεταξὺ τῶν δύο τούτων συναισθημάτων, ἤτοι, μεταξὺ τοῦ ἀνιέρου καὶ τοῦ ἱεροῦ, τοῦ κοσμικοῦ καὶ τοῦ θρησκευτικοῦ, εἶναι ἡ αἰτία τῆς συγχύσεως μεταξὺ κοσμικοῦ θεάματος καὶ τελετουργίας, συγχύσεως, λόγῳ τῆς ὁποίας εἰσῆχθη εἰς πολλοὺς ναοὺς μας ἡ δυτικὴ εἰκονογραφία, ἡ παριστώσα τὰ ἅγια πρόσωπα ὡς κοινούς ἀνθρώπους, ζωγραφισθέντας ἐκ τοῦ φυσικοῦ, καί, ἰδίᾳ, ἡ εὐρωπαϊκὴ

τετραφωνία, ἡ ὁποία εἶναι μουσική ὄχι μόνον ξένη πρὸς τὸν Ἑλληνικὸν χαρακτήρα, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν κοσμική, θυμελική, αἰσθησιακὴ (ρωμαντική), μὴ ἔχουσα οὐδεμίαν θέσιν εἰς τὸν ναόν, καὶ μάλιστα εἰς τὸν Ὁρθόδοξον ναόν, ὅπου τὸ πᾶν ἔχει λειτουργικὸν χαρακτήρα. Λειτουργικά εἶναι παρ' ἡμῶν ἡ ἀρχιτεκτονική, ἡ μουσική, ἡ εἰκονογραφία, ἡ ὕμολογία, ὁ λόγος, τὸ σχῆμα τῶν ἀμφίων καὶ τῶν σκευῶν. Ὅλα αἴρουν τὴν ψυχὴν πρὸς πνευματικὰς ἀναβάσεις.

Ἄλλο λοιπὸν λειτουργικὴ τέχνη, καὶ ἄλλο κοσμική, ἡ ἀναπαραστατική, ἡ συναισθηματικὴ τέχνη. Ἡ λειτουργική

Ἡ Παναγία παρὰ τὸν Σταυρόν.
(Εἰκὼν ΙΔ' αἰῶνος).

καὶ ἡ λατρευτικὴ εἰκονογραφία ἡ κοινότερον καλουμένη ἀγιογραφία ἢ βυζαντινὴ ζωγραφική, ἔχει ἰδιαίτερον χαρακτήρα, τέλειον διάφορον τοῦ τῆς κοσμικῆς ζωγραφικῆς.

Ἡ λειτουργικὴ εἰκονογραφία εἶναι εἶδος θεολογίας, ἡ ὁποία ἐκφράζεται μὲ σχήματα καὶ χρώματα. Ἡ παπικὴ Ἐκκλησία δὲν ἔχει λειτουργικὴν εἰκονογραφίαν, ἀλλὰ μόνον θρησκευτικὴν ζωγραφικήν, ἡ ὁποία δὲν εἶναι ἄλλο, εἰμὴ αὐτὴ αὐτὴ ἡ κοσμικὴ ζωγραφική, καὶ μόνον τὰ θέματά της εἶναι θρησκευτικά. Ὁ τρόπος καθ' ὃν ἐκφράζεται, εἶναι ἀναπαραστατικός, ἥτοι ἀναπαριστᾷ φυσικῶς ἓνα ἅγιον ἢ μίαν ὑπόθεσιν θρησκευτικὴν. Διὰ τοῦτο, ἡ μὲν θρησκευτικὴ τέχνη τῆς Δύσεως ἔχει χαρακτήρα φυσικόν, ρεαλιστικόν, καὶ πολλάκις ὠμὸν μέχρις ἀποτροπιασμοῦ, ἐνῶ ἡ λειτουργικὴ τέχνη ἔχει χαρακτήρα πνευματικόν, συμβολικόν καὶ ὑπερφυσικόν. Ἡ πρώτη ἀναπαριστᾷ τοὺς ἁγίους κατὰ τὴν φαντασίαν τοῦ ζωγράφου, ἡ δὲ δευτέρα εἰκονίζει αὐτοὺς ἐν ἀφθαρσίᾳ. Ὡς ἐκ τούτου, τὰ ἔργα τῆς πρώτης εἶναι εὐληπτα εἰς τοὺς πολλούς, συγκινοῦντα αὐτοὺς αἰσθησιακῶς, ἐνῶ τὰ ἔργα τῆς δευτέρας εἶναι δυσνόητα δι' ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ζητοῦν ἀπὸ αὐτὰ σαρκιακὰς συγκινήσεις, ὡς ἔχοντα δογματικόν καὶ πνευματικόν βάθος¹.

Τὰ ἔργα τῆς δυτικῆς θρησκευτικῆς τέχνης εἶναι αἰσθηματικὰ ἢ δραματικὰ. Τὸ δραματικόν στοιχεῖον εἶναι σαρκικόν, παρ' ὅτι ἐκλαμβάνεται ὡς πνευματικόν.

Εἰς τὴν ὀρθόδοξον εἰκόνα ὑπάρχει τὸ λειτουργικόν στοιχεῖον. Ὅπου ὑπάρχει τὸ λειτουργικόν στοιχεῖον, ἐκεῖ ἐξουδετεροῦται τὸ δραματικόν καὶ αἰσθησιακόν, ἥτοι τὸ σαρκικόν. Εἰς τὰ ἔργα τῆς δυτικῆς θρησκευτικῆς ζωγραφικῆς δὲν ὑπάρχει ἡ πνευματικὴ ἀναγωγή. Οἱ ἅγιοι, ὁ Χριστός, ἡ Παναγία, εἶναι κάποιοι ἄνθρωποι ζωγραφισμένοι ἐκ τοῦ φυσικοῦ, ἄνθρωποι συνήθεις, οἱ ὁποῖοι παριστάνουν τὸν Χριστόν, τὴν Παναγίαν ἢ ἓνα ἅγιον. Διὰ τοῦτο, τὰ πρόσωπα τῶν πινάκων αὐτῆς τῆς τέχνης, ὡς εἶναι οἱ τῆς ἰταλικῆς Ἀναγεννήσεως, νομίζει τις ὅτι εἶναι, (ὅπως καὶ εἶναι), ἡθοιοί, ποζάροντες πρὸ τοῦ ζωγράφου, μὲ κινήσεις ἐπιτηδευμένας καὶ θεατρικὰς ἐκφράσεις. Ἄλλως τε, εἰς τὴν Δύσιν, ὁ ἴδιος ὁ ζωγράφος ζωγραφίζει τὴν Παναγίαν, ζωγραφίζει συνάμα καὶ τὴν προσωπογραφίαν μιᾶς ματαιοδόξου γυναικός, τὰ δὲ δύο ταῦτα ἔργα του δὲν διαφέρουν σχεδὸν εἰς τίποτα, μεταξύ των, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν προσθήκην ἐνὸς φωτοστεφάνου εἰς τὴν γυναῖκα τὴν παριστῶσαν τὴν Παναγίαν. Παρ' ἡμῶν, ὁ ἀγιογράφος δὲν εἶναι οἰοσδήποτε ζωγράφος, ὅπως εἰς τὴν Δύσιν, ἀλλὰ ἔχει εἰδικὸν λειτουργικὸν ἐπιτελεσθὲν διὰ τῆς τέχνης του, λειτουργικὸν πνευματικόν, καὶ διὰ τοῦτο λέγεται «ἀγιογράφος».

Ὡς προείπομεν, εἰς τὴν Δύσιν συγγέεται τὸ κοσμικόν μὲ τὸ ἐκκλησιαστικόν, τὸ ἀνίερρον μὲ τὸ ἱερὸν. (τὸ sacré μὲ τὸ profané). Ἐνῶ εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν διαστέλλεται σαφῶς τὸ ἱερὸν ἀπὸ τὸ ἀνίερρον, τὸ ἐκκλησιαστικόν ἀπὸ τὸ κοσμικόν. Ὡς

1. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει προκειμένου καὶ περὶ τῆς μουσικῆς.

ἐκ τούτου, παρ' ἡμῶν ὑπάρχουν ἐκφράσεις, αἱ ὁποῖαι, εἰς τὴν Δύσιν, ἢ λείπουν ἐντελῶς, ἢ εἶναι πολὺ ἄστονοι, ἢ, τέλος, ἔχουν περιπέσει εἰς ἀχρησίαν. Οὕτω, λέγομεν: «ψάλλω» καὶ «ἄδω», τραγουδῶ, (ψάλλω ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, τραγουδῶ εἰς τὸ θέατρον), ἀγιογραφῶ καὶ ζωγραφίζω, κατανούγομαι καὶ συγκινοῦμαι, (κατανούγομαι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, συγκινοῦμαι εἰς τὸ θέατρον).

Ἐνῶ εἰς τὴν Δύσιν λέγουν π.χ. «τραγουδῶ εἰς τὸ θέατρον, τραγουδῶ καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν». Ἐκεῖ δὲν διαφέρει πολὺ τὸ θέατρον ἀπὸ τὸν ναόν, καὶ ἡ τελετουργία ἀπὸ θεατρικὴν παράστασιν, ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τὸν ἡθοποιόν, ὁ ζωγράφος τῆς κοσμικῆς τέχνης ἀπὸ τὸν ζωγράφον τῆς θρησκευτικῆς ζωγραφικῆς, ὁ μουσικὸς τῶν ἐκκλ. ὕμνων ἀπὸ τὸν μουσικὸν τῆς κοσμικῆς μουσικῆς.

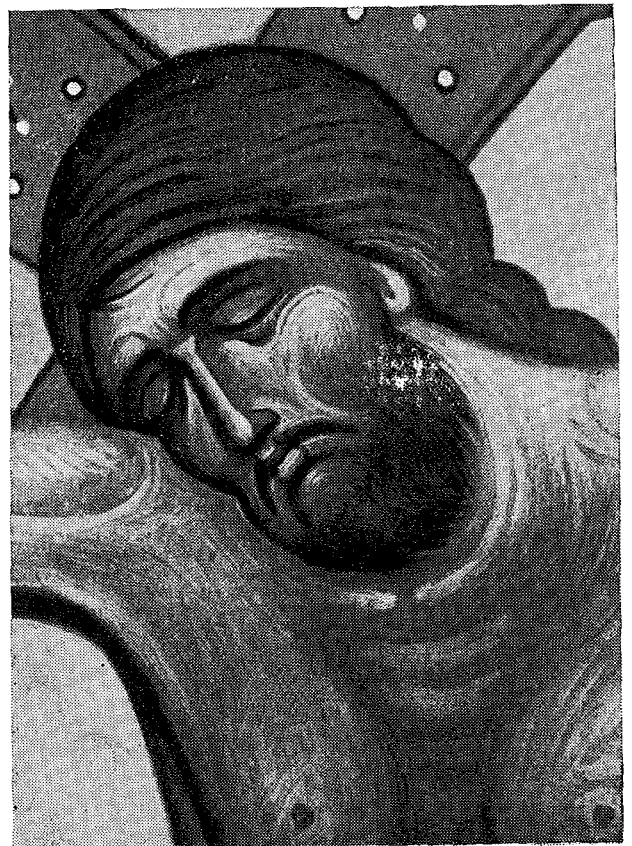
Κατόπιν τοῦ ἀπαραιτήτου τούτου προλόγου, ἐρχόμεθα εἰς τὸ θέμα τῆς εἰκόνας τοῦ Γκρούνεβαλντ, ἐξ ἀφορμῆς τῆς ὁποίας γράφεται τὸ παρὸν σημείωμα.

Εἶπομεν ἐν ἀρχῇ ὅτι τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἔργον, ἢ Σταύρωσις, δὲν εἶναι ἔργον ἀγιογραφικόν, ἀλλὰ πίναξ τῆς «θρησκευτικῆς ζωγραφικῆς». Ἦδη, κατόπιν ὅσων ἐγράφησαν ἀνωτέρω, ὁ ἀναγνώστης δύναται νὰ κατανοήσῃ τὴν διαφορὰν μεταξὺ τούτων τῶν δύο ἔργων.

Εἶναι ὅμως ἀνάγκη νὰ περιγράψωμεν, κατὰ τὸ δυνατόν, τὴν Σταύρωσιν τοῦ Γκρούνεβαλντ, διὰ νὰ δυνηθῇ ὁ ἀναγνώστης νὰ παρακολουθήσῃ τὰς ἐπ' αὐτῆς παρατηρήσεις: Ὁ πίναξ οὗτος παριστᾷ ἐν πτώμα, καρφωμένον ἐπὶ σταυροῦ, ἀποτρόπαιον, ἀπὸ τοῦ ὁποίου ὁ θεατὴς ἀποστρέφει τὸ πρόσωπον μετὰ φοβῆς. Ἡ σῆψις τοῦ πτώματος τούτου θὰ ἔλεγε κανεὶς ὅτι προσβάλλει ἀκόμη καὶ τὴν δυσφρησιν τοῦ θεατοῦ μετὰ τὴν ἀηδιαστικὴν δυσσομίαν τῆς. Ὁ κορμὸς καὶ τὰ μέλη εἶναι πρσιμένα καὶ τυμπανιαῖα, ὑποπράσινα, ἐκ τῆς ἀποσυνθέσεως, καὶ στάζοντα πῦον. Χεῖρες καὶ πόδες εἶναι συνεστραμμένοι ὡς οἱ κλάνοι γηραιοῦ δένδρου, ἐκριζωθέντος ὑπὸ καταιγίδος. Οἱ δάκτυλοι τῶν χειρῶν εἶναι συνεστραμμένοι ἀγωνιωδῶς, ὡς ἀκανθαί, πέριξ τῶν ἧλων, οἱ ὁποῖοι εἰσχωροῦν εἰς τὰς ἐξοιδημένας παλάμας. Οἱ πόδες εἶναι ἀκόμη φρικτώτεροι τὴν θέαν, πρσιμένοι εἰς τὸ διπλάσιον τοῦ φυσικοῦ, ὄγκοι ἄμορφοι, τεθημένοι ὁ εἰς ἐπὶ τοῦ ἄλλου καὶ διαπερασμένοι ἀπὸ ἓνα καὶ μόνον πελώριον ἧλον. Ὁ θώραξ, αἱ κνήμαι, ἡ κεφαλὴ, ἔχουν ἀνάλογον φρικτὴν ὄψιν. Ὁλόκληρον τὸ σῶμα εἶναι εἰς ἀποτρόπαιος σωρὸς σαρκῶν ἐν ἐσχάτῃ ἀποσυνθέσει, ἐπὶ τῶν ὁποίων φαίνονται πεπηγμένα αἵματα καὶ πῦον ἔτοιμον νὰ διαρρήξῃ τὸ ἀπεξηραμένον δέρμα καὶ νὰ ἐκρεύσῃ. Ὁ ἀκάνθινος στέφανος, μετὰ τὰς μακρὰς καὶ σκληρὰς ἀκάνθιας του, περιβάλλει τὴν ἄμορφον κεφαλὴν, ἐπιτείνων τὴν μακαβρίαν ἐντύπωσιν. Ἀλλὰ καὶ ὁ σταυρός, δὲν εἶναι τουλάχιστον κατασκευασμένος, ὡς συνήθως, ἐκ δύο σανιδῶν, ἀλλὰ εἶναι ἀνάλογος μετὰ τὸ ἐπ' αὐτοῦ κρεμάμενον φόβητρον, ἀποτελούμενος ἐξ ἀκατεργάστων κλώνων ἀγρίου τινος δένδρου, συνεστραμμένων ἀγωνιωδῶς, ὅπως τὰ μέλη τοῦ πτώματος. Παραλείπω τὴν περιγραφὴν τῆς Παναγίας καὶ τοῦ Ἰωάννου, τῶν ἱσταμένων παρὰ τὸν σταυρόν, οἱ ὁποῖοι συμπληρῶνουν τὴν ἐφιαλτικὴν αὐτὴν εἰκόνα.

Εἶπομεν ἀνωτέρω ὅτι εἰς τὴν δυτικὴν θρησκευτικὴν ζωγραφικὴν, προκειμένου διὰ τὰς παραστάσεις τοῦ Πάθους καὶ τῶν μαρτυριῶν, κυριαρχεῖ τὸ δραματικὸν καὶ θεατρικὸν στοιχεῖον, τελείως ξένον πρὸς τὴν λατρευτικὴν τέχνην τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας. Ἡ ἔμφασις αὕτη φθάνει εἰς πολλὰ ἔργα τῆς τέχνης ταύτης εἰς ἄμὸν ρεαλισμὸν, πλήρη ἀπὸ τὴν πλέον ἀποκρουστικὴν βαρβαρότητα, με ἀποτελεσμα νὰ μεταδώσῃ εἰς τὸν θεατὴν, (λέγω θεατὴν, διότι προσκυνηταὶ νοοῦνται μόνον εἰς τὴν λατρευτικὴν εἰκονογραφίαν), τὴν στυγνὴν ἀπελπισίαν.

Οὕτως, ἔχομεν εἰς τὴν Δύσιν τὰ λεγόμενα «κάμπο σάντο», ἢτοι κοιμητήρια με χιλιάδες νεκροκεφαλὰς στοιβαγμένας τὴν μίαν ἐπὶ τῆς ἄλλης, με μούμιαι, με σκελετοὺς, με μακαβρίας ζωγραφίας, ὡς εἶναι ἡ παριστάνουσα ἱππότας πρὸ τῶν τάφων, ἐνῶ ἐντὸς τούτων φαίνονται τυμπανιαῖα πτώματα, ἀπόζοντα φρικτὴν δυσσομίαν, ἐκ τῆς ὁποίας φράττου τὴν ρίνα οἱ ἐφιπποὶ ἄρχοντες, καὶ ἄλλα τοιαῦτα. Οἱ δυτικοὶ ζωγράφοι ζωγραφίζουν μαρτύρια με σπλάγγνα ἐκκεχυμένα καὶ με κεκομμένας κεφαλὰς, τὰ ζωγραφίζουν δὲ κατὰ τρόπον ἀποτροπιαστικόν, με ὄλας τὰς ἀνατομικὰς λεπτομερείαις, αἱματωμένους λαίμους με κεκομμένους εἰσοφάγους, χεῖρας καὶ πόδας ἐκδαρμένους, κοιλίας ἐσχισμένας διὰ μαχαίρας, ὅσα συντετριμμένα διὰ σιδηρῶν ροπαλῶν, καὶ ἄλλα τοιαῦτα θεάματα, ἐνθυμίζοντα τὸ Κολοσσαῖον τῆς Ρώμης κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Νέρωνος.

Κεφαλὴ Ἰσταυρωμένου.
(Χεῖρ Φ. Κόντογλου)

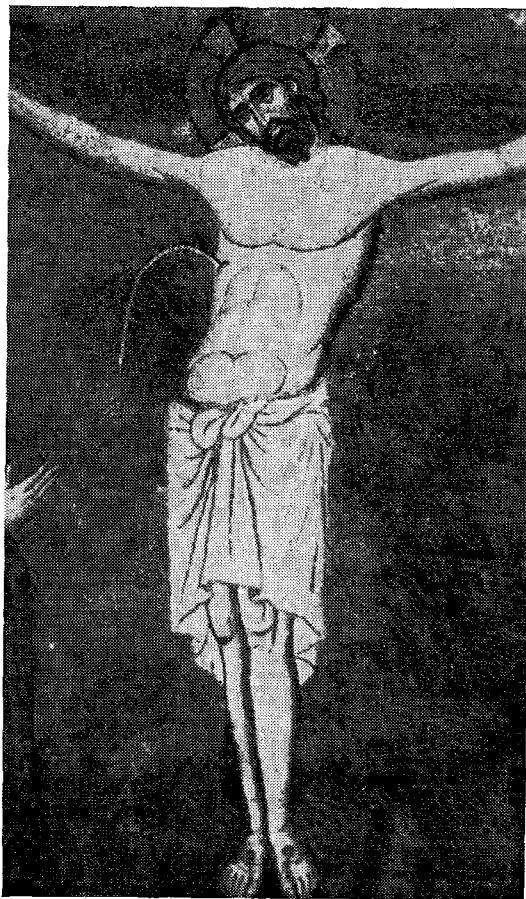
Ἡ Σταύρωσις τοῦ Γκρούνεβαλντ εἶναι ἐξ αὐτῶν τῶν ἀπελπιστικῶν πινάκων, ὡς ἀντελήφθη ὁ ἀναγνώστης. Οὐ μόνον δὲν εἶναι εἰκὼν λατρευτικὴ, ἀλλ' εἶναι πίναξ σατανικὸς, ἐκδιώκων πᾶσαν ἐλπίδα ἀπὸ τὴν ψυχὴν τοῦ Χριστιανοῦ, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ λόγος τοῦ Σταυροῦ ἐνεστέλαξε τὸ βάλσαμον «τῆς μακαρίας ἐλπίδος». Ὁ ζωγράφος ὅστις ἐζωγράφησε τὸν ζοφερόν τοῦτον πίνακα, εἶναι φανερόν ὅτι θὰ ἦτο («ὁ μὴ ἔχων ἐλπίδα»), καὶ οἱ θεώμενοι αὐτόν, θὰ ἦσαν καὶ εἶναι καὶ σήμερον «οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα». Τὸ καταχθόνιον τοῦτο ἔργον εἶναι γέννημα τῆς τευτονικῆς βαρβαρότητος, ὅμοιον μὲ τὰ ἄλλα, ὅπου προεῖπομεν, ὅπως τὰ κάμπο σάντο, οἱ σκελετοί, αἱ ἀποτρόπαιαι μοναὶ τῶν τραπιστῶν, αἱ παραστάσεις τῆς Δευτέρας Παρουσίας, ὡς ἡ τοῦ Μιχαὴλ Ἀγγέλου εἰς τὸ παρεκκλήσιον τῆς Σιξτίνας ἐν τῷ Βατικανῷ, αἱ φρικώδεις χίμαιραι, ἦτοι τὰ τερατώδη ἀγάλματα τὰ ἐπὶ τοῦ ναοῦ τῆς Παναγίας τῶν Παρισίων, αἱ γλυπτὰ διακοσμῆσεις τῶν πυλῶν τῶν γοθικῶν καθεδρικῶν ναῶν, εἰς τὰς ὁποίας συγχέονται οἱ δαίμονες μὲ τοὺς ἁγίους, καὶ ἄλλα τοιαῦτα.

Μεταξὺ ὧμων αὐτῶν, ἡ Σταύρωσις τοῦ Γκρούνεβαλντ ὑπερβάλλει εἰς βαρβαρότητα καὶ ἀντιπνευματικότητα. Σπανίως, διὰ μέσου τῶν αἰώνων, τεχνίτης ἔσχε τοιαύτην ζοφεράν καὶ καταχθόνιαν ἔμπνευσιν, οὐχὶ χριστιανὸς τεχνίτης, ἀλλὰ οὔτε Ἀσσύριος, σκληρὸς καὶ ἀπάνθρωπος, παριστῶν διὰ τῶν ἔργων του θηριώδεις βασιλεῖς, ἀνθρωπολέοντας, τρομερὰς ἀρπυίας, τέρατα σπαρασσόμενα μεταξὺ τῶν, ἐξορύξεις ὀφθαλμῶν κλπ. Ὁ Γκρούνεβαλντ ἀντέγραφεν ἐκ τοῦ φυσικοῦ ἐν πτώμα τοῦ ἀνατομείου, ἢ ἐκτεθαμμένον ἐκ τοῦ τάφου, ὥστε νὰ εὐρίσκειται τοῦτο εἰς τὸ ἔσχατον στάδιον τῆς ἀποσυνθέσεως. Δὲν εἶχε τὴν συναίσθησιν ὅτι ζωγραφίζει τὸ μέγα μυστήριον τῆς θυσίας τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ ἐν μορφῇ ἀνθρώπου, ὡς θὰ ἔπραττον οἱ ὀρθόδοξοι εἰκονογράφοι. Κατ' αὐτόν, ἐν πτώμα, ὡς εἶναι τοῦτο, οἰουδήποτε ἀνθρώπου, ἔστω καὶ κακούργου, δύναται νὰ παραστήσῃ τὸν ἐσταυρωμένον Χριστόν. Μὲ ἄλλους λόγους, τὸν ἐνδιαφέρει τὸ ἐξωτερικὸν φαινόμενον τοῦ πτώματος, καὶ οὐδὲν πέραν τούτου.

Ποίαν, λοιπόν, σχέσιν δύναται νὰ ἔχει αὕτη ἢ ἀποτροπαία εἰκὼν, ἡ ὁποία θὰ ἔλεγέ τις ὅτι ἐζωγράφησθῃ διὰ νὰ ἐμπνέει τὸν τρόπον, μὲ τὴν εἰκόνα τῆς Σταυρώσεως ὡς τὴν ζωγραφίζουν οἱ ὀρθόδοξοι εἰκονογράφοι; Εἰς τὴν λατρευτικὴν εἰκόνα τὰ πάντα παρίστανται ἀναγωγικῶς ἀπὸ τοῦ αἰσθητοῦ κόσμου εἰς τὸν πνευματικόν. Ἐνταῦθα δὲν ὑπάρχει τίποτε ἀπὸ τὸν κόσμον τῆς φθορᾶς, ἀλλ' ὅλα ἔχουν τὴν εὐπρέπειαν τῆς ἀφθαρσίας. Τὰ σχήματα καὶ τὰ χρώματα δὲν μεταδίδουν τὴν παγεράν πνοὴν τοῦ θανάτου, ἀλλὰ τὴν γλυκεῖαν ἐλπίδα τῆς ἀθανασίας. Ὁ Χριστὸς παριστάνεται ὡς ἰστάμενος ἐπὶ τοῦ σταυροῦ, καὶ οὐχὶ ὡς κρεμάμενος ἐπ' αὐτοῦ. Τὸ σῶμα του εἶναι ἐκ σαρκός, ἀλλὰ σαρκὸς ἄλλης τινος φύσεως, σαρκὸς μετουσιωμένης διὰ τῆς χάριτος τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Ἡ ἔκφρασις τοῦ προσώπου του εἶναι πλήρης οὐρανίας γαλήνης, ἡ δὲ ἐπ' αὐτοῦ ἐπανθοῦσα θλίψις εἶναι πλήρης ἡμερότητας καὶ συγγνώμης, ἀπληλαγμένη ἀπὸ τὰς ἀλγεινὰς συσπάσεις τῆς

μορφῆς. Εἶναι ὁ πάσχων Λυτρωτῆς, ὁ λύσας τὰς ὠδῖνας τοῦ θανάτου, ὁ δωρούμενος τὴν εἰρήνην τῆς μελλούσης ζωῆς. Τοῦτο τὸ ἐσταυρωμένον σῶμα δὲν εἶναι ἐνὸς οἰουδήποτε ἀνθρώπου, ἀλλὰ αὐτὸ τοῦτο τοῦ Θεοανθρώπου, καὶ διὰ τοῦτο δὲν εἶναι πτώμα, ἀλλ' ἀφθαρτον εἰς τὸν αἰῶνα καὶ πηγὴ ζωῆς. Ἀκτινοβολεῖ ἀπὸ τὴν ἐλπίδα τῆς ἀναστάσεως. Ὁ Κύριος δὲν κρέμεται ἀπὸ τοῦ σταυροῦ δίκην ἐλεεινοῦ ράκου, ἀλλὰ μᾶλλον Ἐκεῖνος φαίνεται ὅτι στηρίζει τὸν σταυρόν. Δὲν συσπῶνται αἱ χεῖρες του, καθηλωμέναι ἐπὶ τοῦ ξύλου, ἀλλὰ τὰς ἀπλώνει ἡρέμως εἰς στάσιν δεήσεως, κατὰ τὸ τροπάριον, ὅπου λέγει «Ἡπλωσας τὰς παλάμας καὶ ἤνωσας τὰ τὸ πρὶν διεστῶσα», ἦτοι τὸν Θεὸν μὲ τὸν ἄνθρωπον. Ἐπαναλαμβάνουσι οἱ τὰ σχήματα καὶ τὰ χρώματα τῆς λειτουργικῆς εἰκόνας δὲν ἐκφράζουν τὴν κτηνώδη φρίκην τοῦ θανάτου, ἀλλὰ ἔχουν τὴν εὐγένειαν καὶ τὴν ἡμερότητα τῆς ἀθανάτου ζωῆς. Τὴν φωτίζει τὸ μελιχρὸν φῶς τῆς ἐν Χριστῷ ἐλπίδος. Εἶναι πλήρης ἐκ τῆς χάριτος τοῦ Παρακλήτου.

Ἡ θεὰ τῆς λειτουργικῆς εἰκόνας μεταδίδει βεβαίως τὴν θλίψιν εἰς τὸν πιστόν, ἀλλὰ οὐχὶ ἐκείνην τὴν πλήρη ἀπογνώσεως θλίψιν, τὴν ἐκ τοῦ θανάτου, ἀλλὰ τὴν ἐν Χριστῷ θλίψιν, ἥτις εἶναι θλίψις μετ' ἐλπίδος, καὶ τὴν ὁποίαν οἱ Πατέρες ὠνόμασαν «χαροποιὸν πένθος» ἢ «χαρμολύπην». Εἶναι δὲ αὕτη

Σταύρωσις. Μονῆς Δαφνίου (11' αἰῶνος)

ή κατά Θεόν λύπη, περί τῆς ὁποίας ὁμιλεῖ ὁ ἀπόστολος Παῦλος, λέγων «ἡ γὰρ κατὰ Θεὸν λύπη μετανοίαν εἰς σωτηρίαν ἀμεταμέλητον κατεργάζεται» ἢ δὲ τοῦ κόσμου λύπη θάνατον κατεργάζεται». (Β' Κορινθ. ζ', 10). Τὴν κατὰ Θεὸν ταύτην λύπην μεταδίδει εἰς τὸν πιστὸν ἢ λειτουργικὴ εἰκὼν τῆς Σταυρώσεως, καὶ διὰ τοῦτο αὕτη ἡ λύπη εἶναι γλυκεῖα καὶ ἐλπιδοφόρος, καθ' ὅσον, κατὰ τὸν Παῦλον, «κατεργάζεται μετάνοιαν εἰς σωτηρίαν», καὶ ὡς ἐκ τούτου ἡ ψυχὴ τοῦ Χριστιανοῦ λυτροῦται καὶ κατανύγεται. Ἐνῶ ὁ πίναξ τοῦ Γερμανοῦ ζωγράφου προξενεῖ εἰς τὸν θεατὴν «τὴν κατὰ κόσμον λύπην», τὴν ἀπέλπιδα λύπην, τὴν ἐκ τῆς σαρκὸς, ἢ ὁποία «θάνατον κατεργάζεται», ἥτοι μεταδίδει τὴν ἀπόγνωσιν καὶ τὴν ἀγριότητα τῆς ἐκ τοῦ θανάτου ἀγωνίας καὶ τοῦ τρόμου τῆς ἐκμηδενίσεως.

Οὐχὶ δὲ μόνον ὁ ἐσταυρωμένος Χριστὸς εἶναι περιβεβλημένος μυστικῶς τὴν δόξαν τοῦ Λυτρωτοῦ, τὴν γαλήνην τοῦ Ἄρχοντος τῆς Ζωῆς, ἀλλὰ καὶ ὁ πόνος τῆς Παναγίας καὶ ἡ θλίψις τοῦ Ἰωάννου, ὅπου ἴστανται παρὰ τὸν σταυρὸν, εἶναι ἡρεμος, καρτερικὴ, καθ' ὅσον «ἡ ἐλπίς αὐτῶν ἀθανασίας πλήρης». Ἡ Θεοτόκος θὰ ἐλεγέ τις ὅτι ἀκούει ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς τοὺς λόγους τούτους, τοὺς ὁποίους ὁ Ὁρθόδοξος ὑμνωδὸς θέτει εἰς τὸ στόμα τοῦ Χριστοῦ: «Μὴ ἐποδύρου μου, μήτερ, καθορῶσα ἐπὶ ξύλου κρεμάμενον, ὃν πρὸ μικροῦ ἄνευ σπορᾶς συνέλαβες υἱόν. Ἀναστήσομαι γὰρ καὶ δοξαστήσομαι, καὶ ὑψώσω ἐν δόξῃ ἀπαύστως, ὡς Θεός, τοὺς ἐπὶ πίστει καὶ πόθῳ σὲ μεγαλύνοντας». (Κανὼν τοῦ Μ. Σαββάτου).

Ὁλόκληρος λοιπὸν ἡ ἀγιογραφικὴ εἰκὼν τῆς Σταυρώσεως ἀποπνέει τὸ ἀφθαρτὸν μῦρον τῆς ἀθανασίας. Ἡ λύπη μετουσιώνεται ὑπὸ τοῦ Παρακλήτου εἰς ἀπολύτρωσιν καὶ εὐφροσύνην. Αὕτη ἡ μυστικὴ μετουσίωσις γίνεται μόνον διὰ τοῦ λειτουργικοῦ πνεύματος, διὰ τοῦ ὁποίου διυλίζονται τὰ νεκρὰ στοιχεῖα τῆς φθορᾶς, καὶ καθίστανται πλήρη ἀθανασίας, καὶ οὕτω ἡ λειτουργικὴ εἰκὼν τῆς Σταυρώσεως φέρει δάκρυα ἀνακουφίσεως καὶ ἀγαλλίασεως εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν πιστῶν.

Ἡ χάρις αὐτῆ τοῦ Παρακλήτου, ὅστις καλεῖται οὕτω διότι δωρεῖται εἰς τὴν ψυχὴν τὴν εἰρήνην καὶ τὴν ἐν Θεῷ χαρὰν, περισκέπει, ὡς μία σκιανὴ θεότευκτος, τὴν Ὁρθόδοξον Ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν, καὶ διὰ τοῦτο τὰ πάντα ἐν αὐτῇ εἶναι εἰρηνικά, πλήρη ἀπὸ τῆν μακαρίαν ἐλπίδα τοῦ Χριστοῦ, καὶ τὴν πνευματικὴν ἀνάπαυσιν. Τοῦτο φαίνεται περιτράνω, παρεκτός τῆς ἱερᾶς τέχνης τῆς εἰκονογραφίας, καὶ εἰς τὰ ἔργα τῆς ὑμνωδίας ἐν τῇ ἡμετέρᾳ Ἐκκλησίᾳ, τὰ ὁποῖα εὐωδιάζουν ὁσμὴν εὐωδίας πνευματικῆς, ὡς μυρίπνοια ἄνηθ τοῦ Παραδείσου.

Παραθέτομεν ὀλίγα τροπάρια ἀπὸ τὰ ψαλλόμενα κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν Παθῶν τοῦ Κυρίου, διὰ νὰ ἴδῃ ὁ ἀναγνώστης ὅτι εἶναι καὶ αὐτὰ εἰρηνόχυτα καὶ πλήρη ἀπὸ τὸ χαροποῖόν πένθος τὸ ὁποῖον ἀποπνέουν τὰ ἔργα τῆς Ὁρθόδοξου εἰκονογραφίας:

«Ὁ Σταυρὸς Σου, Κύριε, ζῶν καὶ ἀνάστασις ὑπάρχει τῷ λαῷ Σου. Καὶ ἐπ' αὐτῷ πεποιθότες, Σὲ τὸν σταυρωθέντα Θεὸν ἡμῶν ὑμνοῦμεν. Ἐλέησον ἡμᾶς».

«Ἐξηγήρασας ἡμᾶς ἐκ τῆς κατάρας τοῦ νόμου τῷ τιμῷ Σου αἵματι. Τῷ Σταυρῷ προσηλωθεὶς καὶ τῇ λόγχῃ κεντηθεὶς τὴν ἀθανασίαν ἐπήγγασας ἀνθρώποις. Σωτὴρ ἡμῶν, δόξα Σοι».

«Ἡ ζωηφόρος Σου πλευρά, ὡς ἐξ Ἐδέμ πηγὴ ἀναβλύζουσα, τὴν Ἐκκλησίαν Σου, Χριστέ, ὡς λογικὸν ποτίζει Παράδεισον, ἐντεῦθεν μερίζουσα, ὡς εἰς ἀρχάς, τὰ τέσσαρα Εὐαγγέλια, τὸν κόσμον ἀρδεύουσα, τὴν κτίσιν εὐφραίνουσα, καὶ τὰ ἔθνη πιστῶς διδάσκουσα προσκυνεῖν τὴν βασιλείαν Σου».

«Τὸ χειρόγραφον ἡμῶν, ἐν τῷ Σταυρῷ τῇ λόγχῃ διέροηξας, Κύριε, καὶ λογισθεὶς ἐν τοῖς νεκροῖς, τὸν ἐκεῖσε τύραννον ἔδησας, ρυσάμενος ἅπαντας ἐκ δεσμῶν θανάτου τῇ Ἀναστάσει Σου, δι' ἧς ἐφωτίσθημεν, φιλόνηρωπε Κύριε, καὶ βοῶμεν Σοι: Μνήσθητι καὶ ἡμῶν, Σωτὴρ, ἐν τῇ βασιλείᾳ Σου».

«Πρὸς Σὲ ὀρθρίζω, τὸν δι' εὐσπλαγχνίαν, σεαυτὸν τῷ πεσόντι κενώσαντα ἀτρέπτως, καὶ μέχρι παθῶν ἀπαθῶς ὑποκύψαντα, Λόγε Θεοῦ. Τὴν εἰρήνην παράσχου μοι, φιλόνηρωπε».

«Κύριε Θεέ μου, ἐξόδιον ὕμνον καὶ ἐπιτάφιον ὠδὴν Σοι ἄσομαι, τῷ τῇ ταφῇ Σου ζωῆς μοι τὰς εἰσόδους διανοίξαντι, καὶ θανάτῳ θάνατον καὶ Ἄδην θανατώσαντι».

«Θεοφανείας Σου, Χριστέ, τῆς πρὸς ἡμᾶς συμπαθῶς γενομένης, Ἡσαΐας φῶς ἰδὼν ἀνέσπερον, ἐκ νυκτὸς ὀρθρίσας, ἐκραύγαζεν: Ἀναστήσονται οἱ νεκροὶ καὶ ἐγερθήσονται οἱ ἐν τοῖς μνημείοις, καὶ πάντες οἱ ἐν τῇ γῇ ἀγαλλιάσονται».

«Διὰ θανάτου τὸ θνητόν, διὰ ταφῆς τὸ φθαρτὸν μεταβάλλεις. Ἀφθαρτίζεις γὰρ θεοπροπέστατα, ἀπαθανατίζων τὸ πρόσλημμα. Ἡ γὰρ σάρξ Σου διαφθορὰν οὐκ οἶδε, Δέσποτα, οὐδὲ ἡ ψυχὴ Σου εἰς Ἄδου ξενοπροπεῶς ἐγκαταλέλειπται».

«Βροτοκτόνον, ἀλλ' οὐ θεοκτόνον, ἔφυ τὸ πταῖσμα τοῦ Ἀδάμ. Εἰ γὰρ καὶ πέπονθέ Σου τῆς σαρκὸς ἡ χοϊκὴ οὐσία, ἀλλ' ἡ θεότης ἀπαθῆς διέμεινε. Τὸ φθαρτὸν δὲ πρὸς ἀφθαρσίαν μετεστοιχείωσας, καὶ ἀφθάρτου ζωῆς, ἔδειξας πηγὴν ἐξ Ἀναστάσεως».

«Ὡ! Πόσον μακρὰν ἴπτανται αἱ ψυχὰί μας, ἀκροῶμεναι τὰ θεσπέσια ταῦτα ποιήματα, ἀπὸ τὸ στεγνὸν ἐκεῖνο ἔρεβος τῆς Σταυρώσεως τοῦ Γκρούνεβαλντ! Τώρα ἐννοεῖ κανεὶς καλῶς τοὺς λόγους τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, ὁ ὁποῖος λέγει «Δεῖξε μοι τὰς εἰκόνας τὰς ὁποίας προσκυνεῖς, διὰ νὰ ἐννοήσω τὴν πίστιν σου.»

Τὴν μετουσίωσιν τοῦ πένθους εἰς ἀγαλλίασιν, τοῦ πόνου εἰς ἐλπιδοφόρον χαρὰν, εὐρίσκει κανεὶς ἐν ὅλῃ τῇ μακαρίᾳ λαμπρότητί της, εἰς τὰ τροπάρια τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας, τὰ ὁποῖα ψάλλονται κατὰ τὴν ἑορτὴν τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου. Ὁ θρῆνος μεταβάλλεται ὑπερφῶς εἰς ὕμνους χαρμονικούς:

«Ὡ, τοῦ παραδόξου θαύματος! Ἡ πηγὴ τῆς ζωῆς, ἐν μνημείῳ τίθεται, καὶ κλίμαξ πρὸς οὐρανὸν ὁ τάφος γίνεται. Εὐφραίνου, Γεθσημανῆ, τῆς Θεοτόκου τὸ ἅγιον τέμενος. Βοήσωμεν οἱ πιστοί, τὸν Γαβριὴλ κεκτημένοι Ταξίαρχον: Κεχαριτωμένη, χαῖρε, μετὰ Σοῦ ὁ Κύριος, ὁ παρέχων τῷ κόσμῳ διὰ Σοῦ τὸ μέγα ἔλεος».

«Ἀναβόησον, Δαυὶδ, τίς ἡ παροῦσα ἑορτή;

Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΕΚΔΡΟΜΗ ΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ ΕΙΣ ΒΟΡΕΙΟΝ ΕΛΛΑΔΑ

Ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν ὀργανώνει κατ' ἔτος ἐκπαιδευτικὴν ἐκδρομὴν χάριν τῶν τελειοφώιτων αὐτῆς πρὸς ἐπίσκεψιν καὶ ἐπιτόπιον μελέτην τῶν σημαντικωτέρων χριστιανικῶν μνημείων περιοχῆς τινος τῆς πατρίδος μας, συνδυάζουσα οὕτω τὸ τερπνὸν μετὰ τοῦ ὠφελίμου.

Ἐφέτος ἡ ἐκδρομὴ αὕτη ἔγινεν εἰς Β. Ἑλλάδα. Σκοπὸς αὐτῆς ἦτο ἡ μελέτη τῶν πολλῶν καὶ ἐξόχων ἐνδιαφερόντων βυζαντινῶν καὶ χριστιανικῶν μνημείων τῆς Β. Ἑλλάδος καὶ ἡ προσκυνηματικὴ ἐπίσκεψις εἰς τόπους φέροντας τὰ ἴχνη τῆς διαβάσεως τοῦ μεγάλου ἀποστόλου τῶν Ἑθνῶν, Ἀγ. Παύλου· ἔπειτα ἡ ἐπαφὴ μὲ τὰς ἱερὰς μητροπόλεις τῆς περιοχῆς, ὥστε νὰ γνωρίσουν οἱ ἐκδρομεῖς φοιτηταὶ ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὸ ὑπὸ τῶν κατὰ τόπους ἱεραρχῶν ἐπιτελούμενον πολύμορφον ἐκκλησιαστικὸν καὶ κοινωνικὸν ἔργον· ἡ ἐπίσκεψις τέλος τῶν συνόρων καὶ τῶν ἀκριτικῶν περιοχῶν, ἧτις ἀπεσκοπεῖ εἰς τὸ νὰ κατανοηθοῦν τὰ ἰδιότυπα προβλήματα αὐτῶν καὶ

νὰ δοθῇ ἡ εὐκαιρία εἰς τοὺς φοιτητὰς νὰ μεταφέρουν τὸν νεανικὸν τῶν χαιρετισμὸν πρὸς τοὺς ἀγρόπυρους φρουροὺς τῶν συνόρων.

Εἰς τὴν ἐκδρομὴν ταύτην, ἧτις ἔγινε ἀπὸ 22-29 Ἰουνίου ἐ.ἔ. μὲ δύο τουριστικὰ λεωφορεῖα, ἔλαβον μέρος 39 φοιτηταί, ἐξ ὧν 10 κληρικοί, κατὰ τὸ πλεῖστον τελειόφοιτοι καὶ ὀλίγοι τριτοετείς ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ κοσμητόρου κ. Ἄνδρ. Φυτράκη καὶ τῶν καθηγητῶν κ. κ. Δ. Μωραΐτου καὶ Μ. Σιώτου. Τῆς ἐκδρομῆς μετέσχον ἐπίσης ἡ σύζυγος τοῦ ἀειμνήστου καθηγητοῦ Δημ. Μπαλάνου, κ. Σαπφῶ Μπαλάνου, ἡ σύζυγος τοῦ ἱατροῦ τῆς πανεπιστημιακῆς λέσχης κ. Βαλάση, αἱ σύζυγοι τοῦ κ. κοσμητόρου καὶ τοῦ καθηγητοῦ κ. Σιώτου καὶ δύο ἐκ τῶν βοηθῶν τῆς Σχολῆς.

Ἐπεὶ ἀπὸ εὐχάριστον διαδρομὴν, μὲ μικρὰς σταθμεύσεις εἰς Λεβάδειαν, Λάρισαν, Λαμίαν καὶ τὴν ὠραίαν παραλίαν τοῦ Πλαταμῶνος, τὰ μεταφέροντα τὴν φοιτητικὴν θεωρίαν λεωφορεῖα, ἀκο-

Ἦν ἀνύμνησα, φησίν, ἐν τῷ βιβλίῳ τῶν Ψαλμῶν, ὡς θυγατέρα θεόπαιδα, καὶ παρθένον, μετέστησεν αὐτὴν πρὸς τὰς ἐκεῖθεν μονὰς Χριστὸς ὁ ἐξ αὐτῆς ἀνευ σπορᾶς γεννηθεὶς. Καὶ διὰ τοῦτο χαίρουσι μητέρες καὶ θυγατέρες καὶ νύμφαι Χριστοῦ, βοῶσαι: Χαῖρε, ἡ μεταστᾶσα πρὸς τὰ ἄνω βασιλείαια.

Εἰς τὴν Χριστιανικὴν Δύσιν δὲν ὑπάρχει ὕμνος μὲ τὴν καθαυτὴ σημασίαν, ἥτοι εἰς λειτουργικὸν λόγον καὶ λειτουργικὴν μουσικὴν, ἀλλὰ μόνον ἄσματά τινα, παρόμοια πρὸς τὰ κοσμικὰ καὶ εἰς τὴν φράσιν καὶ εἰς τὴν μουσικὴν, ὡς εἶνε τὸ «Ἄβε Μαρία» (Χαῖρε Μαρία), καὶ ἄλλα τοιαῦτα, ψυχρὰ καὶ πτωχῆς ἐμπνεύσεως.

Ἦ, Ὁρθοδοξία, εὐλογημένη καὶ κεχαριτωμένη ὡς ἡ Παναγία! Ἦμπορεῖ κανεὶς νὰ σὲ ὀνομάσει, ὅπως Ἐκείνην, Ρόδον τὸ Ἀμάραντον, Χρυσοῦν Θυματήριον, Ράβδον τὴν βλαστήσασαν, Ἠγιασμένον Ναόν, Παράδεισον λογικόν, Χρυσοπλοκάτατον Πύργον, Χρυσὴν λυχνίαν.

Ἦ, Παναγία, προστάτις τῆς εἰρηνοχύτου Ὁρθοδόξου πίστεώς μας, ἀσώζοις, ἀεὶ, Θεοτόκε, τὴν κληρονομίαν Σου».

Ἰούλιος τοῦ 1961.

ΦΩΤΙΟΣ ΚΟΝΤΟΓΛΟΥ

Ἄνάλογος πίναξ μὲ τὴν Σταύρωσιν τοῦ Γκρού-νεβελντ εἶναι καὶ ἕτερος τοῦ Χολμπάιν, παριστῶν τὸν Χριστὸν νεκρὸν, ἐξηπλωμένον ἐπὶ πλακός. Ἡ ὄψις τοῦ προσώπου εἶνε ἀποτροπαία. Ὁ ὀφθαλμὸς, (ὁ εἷς ὀφθαλμὸς καθ' ὅσον φαίνεται ἐκ τῶν πλαγιῶν), ὁ ὁποῖος ἔχει ἐκχυθεῖ ἐκ τῆς κόγχης, φανερῶνει τὴν παγρότητα τοῦ θανάτου, τελείως ἐσβεσμένος. Ἡ σιαγὼν κρέμαται. Τὸ σῶμα, ἔτοιμον ν' ἀποσυντεθῇ. Ὁ Χριστὸς δὲν εἶναι ἄλλο, εἰμὴ ἓν πτώμα, ἀντιγρα-

φὲν πιστῶς ἐκ τοῦ νεκροτομείου. Τοιοῦτος πίναξ, ἀντὶ νὰ καταλύξῃ τὸν Χριστιανὸν καὶ νὰ τὸν στερεώσῃ εἰς τὴν πίστιν του, τὸν κλωνίζει καὶ τὸν καθιστᾷ ἄπιστον.

Φ. Κ.

Ῥητὰ ἐκ τῶν Γραφῶν ἐκ τῶν ὁποίων φαίνεται ἡ ἀνταπόκρισις τοῦ χαρακτήρος τῆς Ὁρθοδόξου τέχνης πρὸς αὐτάς, ὡς καὶ ἡ ἀντίθεσις μεταξὺ τῶν Γραφῶν καὶ τοῦ χαρακτήρος τῆς χαμαιζήλου τέχνης τῆς Δύσεως, τῆς λεγομένης «θρησκευτικῆς».

Τὸ γενενημένον ἐκ τῆς σαρκὸς σὰρξ ἐστὶ, καὶ τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ Πνεύματος πνεῦμά ἐστι. (Ἰωάνν. γ', 6).

Σύντριμμα καὶ ταλαιπωρία ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν, καὶ ὁδὸν εἰρήνης οὐκ ἔγνωσαν. (Ψαλμ. ιγ', 3.)

Μὴ συσχηματίζεσθε τῷ αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ μεταμορφοῦσθε τῇ ἀνακαινώσει τοῦ νοῦς ἡμῶν. (Ρωμ. ιβ', 2).

Ἦτις Χριστοῦ εὐωδία ἐσμὲν τῷ Θεῷ ἐν τοῖς σωζομένοις καὶ ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις. Οἷς μὲν ὁσμὴ θανάτου, εἰς θάνατον, οἷς δὲ ὁσμὴ ζωῆς, εἰς ζωὴν. (Β'. Κορινθ. β', 15).

Ἦ σπείρων εἰς τὴν σάρκα ἑαυτοῦ, ἐκ τῆς σαρκὸς θερίσει φθοράν, ὁ δὲ σπείρων εἰς τὸ πνεῦμα, ἐκ τοῦ πνεύματος θερίσει ζωὴν αἰώνιον. (Γαλατ. ε', 8).

Τὰ λοιπὰ ἔθνη περιπατεῖ ἐν ματαιότητι τοῦ νοῦς αὐτῶν, ἐσκοτισμένοι τῇ διανοίᾳ καὶ ἀπηλλοτριωμένοι τῆς ζωῆς τοῦ Θεοῦ, διὰ τὴν ἄγνοιαν τὴν οὖσαν ἐν αὐτοῖς. (Ἐφεσ. δ', 17).

Ἦ ἀναγεῖσθαι τῷ πνεύματι τοῦ νοῦς ἡμῶν καὶ ἐνδύσασθαι τὸν καινὸν ἄνθρωπον τὸν κατὰ Θεὸν κτισθέντα. (Ἐφεσ. δ', 23.)

Χαίρετε ἐν Κυρίῳ πάντοτε. Πάλιν ἐρῶ, χαίρετε. (Φιλιππησ. γ', 4). Ἦς λυπούμενοι, ἀεὶ δὲ καὶ χαίροντες. (Β'. Κορινθ. ζ', 10.)

λουθοῦντα τὴν νεότευκτον διὰ τῶν ἐξόχως γραφικῶν Τεμπῶν ὀδικὴν ἀρτηρίαν, ἐφθασαν εἰς τὴν μακεδονικὴν πρωτεύουσαν. Χάρις δὲ εἰς τὸ ἐπιδειχθὲν ὑπὸ τῆς Ἰ. Μητροπόλεως στοργικὸν ἐνδιαφέρον οἱ φοιτηταὶ εὖρον φιλοξενίαν εἰς καθαρῶς ἐκκλησιαστικὸν περιβάλλον, εἰς τὸ ἐπιβλητικὸν πενταώροφον Θεολογικὸν Οἰκοτροφεῖον τῆς Ἀγ. Θεοδώρας. Ἐκεῖ ὁ παναγιώτατος μητροπολίτης Θεσ/νίκης κ. Παντελεήμων αὐτοπροσώπως ὑπεδέχθη τοὺς ἐκδρομεῖς καὶ ἠλόγησεν τὴν προετοιμασμένην πλουσίαν τράπεζαν.

Κύριον ἀντικείμενον τῆς μεταβάσεως εἰς Θ/νικὴν ἦτο ἡ ἐπίσκεψις καὶ ἡ μελέτη τῶν αὐτόθι βυζαντινῶν καὶ χριστιανικῶν μνημείων. Πρὸς τὴν βασιλικὴν τοῦ Ἀγ. Δημητρίου, τὸ παμμέγεθες, ἐπιβλητικὸν καὶ σεβάσιμον παγγρηγοριανικὸν μνημεῖον μετὰ θαυμάσια μωσαϊκά, τὸν πλούσιον γλυπτικὸν διάκοσμον καὶ τὴν ἐξαιρετικὴν ἰδιότυπον ἀρχιτεκτονικὴν διάταξιν κατευθύνονται ἀρχικῶς τὰ βήματα τῶν ἐκδρομῶν. Ὁ ναὸς οὗτος κτισθεὶς ἐπὶ τοῦ τόπου, ὅπου ὑπῆρχεν ὁ τάφος τοῦ μεγαλομάρτυρος τῆς Θ/νίκης ἀπετέλεσε καὶ τόπον προσκυνήματος τῶν ἐκδρομῶν πρὸς τὸν ἐνδοξον πολιούχον τῆς νύμφης τοῦ Θερμαϊκοῦ. Ἰδιαιτέρως συγκινητικὴ ὑπῆρξεν ἡ ἐπίσκεψις εἰς τὴν ὑπόγειον κρύπτην, ὅπου τὸ κιβώριον, ἡ μυροδόχος λάρναξ (φιᾶλη) καὶ τὰ λοιπὰ διὰ τῶν ἀνασκαφῶν τοῦ σεβαστοῦ καθηγητοῦ κ. Γ. Σωτηρίου προσελθόντα εὐρήματα. Δὲν ἐλησμονήθη καὶ τὸ προσρητημένον παρεκκλήσιον τοῦ Ἀγ. Εὐθυμίου.

Κατόπιν οἱ ἐκδρομεῖς κατηυθύνθησαν εἰς τὰς ἄλλας δύο παλιοχριστιανικὰς βασιλικὰς, εἰς τὴν βασιλικὴν τῆς Ἀχειροποιήτου μετὰ τὰς κομψὰς κιονοστοιχίας καὶ τὰ ἐξαιρετὰ κορινθιακὰ κιονόκρανα καὶ εἰς τὴν Ἀγ. Σοφίαν, βασιλικὴν μετὰ τρουλλοῦ, ἡτοι μεταβατικὴν μορφήν μεταξὺ τοῦ παλιοχριστιανικοῦ δρομικοῦ ναοῦ καὶ τοῦ βυζαντινοῦ σταυροειδοῦς μετὰ τρουλλοῦ τοιοῦτου. Ἐπειτα ἦλθεν ἡ σειρά τῆς ῥοτόντας τοῦ Ἀγ. Γεωργίου, ἀρχικῶς πιθανῶς μωσαϊκεῖο τοῦ Γαλερίου, ἡ ὁποία καταπλήσσει μετὰ τὴν ἐπιβλητικότητά της, τὴν ἐξαιρετικὴν ἀκουστικὴν, τὸ ὕψος καὶ τὰ ἀξιόλογα μωσαϊκά της. Εἰς ὅλας αὐτὰς τὰς περιπτώσεις ὁ κ. κοσμητὴρ συμπληρῶν τὴν ἀπὸ ἔδρας διδασκαλίαν του, ἀνέπτυξε συντόμως καὶ σαφῶς τὰ ἀπαραίτητα ἱστορικὰ καὶ ἀρχαιολογικὰ στοιχεῖα διὰ τὴν πληρεστέραν κατανοήσιν ἐκάστου μνημείου.

Ἐκτὸς ὅμως τῶν βασιλικῶν τὴν Θεσ/νικὴν κοσμοῦν καὶ κομφοὶ βυζαντινοὶ ναοί. Τοὺς ἐκφραστικωτέρους ἐξ αὐτῶν εἶχον τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἴδουν καὶ νὰ μελετήσουν κατὰ χώραν οἱ ἐξ Ἀθηνῶν φοιτηταί. Τὴν Παναγίαν τῶν Χαλκῶν, τὴν Ἀγ. Αἰκατερίνην καὶ τοὺς Ἀγ. Ἀποστόλους, χαρακτηριστικὸς ἀντιπροσωπευτικὸς τύπος τῆς μακεδονικῆς σχολῆς, μετὰ τὴν πλουσίαν πλινθοπερίβλητον ἐξωτερικὴν των διακόσμησιν, μετὰ τὰ ἰδιότυπα ἀψιδώματα καὶ τὴν πρὸς τὰ ἄνω τάσιν, τὴν ὁποίαν ἐπιτυγχάνουν διὰ τῆς ἀνυψώσεως τῶν ὑποβασταζόντων τὸν τρουλλοῦν σφαιρικῶν τριγώνων.

Κατακλιεῖς τῆς ὁλης ἀρχαιολογικῆς καὶ πνευματικῆς μυσταγωγίας ὑπῆρξεν τὸ τρίκογχον τοῦ Ὁσίου Δαυὶδ (Μονὴ Λατόμου), ὅπου ἔντονον καὶ

ζωηρὸν ἐνδιαφέρον προεκάλεσε τὸ ἐσχάτως εἰς τὴν κόγχην τοῦ ἱεροῦ βήματος ἀποκαλυφθὲν ἔξοχον μωσαϊκόν, πρωτοτύπου ἀποκαλυπτικῆς συνθέσεως (ἐκ τῆς προφητείας τοῦ Ἰεζεκιήλ, α' 1-28).

Τέλος ἐδόθη εὐκαιρία εἰς τοὺς ἐκδρομεῖς, ὅπως ἐπισκεφθοῦν τὴν Μονὴν Βλατάδων, ὅθεν ἀπῆλυσαν τὴν μεγαλειώδη παναροματικὴν θεᾶν τῆς πόλεως. Ἐπίσης καὶ τὴν Ἀκρόπολιν, ἡτοι τὰ τεῖχη τοῦ Ἑπταφυργίου, λειψανα τῆς βορείου ἱστορικῆς ὀχυρώσεως τῆς πόλεως, ἐπὶ τῶν ἐπάλλξεων τῆς ὁποίας ἐπὶ αἰῶνας οἱ Θ/νικεῖς ὠραματίζοντο τὸν Ἀγ. Δημήτριον νὰ μάχεται ὡς κραταιὸς ὑπερασπιστῆς, προστατεύων τὴν πατριὸν γῆν ἀπὸ τὰς ἐπιδρομὰς τῶν βαρβάρων.

Ἀλλὰ καὶ τὴν σύγχρονον Θ/νικὴν ἔσχον τὴν εὐκαιρίαν νὰ γνωρίσουν πως οἱ ἐκδρομεῖς. Καὶ ἐκτὸς τῆς ἐξωτερικῆς ὕψεως τῆς πόλεως, σφριζούσης ἀπὸ ζῶν καὶ κίνησιν ἦλθαν εἰς κάποιαν στενωπέραν γνωριμίαν μετὰ τὰς ἐκκλησιαστικὰς ἀρχάς, διὰ τῆς ἐπισκέψεώς των εἰς τὸν μητροπολιτικὸν ναὸν τοῦ Ἀγ. Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ καὶ εἰς τὸ μητροπολιτικὸν μέγαρον, ὅπου ἐγένετο δεκτοὶ ὑπὸ τοῦ παναγιωτάτου μητροπολίτου κ. Παντελεήμονος, τοῦ βοηθοῦ ἐπισκόπου Ταλαντίου κ. Στεφάνου καὶ τοῦ πρωτοσυγκέλλου πανοσ. κ. Παντ. Ροδοπούλου, ὑφηγητοῦ τοῦ Παν/μίου, τέλος διὰ τῆς παρακολουθήσεως ἀρχιερατικῆς λειτουργίας τελεσθείσης ὑπὸ τοῦ παναγιωτάτου, εἰς τὴν ὁποίαν ἔλαβον μέρος καὶ φοιτηταὶ-ἐκδρομεῖς ἱερεῖς καὶ διάκονοι.

Ἀκόμη οἱ ἐκδρομεῖς ἐγνώρισαν τὰ δύο κυριώτερα, ἐκ τῶν ὑπὸ τὴν στοργὴν τῆς Ἐκκλησίας τελούντων φιλανθρωπικὰ ἰδρύματα τῆς Θ/νίκης, ἡτοι τὸ Παπάφειον ὄρφανοτροφεῖον «ὁ Μελιτεὺς» μετὰ ἀρτίας ἐγκαταστάσεις καὶ τὰ καλῶς ὀργανωμένα τεχνολογικὰ ἐργαστήρια, ὅπου ἑκατοντάδες ὄρφανῶν εὐρίσκουν ὄχι μόνον στέγην καὶ περίθαλψιν, ἀλλὰ ὀπλίζονται καὶ μετὰ μίαν τέχνην διὰ νὰ ἀντεπεξέλθουν εἰς τὸν δύσκολον ἀγῶνα τῆς ζωῆς, καὶ τὴν Σχολὴν Τυφλῶν, ὅπου θαυμάζει τις τὰ ἐξαιρετικὰ ἀποτελέσματα τῆς ἰσχυρᾶς θελήσεως τῶν τροφίμων καὶ τῆς ὑπομονητικῆς καὶ πολυμύχθου προσπαθείας τοῦ ὑπὸ μητρικῆς στοργῆς καὶ ἀγνοῦ πνεύματος χριστιανικῆς ἀγάπης διαπνεομένου προσωπικοῦ.

Μετὰ τὴν Θ/νικὴν ἡ φοιτητικὴ θεωρία κατηυθύνθη εἰς τοὺς Φιλίππους εἰς προσκυνηματικὴν ἐπίσκεψιν τῶν ἑρειπιῶν τῆς ἐνδόξου μακεδονικῆς πόλεως, ἡτις ἐχρημάτισε τὸ λίκνον τῆς διαδόσεως τοῦ Χριστιανισμοῦ εἰς τὴν Εὐρώπην. Ἐκεῖ ἐκτὸς τοῦ μικροῦ Γάγγη ποταμοῦ, «τοῦ Ἰορδάνου τῆς Εὐρώπης», ἐπεσκέφθησαν τὴν βασιλικὴν Α', ἀποκαλυφθεῖσαν διὰ τῶν ἀνασκαφῶν τῆς Γαλλικῆς Ἀρχαιολογικῆς Σχολῆς ὑπὸ τὸν καθηγητὴν Lemerle, ὅπου ἀνεγνώσθη καὶ ἡ σχετικὴ περὶ τῶν Φιλίππων περικοπὴ τῶν Πράξεων (ἰς' 11-40), τὸ φερόμενον ὡς δεσμοτῆριον τοῦ Ἀπ. Παύλου, τὴν βασιλικὴν Β' μετὰ τὰ σωζόμενα ἔξοχα διὰ τρυπάνου ἐργασμένα κιονόκρανα καὶ τὸ ἐσχάτως (κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος) ἔλθον εἰς φῶς ὀκταγωνικὸν κτίσμα (μαρτύριον;)

Τέλος κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν ἐκ τῆς Ἰ. Μονῆς τοῦ Ἀγ. Σίλα ἀπεθαύμασαν τὸ πανόραμα τῆς Καβά-

λας, «τῆς Νεαπόλεως» τῶν Πράξεων, τὴν ὁποίαν ὁμως ὁ χρόνος δὲν ἐπέτρεψε νὰ ἐπισκεφθοῦν.

Ἐπιστρέψαντες εἰς Θ/νίκην ἀνεχώρησαν διὰ τὴν ἀρχαίαν πρωτεύουσαν τῶν Μακεδόνων τὴν Πέλλα, ὅπου ὑπάρχουν ἀξιόλογα εὐρήματα ἐκ προσφάτων ἀνασκαφῶν. Ἰδιαζόντως ἐνδιαφέροντα ἦσαν ἰδία δύο καλῶς διατηρηθέντα μωσαϊκά.

Εἰς τὴν Ἐδεσσαὶν ἐκτὸς βραχείας ἐπισκέψεως τοῦ μητροπολιτικοῦ ναοῦ ἐδόθη ἡ εὐκαιρία θαυμασμοῦ τῶν καταρακτῶν καὶ τῶν ἄλλων φυσικῶν καλλονῶν τοῦ τόπου, ὡς καὶ τῆς δροσερότητος τοῦ τόπου.

Ὁ ἐπόμενος σταθμὸς ἦτο ἡ θρυλικὴ Φλώρινα. Ἐκεῖ ὑπεδέχθη καὶ κατετόπισεν τοὺς ἐκδρομεῖς ὁ ὀ αντιπρόσωπος τοῦ σεβασμιωτάτου Οἰκονόμος Ἀθανάσιος Ρούκαλης περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς καὶ πνευματικῆς καταστάσεως τῆς ἐπαρχίας.

Ἐκ Φλωρίνης ἐγένετο ἐκ διαδρομῆς μέχρι Πρωσπῶν. Ἀπὸ τὸ ἐκεῖ συνοριακὸν φυλάκιον Κούλας βλέπει κανεὶς ἐπὶ τῆς Μεγάλῃς Πρέσπας τὸ τριεθνὲς σημεῖον διαχωρισμοῦ τῶν συνόρων τῶν τριῶν κρατῶν. Ἡ ἀτμόσφαιρα πληροῦται ἀπὸ τὰ ἐθνικὰ τραγούδια καὶ τοὺς πατριωτικοὺς λόγους τοῦ κ. κοσμητόρος πρὸς τοὺς ἐπικεφαλῆς τοῦ φυλακίου.

Ἡ ἐπομένη πόλις, τὴν ὁποίαν ἐπεσκέφθησαν οἱ ἐκδρομεῖς, ἦτο ἡ Καστοριά, εἰς τῶν κυρίων ἀντικειμενικῶν σκοπῶν τῆς ἐκδρομῆς. Λόγω τοῦ πλήθους τῶν ἐν αὐτῇ βυζαντινῶν καὶ μεταβυζαντινῶν ναῶν μὲ τὰς θαυμασίας ἐν αὐτοῖς εἰκονογραφῆσεις ἡ Καστοριά δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ «ὡς ἐν μουσεῖον τῆς βυζαντινῆς τέχνης». Αἱ τοιχογραφίαι, αἱ ὁποῖαι εἰς πολλοὺς ναοὺς εἶναι εἰς ἀλληπάλληλα στρώματα, καλύπτουν ὀλόκληρον τὴν μακρὰν χρονικὴν περίοδον ἀπὸ τοῦ ἱ - ιη' αἰ., οὕτως ὥστε ἡ Καστοριά νὰ δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ «ὡς ἐν μουσεῖον τῆς βυζαντινῆς τέχνης». Σχεδὸν ὅλοι οἱ ναοὶ εἶναι κτισμένοι εἰς ρυθμὸν βασιλικῆς τοιοῦτοι εἶναι οἱ Ἄγ. Ἀνάργυροι, ὁ Ἄγ. Νικόλαος, ἡ Ἁγία Τριάς, οἱ Παμμέγιστοι Ταξίαρχαι, τοὺς ὁποίους ἐπεσκέφθησαν οἱ ἐκδρομεῖς καὶ ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν τοῦ κ. κοσμητόρος ἐσπούδασαν τὴν ἀρχιτεκτονικὴν καὶ τὸν εἰκονογραφικὸν αὐτῶν διάκοσμον. Ὁ μόνος ναὸς ποὺ ἐκφεύγει ἀπὸ τὸν συνήθη αὐτὸν τύπον τῆς βασιλικῆς εἶναι ἡ «Κουμπελίδικη», ὡς ἔχουσα εἶδος τροῦλλου (κουμπέ). Εἰς τὴν παραλίαν τῆς λίμνης εὐρίσκεται ἡ Ἱ. Μονὴ Παναγίας τῆς Μαυρωτίσσης, ὅπου οἱ διασωζόμενοι δύο ναοὶ ἀποκαλύπτουν μίαν ἀκόμη πτυχὴν τοῦ πολυτίμου τούτου ζωντανοῦ μουσεῖου.

Εἰς τὸν ναὸν τῶν Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν, ὅπου εὐρίσκονται τεθαμμένα τὰ ὅστ' αὐ τοῦ ἥρωος μακεδονομάχου Παύλου Μελά ἐψάλη ὑπὸ τῶν ἐκδρομῶν παρουσία τοῦ σεβασμιωτάτου Καστορίας κ. Δωροθέου καὶ τοῦ διοικητοῦ τῆς ΙΕ' μεραρχίας κ. Ἀθ. Γρανᾶ κατασκευαστικὸς ἐσπερινός. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ ὁ σεβασμιώτατος προσεφώνησε τοὺς ἐκδρομεῖς, ἐξ ὀνόματος δὲ αὐτῶν ἀπήντησεν ὁ κοσμητὸρ κ. Φυτράκης. Ἐπηκολούθησε τέλος σεμνὴ ἐπιμνημόσυνος δέησις πρὸ τοῦ τάφου τοῦ ἥρωος.

Κατὰ τὴν ἐκδρομὴν ταύτην ἐδόθη εἰς τοὺς ἐκδρομεῖς φοιτητὰς ἡ εὐκαιρία νὰ ἔλθουν εἰς ἐπαφὴν

μὲ τοὺς μητροπολίτας Θεσσαλονίκης, Καστορίας, Κοζάνης, Βερροίας καὶ Κίτρους καὶ νὰ ἴδουν ἐκ τοῦ συνεγγυς τὸ εἰς τὰς ἀκριτικὰς αὐτὰς περιοχὰς συντελούμενον πολὺπλευρον ἐκκλησιαστικὸν ἔργον. Ἐπίσης ἐντύπωσιν προεκάλεσε τόσον κατὰ τὴν εἰς τὸ μητροπολιτικὸν μέγαρον Καστορίας δεξίωσιν, ὅσον καὶ κατὰ εἰς τὸ «Ἐπισκοπεῖον» τῆς Κοζάνης γεῦμα ἡ ἀγαθὴ συνεργασία τῶν αὐτόθι ἀρχιερέων μετὰ τῶν λοιπῶν πολιτικῶν καὶ στρατιωτικῶν ἀρχῶν.

Εἰς τὴν Κοζάνην ἐκτὸς τοῦ μητροπολιτικοῦ μεγάρου καὶ τοῦ μητροπολιτικοῦ ναοῦ οἱ ἐκδρομεῖς ἐπεσκέφθησαν τὴν Δημοτικὴν Βιβλιοθήκην, μίαν τῶν πλουσιωτέρων ἐπαρχιακῶν βιβλιοθηκῶν, τῆς ὁποίας ὁ ἔφορος κ. Ν. Δελιαλῆς παρέσχε τὰς σχετικὰς πληροφορίας.

Κατὰ τὴν μετάβασιν ἀπὸ Κοζάνης εἰς Βέρροιαν οἱ ἐκδρομεῖς εἶχον τὴν εὐκαιρίαν νὰ θαυμάσουν τὸ μεγαλεῖον τῆς φύσεως παρὰ τὴν θέσιν «Καστανιά» καὶ νὰ προσκυνήσουν καὶ τὴν εἰκόνα τῆς Παναγίας Σουμελά, εἰς τὴν νεοσύστατον ὁμώνυμον αὐτῆς ἱεράν Μονήν.

Εἰς τὴν Βέρροιαν πρὸ τοῦ Βήματος, ὅπου κατὰ τὴν παράδοσιν ἔσθη ὁ Ἁγ. Παῦλος, ἀνεγνώσθη ἡ σχετικὴ περικοπὴ τῶν Πράξεων (ἰζ' 10—15) καὶ ἐψάλη τὸ ἀπολυτίκιον τοῦ κατὰ τὴν ἐπάριον ἑορταζομένου ἀποστόλου.

Τελευταῖος σταθμὸς τῆς φοιτητικῆς ἐκδρομῆς ὑπῆρξεν ἡ Κατερίνη, εἰς τὴν ὁποίαν ἐκτὸς τῆς ἐπισκέψεως τῶν πολλῶν ἐκκλησιαστικῶν ἰδρυμάτων, δημιουργημάτων τῆς ἀκαταπόνητου δραστηριότητος τοῦ σεβασμιωτάτου, οἱ ἐκδρομεῖς παρέστησαν εἰς δοξολογίαν τελεσθεῖσαν ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῆς Α.Μ. τοῦ Βασιλέως. Μετὰ τὴν δοξολογίαν ὁ σεβασμιώτατος Κίτρους ἐδεξιώθη τοὺς ἐκδρομεῖς καὶ συνώδευσεν αὐτοὺς μέχρι τῶν Τεμπῶν.

Ἐὰν ἤθελε τις νὰ συνοψίσῃ τὰς ἐκ τῆς ἐφετείνης ἐκδρομῆς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς ἐντυπώσεις του θὰ συνεφάνει, ὅτι αὐτὴ ὑπῆρξεν πράγματι ἀναβάπτισις πνευματικὴ καὶ ἠθικὴ προσκύνημα εἰς τοὺς τόπους ποὺ φέρουν τὰ ἴχνη τοῦ οὐρανοβάμοτος Παύλου, βαθυτέρα κατανόησις τῶν παλαιοχριστιανικῶν μνημείων καὶ τῶν μοναδικῶν θησαυρῶν τῆς βυζαντινῆς μας τέχνης (ἀρχιτεκτονικῆς καὶ ζωγραφικῆς), ἐγερτήριον ἔθνικόν καὶ σάλπισμα πατριωτικὸν μὲ τὴν ἐπίσκεψιν τῶν συνόρων καὶ τὴν ἐπαφὴν πρὸς τοὺς ἥρωικούς μας ἀκρίτας. Συμβολῆ δὲν ἀνεκτίμητος εἰς τὸν πνευματικὸν ἐξοπλισμὸν τῶν μελλόντων νὰ ἐγκαταλείψουν μετ' ὀλίγον τὰ φοιτητικὰ ἐδῶλια καὶ νὰ ἀναλάβουν τὸν τραχὺν δρόμον τῶν εὐγενῶν ἀγώνων τῆς μεγάλης ἀποστολῆς των.

ΕΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕΝ

Ο ΙΕΡΕΥΣ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

Νέα ἔκδοσις ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ. Ἐπὶ ἐκλε-
κτοῦ χάρτου καὶ ἐγχρώμου ἐξωφύλλου.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Αἱ προσευχαί μας πρὸς τὴν Παναγίαν.

Ἡ περίοδος τοῦ «Δεκαπενταυγούστου» δίδει κατ' ἔτος ἀφορμὴν εἰς τοὺς ὀρθοδόξους πιστοὺς, διὰ τὰ διατρανώσασθαι τὰ αἰσθήματα τῆς εὐλαβείας πρὸς τὴν Μητέρα τοῦ Ανθρωποῦ καὶ διὰ τὰ παρακαλέσασθαι τὴν «τεκοῦσαν τὸν πάντων ἁγίων ἁγιώτατον Λόγον» νὰ μεσιτεύῃ καὶ πρεσβεύῃ παρὰ τῷ Υἱῷ της «ὡς μητρικὴν παρησίαν πρὸς Αὐτὸν κεκτημένη» ὑπὲρ ἑνὸς ἐκάστου καὶ ὑπὲρ ὁλοκλήρου τῆς ἀνθρωπότητος.

Πόσον ἐπιπολαιῶς κρίνουν οἱ Προτεστάνται τὰς πρὸς τὴν Παναγίαν προσευχὰς μας! Δὲν θεοποιούμεν τὴν Παναγίαν, ἀλλ' ἀπλῶς ζητοῦμεν νὰ χρησιμοποιηθοῦν τὴν μητρικὴν της παρησίαν καὶ νὰ μεσιτεύῃ ὑπὲρ ἡμῶν. Ἐὰν τὴν μητέρα ἑνὸς ἐπιγείου προσώπου συγχάκις παρακαλῶμεν νὰ μεσιτεύῃ ὑπὲρ ἡμῶν παρὰ τῷ ἰσχύοντι υἱῷ της, πολὺ περισσότερον δυνάμεθα νὰ ἐπικαλῶμεθα τὴν μεσιτείαν τῆς Μητρὸς τοῦ Ανθρωποῦ ἢ ἑνὸς ἁγίου εὐαρεστήσαντος ἐνώπιον Αὐτοῦ! Ἡ δύναμις τῆς προσευχῆς ἀγαναρίζεται ὑπὸ πάντων. Διατὶ νὰ μὴ δύναται νὰ προσευχηθῇ ὑπὲρ ἡμῶν ἡ Μητὴρ τοῦ Ανθρωποῦ μας; Πᾶς πιστὸς γνωρίζει, ὅτι ἡ Θεοτόκος διὰ τῆς μεσιτείας της εἶναι «τῶν θλιβομένων ἢ χαρὰ, Χριστιανῶν ἢ προστάτις», «λιμὴν θαλαττεύουσι καὶ ὄρμητῆριον ἐν τῷ πελάγει τῶν θλίψεων».

Διδακτικωτάτη ἐκδρομὴ.

Ἀληθῶς ὑπῆρξε καρποφόρος ἢ κατὰ τὸ τρέχον ἔτος πραγματοποιηθεῖσα ἐκδρομὴ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν εἰς Βόρειον Ἑλλάδα. Ὡς ἐν ἄλλαις σελίδι τοῦ παρόντος τεύχους τῆς «Ἐκκλησίας» ἐκτενῶς ἀναφέρεται, ἡ ἐκδρομὴ αὕτη ἔδωκεν εὐκαιρίαν εἰς τοὺς ἐκ τῆς Σχολῆς ταύτης ἀποφοιτῶντας ἀπ' ἑνὸς νὰ κάμουν προσκνηματικὴν ἐπίσκεψιν εἰς τόπους φέροντας τὰ ἔργα τῆς διαβάσεως τοῦ Ἀπ. Παύλου, ἀπ' ἑτέρου νὰ γνωρίσουν τὴν θρησκευτικὴν, ἱστορικὴν καὶ αἰσθητικὴν ἀξίαν τῶν βυζαντινῶν καὶ χριστιανικῶν μνημείων τῆς Βορείου Ἑλλάδος, ἐκ τρίτου νὰ ἐκτιμήσουν τὰ ὑπὸ τῶν κατὰ τόπους Ἱεραρχῶν αὐτῆς ἐπιτελούμενον πολύμορφον ἐκκλησιαστικὸν καὶ κοινωνικὸν ἔργον καὶ τέλος νὰ κατανοήσουν τὰ ἰδιότυπα προβλήματα τῶν ἀκριτικῶν περιοχῶν καὶ νὰ μεταδώσουν τὸν νεανικὸν των χαιρετισμὸν πρὸς τοὺς ἀγρόπνους φρουροὺς τῶν συνόρων.

Ἄς εὐχηθῶμεν, ὅπως αἱ ἐντυπώσεις, τὰς ὁποίας ἀπεκόμισαν ἐκ τῆς διδακτικωτάτης ἐκδρομῆς ταύτης οἱ τελειόφοιτοι τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ἀποβῶν τὰ κίνητρα καὶ ἐλατήρια ἐδγενῶν δραματισμῶν καὶ ἀποφάσεων καὶ ἀξιοποιηθῶν διὰ τῆς πεφωτισμένης δράσεως αὐτῶν ὡς θεολόγων ἐν τῇ κοινωνίᾳ.

Ἀπαιτεῖται γενικὴ κινητοποίησης

Ὡς πρὸ καιροῦ ἐσημειώσαμεν καὶ ὡς ἀναφέρει εἰς σχετικὸν ἄρθρον του, δημοσιευόμενον εἰς ἄλλη

σελίδα τοῦ παρόντος τεύχους τῆς «Ἐκκλησίας», ὁ Πανος. Ἠγούμενος τῆς Ἱ. Μονῆς Διονυσίου κ. Γαβριήλ, τὸ Ἀγιώνυμον Ὄρος τοῦ Ἀθῶνος εὐρίσκειται ἐν ὄψει τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς συμπληρώσεως χιλίων ἔτων, ἀπ' οὗτον ὁ ἐν ὄρει καὶ σπηλαίοις ἕως τότε διαμένων ἁγιαρειτικὸς ἀσκητισμὸς ἀπέκτησε καὶ ὀργανωμένην μοναχικὴν ἀδελφότητα διὰ τῆς ἰδρύσεως τῆς πρώτης ἐν αὐτῷ Ἱεράς Μονῆς τῆς Μεγίστης Λαύρας. Ὁ ἑορτασμὸς οὗτος, ὡς ἤδη ἀπεφάσισεν ἡ Ἱ. Κοινότης τοῦ Ἁγίου Ὄρους ἀδεία καὶ εὐλογία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, θὰ λάβῃ πανορθόδοξον χαρακτῆρα διὰ τῆς συμμετοχῆς καὶ τῶν ἐπὶ μέρος Πατριαρχείων καὶ Αὐτοκεφάλων Ὄρθόδοξων Ἐκκλησιῶν.

Ἡ «Ἐκκλησία», νομίζει, ὅτι ὁ ἑορτασμὸς οὗτος πρόκειται νὰ γίνῃ κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε νὰ εἶναι εἰς σταθμὸς εἰς τὴν καθ' ὅλον, Ἱστορίαν τοῦ Χριστιανισμοῦ. Πρὸς τοῦτο δὲν ἀρκοῦν αἱ ἀξέλειπτοι προκαταρκτικαὶ ἐργασίαι τῆς ἐξ Ἱεροκοινοτικῶν καὶ ἐξωκοινοτικῶν ἀγιορειτῶν Ἐπιτροπῆς διὰ τὴν σύνταξιν προϋπολογισμοῦ δαπανῶν, ἀναλυτικῶν προγραμμάτων τελετῶν καὶ ὑπόδειξιν ἔγκαιρον τῶν χρῆζόντων χρόνον προετοιμαστικῶν μέτρων. Πρὸς τοῦτοις ἀπαιτεῖται γενικὴ κινητοποίησις πάντων τῶν πνευματικῶν παραγόντων καὶ ἰδίᾳ τῶν θεολογικῶν δυνάμεων τῆς πατρίδος μας πρὸς ἐμπλουτισμὸν τοῦ πνευματικοῦ μέρους τοῦ ἑορτασμοῦ καὶ πρωτοβουλία ἐκ μέρος τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, ἰδίως ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν γενναῖο-δωρον χρηματοδότησιν τῆς ὅλης προσπάθειας, ἵνα ὁ ἑορτασμὸς στεφθῇ ὑπὸ πλήρους ἐπιτυχίας καὶ γίνῃ ἀφετηρία νέων ἐξορμήσεων καὶ νέας ἀναγεννητικῆς πορείας τοῦ ὀρθοδόξου μοναχικοῦ θεσμοῦ.

Ἡ ἐν Ἀγίῳ Ὄρει πνευματικὴ ζωὴ

Ἐν συνεχείᾳ δέον νὰ παρατηρηθῇ, ὅτι εἶναι ἄξια προσοχῆς τὰ ὅσα προτείνει εἰς δύο ἄρθρα αὐτοῦ ἐν τῷ «Βήματι» ὁ διαπρεπὴς Ὁμότιμος Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Ἀμίλλκας Ἀλιβιζᾶτος ἐν ὄψει τοῦ ἐπικειμένου ἑορτασμοῦ τῆς χιλιετηρίδος τῆς μοναστικῆς πολιτείας.

Οὕτω λ.χ. ὁ κ. Καθηγητὴς ἐκτὸς τῶν ἄλλων προτείνει 1) τὴν ἀνάγκην πυκνώσεως καὶ ἐνισχύσεως τῆς μορφώσεως κατὰ τρόπον σύμφωνον πρὸς τὸ μοναστικὸν ἰδεῶδες καὶ ἀμβλύσεως τῆς κατακριτέας κατ' ἀρχὴν καταφορᾶς κατὰ πάσης μορφώσεως, τῆς ὁποίας στεροῦνται αἰσθητῶς οἱ περισσότεροι τῶν νεωτέρων μοναχῶν 2) τὴν ἀνάγκην πλήρους ἐμμηδενίσεως τῶν φυλετικῶν διακρίσεων 3) τὴν παροχὴν περισσότερον ἐκδήλου εὐκαιρίας θρησκευτικῆς καὶ πνευματικῆς οἰκοδομῆς τῶν προσκνητῶν, οἱ ὅποιοι θὰ ἔπρεπε νὰ ἀποκομίζον ὄχι μόνον ὠραίας, ἀλλὰ καὶ ἀνεξάλειπτους ἱεράς ἐντυπώσεις, ἐνισχυτικὰς τοῦ ὑπολοίπου χρόνου τῆς ζωῆς αὐτῶν καὶ 4) τὴν ἐξέυρεσιν τρόπον προσελκύσεως τῆς προσευχῆς τῶν προσκνητῶν εἰς τὸ ὑπέροχον τελετουργικὸν τοῦ Ἁγίου Ὄρους, δηλαδὴ τῆς Ὄρθοδόξου Ἐκκλησίας, τὸ ὁποῖον τηρεῖται ἐκεῖ κατὰ τὸν ἀκριβέστερον τρόπον καὶ τὸ

ὅποιον πολλήν θὰ ἠδύνατο νὰ προκαλέσῃ εἰς τοὺς προσκνητὰς εὐλάβειαν καὶ νὰ καθοδηγήσῃ εἰς πλήρη θρησκευτικὴν ἀνάτασιν κατὰ τὸν σκοπὸν τῆς Ὁρθοδόξου λατρείας.

Νομίζομεν, ὅτι ἰδίως αἱ δύο τελευταῖαι προτάσεις τοῦ κ. Καθηγητοῦ εἶναι ἄξια ἰδιαίτερας προσοχῆς, διότι τονίζουν τὴν ἀγάπην, ὅπως τὸ Ἅγιον Ὄρος καταστῆ κέντρον θαλερᾶς πνευματικῆς ζωῆς καὶ διαρκοῦς ἀναζωπυρώσεως τοῦ καθ' ὄλον ἐκκλησιαστικοῦ πνεύματος καὶ φρονήματος.

Εὔστοχοι καὶ ὄρθαι προτάσεις.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰ μέτρα τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ ληφθοῦν πρὸς ἀποστολὴν τῆς ἐρημώσεως τοῦ Ἁγίου Ὄρους καὶ θετικῆν αὐτοῦ ἐνίσχυσιν, ὁ Καθηγητὴς κ. Ἀλιβιζάτος, ἐν τῷ δευτέρῳ ἐκ τῶν ἐν τῇ προηγουμένη παρατηρήσει μνημονευθέντων ἄρθρων του, λίαν εὐστόχως τονίζει, ὅτι πρέπει τοὺς ἀρμοδίους νὰ ἀπασχολήσουν τὰ ἐξῆς θέματα: 1) Ἡ ἐπὶ πλέον καὶ πλέον πρέπουσα ἐξ ἀπόψεως προγράμματος καὶ λειτουργίας ἐνίσχυσίς τῆς ὀφισταμένης Ἀθωνιάδος Σχολῆς. 2) Ἡ ἐνίσχυσις τῆς πάσης μορφῆς καὶ παντὸς εἶδους Ἐκκλησιαστικῆς τέχνης. 3) Ἡ τυπογραφία καὶ ἐκδοτικὴ δρασίς τῶν Ἐκκλησιῶν Κωνσταντινουπόλεως καὶ Ἑλλάδος. 4) Ἡ ἱεραποστολικὴ προπαρασκευὴ καὶ ἡ ἐπιστημονικὴ θεολογικὴ ἀπασχόλησις. 5) Ἡ λεπτομερειακὴ ταξιθέτησις τῶν μουσειακῶν συλλογῶν καὶ χειρογράφων βιβλιοθηκῶν. 6) Ἡ συστηματικώτερα καὶ ἀσφαλεστέρα διευθέτησις καὶ διαφύλαξις των. 7) Ἡ πρὸς μελέτην καὶ προπαρασκευὴν πρὸ τῶν ἐξετάσεων ὑποχρεωτικὴ παροδικὴ παραμονὴ τῶν ὑποψηφίων διπλωματούχων τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν τῶν Πανεπιστημίων μας, ἐκ τῶν ὁποίων πολλοὶ θὰ προσεικύνοντο εἰς ὀριστικώτερον των διαμονήν.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰδικώτερον εἰς τὰ μέτρα, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ λάβῃ τὸ Κράτος, ἐν τῷ αὐτῷ ἄρθρῳ ὀρθότατα προτείνονται τὰ ἐξῆς: 1) Ἡ ἀγρυπνὸς συνδρομὴ τοῦ Κράτους διὰ τὴν αὐστηρὰν ἀπαγόρευσιν ἀπομακρόνσεως ἀγιορειτῶν ἐκ τοῦ Ἁγίου Ὄρους. 2) Ἡ ἐκπαιδευτικὴ ἐνίσχυσις διὰ στελεχῶν, κτιριακῶν καὶ ἄλλων τεχνικῶν ἐγκαταστάσεων καὶ ἡ παροχὴ ἐποπτικῶν μέσων διδασκαλίας. 3) Ἡ ἴδρυσις ἐν Κερναῖς κεντρικῆς βιβλιοθήκης, εἰς τὴν ὁποῖαν, ὑπὸ τὸν ἔλεγχον τῆς Ἱ. Κοινότητος, θὰ ἠδύνατο νὰ μελετοῦν οἱ ξένοι ἐπιστήμονες, ἐπὶ προσκομίσῃ (ὅταν προοδεύσουν τὰ πράγματα) μικροφίλμ ἀντιγράφων τῶν χειρογράφων (αὐτῶν θὰ ἠδύνατο κάλλιστα νὰ ἀποκτηθῇ τοῦλάχιστον ἀνὰ ἓν ἀντίτυπον ἀπὸ τοὺς φωτογραφίζοντας τὰ χειρογραφα ξένους), οὕτως ὥστε νὰ ἀποφεύγεται τυχὸν ἡ ὑποπτος περιήγησις εἰς τὰς μονὰς καὶ ἡ κακομεταχειρίσις τῶν χειρογράφων καὶ 4) Ἡ οἰκονομικὴ ἐνίσχυσις τοῦλάχιστον τῶν πτωχοτέρων μονῶν.

« Ἀρχιμανδρίτης Καλλίνικος Σταματιάδης, ὁ Θάσιος »

Εἰς τὴν προσπάθειαν, ἣτις γίνεται ἐσχάτως πολλαχόθεν πρὸς ἀνάδειξιν καὶ προβολὴν τῶν λογίων Ἑλλήνων κληρικῶν τῆς ἐποχῆς τῆς Τουρκοκρατίας,

σπουδαία συμβολὴ εἶναι καὶ ἡ ἐσχάτως δημοσιευθεῖσα ὑπὸ τῆς « Ἐταιρείας Μακεδονικῶν Σπουδῶν » ἐσύνοπτος μελέτη τοῦ Καθηγητοῦ τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Ἀποστ. Βακαλοπούλου ὑπὸ τὸν τίτλον « Ἀρχιμανδρίτης Καλλίνικος Σταματιάδης, ὁ Θάσιος »

Ἡ μελέτη αὕτη μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ ἀρχείου τῆς ἀλληλογραφίας τοῦ ἀειμνήστου κληρικοῦ, τὸ ὅποιον ἐσώθη εἰς τὸ Ἀρχαιολογικὸν Μουσεῖον τῆς Θάσου, παρουσιάζει κατὰ τρόπον λίαν ἐμπεριστατωμένον καὶ διαφωτιστικὸν ἐνδιαφερούσας πληροφορίας ἐπὶ λεπτομερειῶν τῆς ζωῆς καὶ δράσεως τοῦ κληρικοῦ τούτου, ὅστις οὐ μόνον « συνέλαβε στήν ἐπανόστασιν τῆς Θάσου τὸν Ἰούνιον τοῦ 1821, ὅπως μᾶς παρακινεῖ νὰ δεχθοῦμε ἡ σωζομένη προφορικὴ παράδοσι, σύμφωνα μὲ τὴν ὁποῖα ὁ Σταματιάδης μύησε στήν « Φιλικὴ Ἐταιρεία » τὸν ἀρχηγὸ τῆς ἀνταρσίας στὸ νησί Χατζῆ Γεώργη », ἀλλὰ καὶ προσέφερε πλείστας ἄλλας ὑπηρεσίας εἰς τὸν Ἑλληνισμόν.

Χαρακτηριστικὴ ὑπῆρξε καὶ ἡ δράσις αὐτοῦ ὡς ἔκτου κατὰ σειρὰν ἐφημερίου τῆς ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας τοῦ Μονάχου, περὶ τῆς ὁποίας δράσεως ἕτερος λόγιος ἔγραψε παλαιότερον, σημειώσας πρὸς ἄλλοις, καὶ τὰ ἐξῆς: « Ὁ αἰδίδιμος Καλλίνικος Σταματιάδης ἦτο τύπος ἀληθοῦς τοῦ Κυρίου λειτουργοῦ πρῶτος τὸν χαρακτήρα καὶ εἰρηνικός, συμβουλευτικός, φιλόπατρις καὶ λίαν ἀγαπῶν τοὺς ἐν Μονάχῳ Ἕλληνας, ὧν πολλοὶ πολλὰκις ἔσχον καταφύγιον καὶ ἀρωγὴν ἐν ἀνάγκῃ καὶ ἀπορίᾳ. Ἡ πολὺ αὐτοῦ, τὸ ἀπέριτον, σεβάσμιον καὶ ταπεινὸν καὶ ἡ ἀρχαίκα ἀπλότης αὐτοῦ ἐκίνουν τὸν ἄκρον σεβασμὸν πάντων τῶν κατοίκων τοῦ Μονάχου παντὸς θρησκευάματος: der griechische Geistliche, ὁ Ἕλληνας πνευματικός, ὡς τὸν ὀνόμαζον, ἦτο τοῖς πᾶσι γνωστός ».

« Θρησκευτικὴ καὶ Ἠθικὴ Ἐγκυκλοπαιδεία ».

Ἡ ἀναγγελία τῆς ὑπὸ τοῦ ἐκδοτικοῦ οἴκου « Α-Ω » ἐκδόσεως « Θρησκευτικῆς καὶ Ἠθικῆς Ἐγκυκλοπαιδείας », ἣτις θὰ περιλάβῃ 12 ὀγκώδεις τόμους, ἐχαροποίησεν εὐκρινῶς πάντας τοὺς πνευματικούς κύκλους τῆς πατρίδος μας. Ὅπως ἰδιαίτερον ἐντόπισω ἐνεποίησεν ἡ προβλεπομένη διάρθρωσις τῆς ὄλης, ἡ ὁποία παρουσιάζει πληρότητα καὶ ἀποδεικνύει, ὅτι τὸ συντακτικὸν προσωπικὸν τῆς ὑπὸ ἔκδοσιν ἐγκυκλοπαιδείας ἔχει ἐπίγνωσιν τῆς ἀποστολῆς αὐτοῦ. Οὕτως οἱ ὑπὸ ἔκδοσιν 12 τόμοι θὰ περιλάβουν πᾶν ὅ,τι ἀμέσως ἢ ἐμμέσως ἀναφέρεται εἰς τὴν θρησκείαν γενικῶς καὶ τὸν καθ' ὄλον πνευματικὸν βίον, εἰς τὴν Χριστιανικὴν Θρησκείαν εἰδικώτερον, εἰς τὴν Ἑρμηνευτικὴν Θεολογίαν, εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ Χριστιανισμοῦ, εἰς τὴν Συστηματικὴν Θεολογίαν, εἰς τοὺς κλάδους τῆς Πρακτικῆς Θεολογίας, εἰς τὴν Πνευματικὴν Διακονίαν κ.λ.π.

Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, ὅτι ἡ ἔκδοσις καὶ ἡ ὀλοκλήρωσις ἐνὸς τοιούτου ἔργου ἐνθεν μ' νὰ καλύψῃ μέγα κενόν, δοθέντος ὅτι παρόμοια προσπάθειαι κατὰ τὸ παρελθόν ἔμειναν ἡμιτελεῖς ἢ ἐνανάγησαν ἐξ ἀρχῆς, ἐτέρωθεν δὲ θὰ συντελέσῃ σημαντικῶς εἰς τὴν ἀληθῆ μὸρφωσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ. Ὅθεν ἄς εὐχηθῶμεν, ὅπως ἡ νέα αὕτη προσπάθεια τελεσφορήσῃ καὶ ἀχθῆ αἰσίως εἰς πέρας.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ίερά Σύνοδος

Ύπο τοῦ Τριμελοῦς Δικαστηρίου τῶν ἐν Ἀθήναις Πλημμελειοδικῶν κατεδικάσθη, κατ' ἔφεσιν, εἰς φυλάκισιν τεσσαράκοντα (40) ἡμερῶν διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 11912/9-6-61 ἀποφάσεως αὐτοῦ ὁ ψευδεπίσκοπος Νικόλαος Καλτσουνάκης, διότι ἔφερεν δημοσίως καὶ ἄνευ δικαίωματος τὴν στολὴν καὶ τὰ διακριτικὰ σημεῖα θρησκευτικοῦ λειτουργοῦ τῆς Ὁρθόδοξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας καὶ δὴ τοῦ Ἐπισκόπου.

— Ὑπὸ τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐξαπελύθησαν αἱ κάτωθι Ἐγκύκλιοι:

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἄριθ. { Πρωτ. 1975 / Διεκπ. 920 } Ἀθήνησι, τῆ 30ῇ Ἰουνίου 1961

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 1159

Πρὸς

Τοὺς Σεβασμιωτάτους Ἱεράρχας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Παρατηρήθη ὅτι, οἱ ἀποφοιτῶντες τῶν ἐν Ἑλλάδι λειτουργούντων Ἐκκλησιαστικῶν Φροντιστηρίων καὶ Σχολῶν δὲν προσέρχονται εἰς τὰς τάξεις τοῦ ἱεροῦ Κλήρου ἀναμένοντες τὴν κανονικὴν χρεῖαν τῆς ἐνορίας, πρὸς ἣν κατευθύνονται αἱ προτιμήσεις των. Ἀποτελεῖ δὲ τοῦτο ἀνωμαλίαν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ διὰ τῆς ἐπὶ μακρᾷ ἐτη χρεῖας πολλῶν ἐνοριῶν καὶ δὴ ἐμπεριστάτων καὶ παραμεθοριῶν.

Ὅθεν, Συνοδικῇ διαγνώμῃ καὶ ἀποφάσει, παρακαλοῦμεν ὑμᾶς, ὅπως καλέσητε τοὺς ἐν τῇ Ἱερᾷ Μητροπόλει κατοικοῦντας ἢ ἀλλαχοῦ διαμένοντας, ἀλλ' ἐκ τῆς ἱεράς ἡμῶν Μητροπόλεως προερχομένους ἀποφοίτους τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Σχολῶν καὶ Φροντιστηρίων καὶ πατρικῶς ὑποδείξητε εἰς αὐτοὺς νὰ δεχθῶσι, ἵνα προχειρισθῶσι εἰς ἱερεῖς καὶ τοποθετηθῶσι ὡς ἐφημέριοι εἰς τὰς ὑπαρχούσας κενὰς ἐφημεριακὰς θέσεις, κυρίως δὲ τῶν παραμεθοριῶν ἐνοριῶν, ὧν ἡ πληρωσις εἶναι ἐπιτακτικὴ διὰ λόγους τόσοσιν ἐκκλησιαστικούς, ὅσον καὶ ἐθνικούς.

† Ὁ Ἀθηρῶν Θεόκλητος, Πρόεδρος
Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος
Ἀρχιμ. Θεόκλητος Φιλιππᾶιος.

Ἄριθ. { Πρωτ. 2049 / Διεκπ. 983 } Ἀθήνησι, τῆ 7ῇ Ἰουλίου 1961

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 1163

Πρὸς

Τοὺς Σεβασμιωτάτους Ἱεράρχας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Γνωρίζομεν ὑμῖν, ὅτι διὰ Β. Δ/τος, ἐκδοθέντος συνφδὰ ταῖς κειμέναις διατάξεις καὶ κατόπιν τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 1571/780/27-5-1961 ἐγγράφου τῆς Διαρκούς Ἱεράς Συνόδου πρὸς τὸν κ. Ὑπουργὸν Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων «περὶ ἐκτάκτου συγκλήσεως τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος διὰ τὴν 18ην Σεπτεμβρίου 1961», δημοσιευθέντος δὲ τῆ 17-6-1961 ἐν τῷ ὑπ' ἀριθμ. 98 (τ. Α') Φ.Ε.Κ., συγκαλεῖται ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἰς ἐκτάκτον συνέλευσιν διὰ τὴν δεκάτην ὀγδόην (18) Σεπτεμβρίου 1961, διαρκείας δώδεκα (12) ἡμερῶν μὲν συζητητέα θέματα:

1. Περὶ τοῦ ἐφημεριακοῦ ζητήματος, ἦτοι:
Ἀνακοινώσεις ἐπὶ τῆς μεθοδοσίας τοῦ ἐφημεριακοῦ κλήρου καὶ λήψις σχετικῶν ἀποφάσεων, καὶ
2. Περὶ τοῦ καταρτισμοῦ τοῦ καταλόγου τῶν, πρὸς Ἀρ-

χιερατεῖαν, ἐκλογίμων καὶ πληρώσεως τῶν χηρευσουσῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων.

Ταῦτα γνωρίζοντες ὑμῖν, Συνοδικῇ ἐξουσιοδοτήσῃ, παρακαλοῦμεν, ὅπως ἐδρίστησθε εἰς Ἀθήνας κατὰ τὴν, ὡς ἄνω, ἡμερομηνίαν πρὸς ἐναρξιν τῶν συνεδριῶν.

† Ὁ Ἀθηρῶν Θεόκλητος, Πρόεδρος

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος
Ἀρχιμ. Θεόκλητος Φιλιππᾶιος

Ἄριθ. { Πρωτ. 1908 / Διεκπ. 1057 } Ἀθήνησι, τῆ 15ῇ Ἰουλίου 1961

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 1164

Πρὸς

Τοὺς Σεβασμιωτάτους Ἱεράρχας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Τὸ Ὑπουργεῖον Ἐθν. Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. Πρωτ. Ἐμπ. 1684/20-6-1061 ἐγγράφου αὐτοῦ διεβίβασε πρὸς τὴν Ἱ. Σύνοδον τὸ ὑπ' ἀριθ. Πρωτ. 929 Β/1-6-1961 ἐγγράφον τοῦ Διοικητοῦ τοῦ Ἁγίου Ὁρους Ἀθῶν περὶ τῶν Ἀγιορείτων Μοναχῶν, Διακόνων καὶ Ἱερομονάχων, ὅτινες ἔστω καὶ μὲ κανονικὴν ἄδειαν τῆς Ἱεράς αὐτῶν Μονῆς, ἔχουν ἐγκαταλείψει τὰς Ἱεράς Μονὰς τῆς μετανοίας των καὶ ἔχουν τοποθετηθῆ εἰς διαφόρους Ἐκκλησιαστικὰς θέσεις καὶ ἐνορίας ἢ καὶ Μονὰς τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἡ τοιαύτη ἀποψίλωσις τοῦ Ἀγιωνήμου Ὁρους ἀποτελεῖ ἐθνικὸν κίνδυνον καὶ δέον νὰ ἐπιστρέψωσιν ὁπωσδήποτε οὗτοι εἰς τὸν ἔχοντα ἀνάγκην καὶ τοῦ τελευταίου Ἀγιορείτου Μοναχοῦ ἱερὸν τόπον.

Ὅθεν Συνοδικῇ ἐξουσιοδοτήσῃ, παρακαλοῦμεν ὑμᾶς, ὅπως χάριν τοῦ Ἐθνικοῦ συμφέροντος καὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ἀναγκῶν τοῦ Ἁγίου Ὁρους Ἀθῶν, διατάξητε τὴν ἐπιστροφήν παντὸς ἀγιορείτου Μοναχοῦ, Διακόνου, Ἱερομονάχου ὁπωσδήποτε εἰς οἰαδήποτε Ἐκκλησιαστικὴν θέσιν ἢ εἰς ἐνορίαν τῆς ὑμετέρας Μητροπόλεως, ἢ καὶ ἐρησυχάζοντος εἰς ἱερὰν τινα Μονὴν τῆς Ἑπαρχίας ὑμῶν.

Τοῦ τοιοῦτον μέτρον, ὡς εἰκόσ, ἐξαγοῦνται οἱ τακτικοί φοιτηταὶ οἰαδήποτε Σχολῆς τῶν ἐν Ἑλλάδι Πανεπιστημίων μέχρι λήψεως τοῦ πτυχίου των καὶ οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι.

† Ὁ Ἀθηρῶν Θεόκλητος, Πρόεδρος
Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος
Ἀρχιμ. Θεόκλητος Φιλιππᾶιος

Ἄριθ. { Πρωτ. 2113 / Διεκπ. 1061 } Ἀθήνησι, τῆ 18ῇ Ἰουλίου 1961

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 1165

Πρὸς

Τοὺς Σεβασμιωτάτους Ἱεράρχας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ὁ Παναγιώτατος Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. κ. Ἀθηναγόρας διὰ σεπτοῦ Πατριαρχικοῦ Ἀπτοῦ Γράμματος ὑπ' ἀριθμ. Πρωτ. 497 ἀπὸ 6 Ἰουλίου 1961 ἐγνώρισεν ἡμῖν ὅτι, τοῦ λοιποῦ, οἱ μέλλοντες ἐξ Ἑλλάδος νὰ φοιτήσωσιν εἰς τὴν κατὰ Χάλκην Ἱερὰν Θεολογικὴν Σχολήν, θὰ προσέρχωνται εἰς εἰσαγωγικὰς ἐξετάσεις ἐν Ἀθήναις, ἐνώπιον Ἐπιτροπῆς, ἀποτελουμένης ἐκ τῶν ἐπιμορφωτικῶν κυρίως Λαζάρου Ψαλτοπούλου, ἀρχοντος Διδασκάλου τῆς Μεγάλης τοῦ Χορτοῦ Ἐκκλησίας, ὡς Πρόεδρον, Ἐμμανουὴλ Πετρακῆ, Ἀρχοντος Διδασκάλου τοῦ Γένους, καὶ τοῦ Ἑλλογιματάτου κ. Παντελεήμονος Βαλιούλη, πάντων ἀρχαίων ἀποροίτων τῆς Σχολῆς ταύτης. Μετὰ δὲ τὴν ἐπιτυχίαν αὐτῶν εἰς τὰς ἐξετάσεις θὰ ἐγγράφωνται ὡς τακτικοὶ μαθηταὶ τῆς Ἱεράς Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης.

Ὅθεν, Συνοδικῇ ἐξουσιοδοτήσῃ, παρακαλοῦμεν ὑμᾶς, ὅπως σὺν τῇ ἀποστολῇ ἀντιγράφου κειμένων διατάξεων περὶ

προσλήψεως μαθητῶν κ.λ.π.), γνωρίσθε ταῦτα εἰς πάντα ἐνδιαφερόμενον ἐκ τῶν πνευματικῶν ὁμῶν τέκνων, ἐπιθυμοῦντα νὰ φοιτήσῃ εἰς τὴν γεγραμμένην Θεολογικὴν Σχολὴν Χάλκης.

† Ὁ Ἀθηνῶν Θεόκλητος, Πρόεδρος
Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος
Ἀρχιμ. Θεόκλητος Φιλιππῆσιος.

Ἀποστολικὴ Διακονία. Τὸ Κεντρικὸν Συμβούλιον τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας ἤχθη εἰς τὴν ἀπόφασιν, ὅπως παραιτηθῆ τῆς ὑπὸ τοῦ Ἰδρύματος καὶ Κοινωνίας «Ἱεροῦ Τάγματος Ἁγ. Παντελεήμονος» γενομένης πρὸς τὴν Ἀποστολικὴν Διακονίαν ἐν ἔτει 1951 δωρεᾶς. Ἡ σχετικὴ πράξις τῆς ἐκ τῆς δωρεᾶς ταύτης παραίτησεως ὑπεγράφη τὴν 10ην Ἰουλίου ἐ.ἔ.

— Ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία, συνεχίζουσα τὸ καὶ κατὰ τὰ παρελθόντα ἔτη ἐπιδειχθέν ὑπ' αὐτῆς διαφέρον πρὸς τοὺς, κατὰ τὴν θερινὴν περίοδον, διαβιούοντας εἰς τὰς διαφόρους Κατασκηνώσεις μαθητῶν καὶ ἐργαζομένους νέους, ἤρχισε καὶ ἐφέτος ἀποστέλλουσα Κληρικούς αὐτῆς, πρὸς τέλεσιν Θ. Λειτουργιῶν μεθ' ὁμιλιῶν διὰ τοὺς Κατασκηνωτάς. Τὴν 15ην Ἰουλίου ἐ.ἔ. μετέβη εἰς τὴν ἐν Ἁγίῳ Ἀνδρέᾳ Κατασκήνωσιν τῆς «Λέσχης Ἐργαζομένου Παιδιοῦ» ὁ παρὰ τῇ Ἀποστολικῇ Διακονίᾳ ὑπηρετῶν Πανοσ. Ἀρχιμ. Χρυσ. Βέργης, ὅστις ἐτέλεσε τὴν Θ. Λειτουργίαν, ὁμίλησε καταλλήλως πρὸς τοὺς κατασκηνωτάς, καὶ δένειψε πρὸς αὐτοὺς διάφορα κατάλληλα φυλλάδια ὡς καὶ εἰκόνας.

— Εἰς τὴν σειρὰν τῆς «Βιβλιοθήκης Ἑλλήνων Πατέρων καὶ Ἐκκλῆσ. Συγγραφέων» ἐξεδόθη καὶ ἐκυκλοφόρησεν ὁ 27ος τόμος, περιέχων τὸ Θ' μέρος (Εὐαγγελικὴ Ἀπόδειξις) τῶν ἔργων τοῦ Ἐϋσεβίου Καισαρείας.

— Πρὸς χρῆσιν τῶν παρακολουθούντων τὰς Ἱερὰς Παρακλήσεις, κατὰ τὴν περίοδον τοῦ Δεκαπενταυγούστου, ἐξεδόθη ὑπὸ τῆς Ἀπ. Διακονίας ἐγκόλπιον φυλλάδιον μετὰ πολυχρόμου καλλιτεχνικοῦ ἐξωφύλλου ὑπὸ τὸν τίτλον «Ὁ Παρακλητικὸς Κανὼν τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου», περιέχων τὰς ἀκολουθίας τοῦ Μικροῦ καὶ Μεγάλου Παρακλητικοῦ Κανόνος εἰς τὴν Ὑπεραγίαν Θεοτόκον.

— Ἀπὸ τῆς 11ης μέχρι τῆς 18ης Ἰουλίου ἐν τῇ Μεγ. Αἰθούσῃ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας ἔλαβε χώραν ἡ πρώτη Σύσκεψις τῶν ἐν Ἑλλάδι ὀρθοδόξων σπουδαστῶν, τῶν προσερχομένων ἐξ Οὐγκάντας καὶ Κένυας. Ἐν τῇ Συσκέψει ταύτῃ μετέσχον 21 σπουδασταὶ καὶ σπουδάστρια (ἐξ ὧν 17 ἐξ Οὐγκάντας καὶ 4 ἐκ Κένυας), συνεζητήθησαν δὲ κατ' αὐτὴν θέματα, ἀφορώντα εἰς τὸν πληρέστερον καταρτισμὸν αὐτῶν, κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ἐν Ἑλλάδι σπουδῶν των, ὡς καὶ εἰς τὴν ἀποστολὴν αὐτῶν, μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῶν σπουδῶν των καὶ τὴν ἐπιστροφὴν των εἰς τὰς πατρίδας των.

— Τὴν 17ην Ἰουλίου παρετέθη εἰς τοὺς συνέδρους σπουδαστὰς δεῖπνον εἰς τὴν Ἀποστολικὴν Διακονίαν, εἰς ὃ παρεκάθησαν ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Ἀχαΐας κ. Παντελεήμων, ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου, καὶ ὁ Γενικὸς Διευθυντῆς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας Καθηγητῆς κ. Ἄνδρ. Φυτράκης.

Ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Ἀχαΐας διεβίβασε πρὸς τοὺς συνέδρους τὰς εὐχὰς τοῦ Μακαριωτάτου ὑπὲρ τῆς προόδου αὐτῶν εἰς τὰς σπουδὰς των καὶ τῆς γονίμου ἐργασίας των εἰς τὰς Ἐκκλησίας τῶν χωρῶν των.

Ἀκολουθῶς ὁ Γεν. Δ/ντῆς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας Καθηγητῆς κ. Ἄνδρ. Φυτράκης ὑπεγράμμισε πρὸς τοὺς σπουδαστὰς τὴν χαρὰν αὐτοῦ, διότι οὗτοι συνεκκεντρώθησαν ὑπὸ τὴν στέγην τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, ἵνα ἐξετάσῃ τὰ ἀπασχολοῦντα αὐτοὺς θέματα, ἅτινα ἀποδεικνύουν, ὅτι οὗτοι ἔχουσι πλήρη συναίσθησιν τῆς ὄντως βαρεῖας ἀποστολῆς των, ἐξῆρε τὴν σπουδαιότητα τοῦ ἔργου αὐτῶν, ἅμα τῇ ἐπανόδῳ των εἰς τὰς πατρίδας των, καὶ διβεβαίωσεν αὐτοὺς, ὅτι καὶ ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία, ἀλλὰ καὶ αἱ Θεολογικαὶ μὲς Σχολαὶ εἶναι πρόθυμοι, ἵνα παράσχωσι πᾶσαν δυνατὴν βοήθειαν καὶ εἰς αὐτοὺς καὶ εἰς τὴν νεοσύστατον Ἐκκλησίαν τῆς πατρίδος των. Ὑπευθύνισεν ἐν συνεχείᾳ, ὅτι, σκοπὸς πάντων ἡμῶν τυγχάνει, νὰ βοηθήσωμεν, ὅσον δυνατὸν περισσότερο, ἵνα μεταδοθῆ καὶ καλλιεργηθῆ εἰς τοὺς ἐν Οὐγκάντα ἀδελφοὺς ὁ θεσαυρὸς τῆς Ὀρθοδόξου διδασκαλίας, διὰ νὰ λάμψῃ τὸ φῶς τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τοῦ πολιτισμοῦ ἐντονώτερον εἰς τὴν Ἀφρικὴν.

Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν

Κατὰ τὸ διαρρεῦσαν δεκαπενθήμερον ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος ἐπελήφθη διαφόρων ζητημάτων τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, δεχθεὶς εἰς συνεργασίαν τοὺς παρ' αὐτῷ Θεοφ. Βοηθούς Ἐπισκόπους καὶ τοὺς Διευθυντὰς διαφόρων ἐκκλησιαστικῶν ὑπηρεσιῶν. Ὡσαύτως ὁ Μακαριώτατος προήδρευσε συνεδριῶν τῶν Διοικητικῶν Συμβουλίων διαφόρων Ἐκκλησιαστικῶν Ὄργανισμῶν.

— Τῇ 17ῃ Ἰουλίου ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Θεόκλητος προήδρευσε συνεδρίας τῆς Ἐφορίας τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ὄρφανοτροφείου Βουλιαγμένης.

— Αὐθμερὸν ἐδέχθη τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Νύσσης.

— Τῇ 19ῃ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ὁ Μακαριώτατος ἐδέχθη τὸν βουλευτὴν κ. Μακρόπουλον, τὸν κ. Κλήν, τὸν κ. Τσαμαντάκη καὶ τὸν κ. Σπηλιόπουλον.

— Τῇ 21ῃ Ἰουλίου ὁ Μακαρ. Ἀρχιεπίσκοπος ἐδέχθη τὴν κ. Γόντικα.

— Τῇ 24ῃ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἐδέχθη τὴν κ. Στράτου.

— Κατὰ τὸ αὐτὸ χρονικὸν διάστημα ἐδέχθη ὡσαύτως εἰς ἀκρόασιν ἱερεῖς τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, ὡς καὶ Ἐκκλησιαστικὰ Συμβούλια διαφόρων Ἱ. Ναῶν.

**

— Ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Θαυμακοῦ κ. Χρυσόστομος, κατὰ τὸν παρελθόντα μῆνα Ἰουνίου, ἐν Κυριακαῖς καὶ ἑορταῖς, ἐχοροστάτησεν, ἐλειτούργησε, ὁμίλησε καὶ προέστη λιτανειῶν εἰς ἱεροὺς ναοὺς τοῦ Πειραιῶς.

— Τῇ 1 προήδρευσε συνεδριάσεως τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ ἐν Πειραιεὶ Ἐκκλησιαστικοῦ Ὄρφανοτροφείου Θελέων «Ἁγίου Σπυρίδων».

— Τῇ 2 ἐπεθεώρησε τὸν ὑπὸ ἀνέγερσιν Ἑνοριακῶν ἱερῶν ναῶν τοῦ Ἁγίου Γεωργίου Κερασινίου, καὶ ἐν συνεχείᾳ ἐπεσκέφθη τὴν ἔκθεσιν τοῦ Ἐξωραϊστικοῦ Συλλόγου τοῦ ὡς ἄνω ναοῦ, γενομένην διὰ τὴν ἀποπεράτωσιν αὐτοῦ.

— Τὴν 6 ἐπεθεώρησε τοὺς ἱεροὺς ναοὺς Ἁγίου Ἰωάννου Ρέντη, Εὐαγγελιστρίας καὶ Προφήτου Ἠλίου Πειραιῶς.

— Τῇ 22 ἐπεθεώρησε τοὺς ἱεροὺς ναοὺς Γενεσίου τῆς Θεοτόκου, Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου καὶ Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτήρος τῆς περιοχῆς Νικαίας Πειραιῶς.

— Τῇ 25 ἐπεθεώρησε τὰ ἐκτελούμενα κτηριακὰ ἔργα τοῦ ἐν Πειραιεὶ Ἐκκλῆστ. Ὄρφανοτροφείου «Ἁγίου Σπυρίδων».

— Κατ' ἐπανάληψιν συνεργάσθη, διαρκούντος τοῦ μηνὸς Ἰουλίου, μετὰ ἀντιπροσωπείας χριστιανῶν τῆς περιοχῆς Γερμανικῶν (Νεαπόλεως) Νικαίας Πειραιῶς διὰ τὴν ἀγορὰν οἰκοπέδου πρὸς ἱδρυσιν ἐν τῇ ὡς ἄνω περιοχῇ ἱεροῦ ναοῦ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, πρὸς ἐξυπλήρησιν τῶν θρησκευτικῶν ἀναγκῶν τῶν ἐκεῖ χριστιανῶν.

— Τῇ 28ῃ ἐτέλεσε τὴν ἀκολουθίαν τῆς Ἀρτοκλασίας εἰς τὸν Ἱ. Ναὸν Ἁγίας Αἰκατερίνης Πλατείας Ἀλεξάνδρας διὰ τὸν φιλανθρωπικὸν Σύλλογον «Ἡ Γωνιά τοῦ Παιδιοῦ».

— Τῇ 31ῃ ἐντολῇ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Θεοκλήτου ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ Ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἐλένης Πειραιῶς ἐχειροθέτησεν τοὺς Ἱερογάρτας πρὸς τοὺς ἄπαντας τοὺς Ἱεροὺς Ναοὺς τῆς περιοχῆς Πειραιῶς ψάλλοντας, ἀναγνώσας τὴν σχετικὴν ἐπὶ χειροθεσίᾳ ψαλτῶν εὐχὴν τοῦ Μεγάλου Εὐκολογίου, ὁμίλησας καταλλήλως πρὸς αὐτοὺς πρὸ τῆς χειροθεσίας.

**

Ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Κερνίτισης κ. Χρυσόστομος κατὰ τὸν παρελθόντα μῆνα Ἰουλίου ἐλειτούργησε καὶ ὁμίλησεν εἰς διαφόρους ναοὺς τῶν Ἀθηνῶν.

— Τῇ 4 Ἰουλίου προέστη ἐν τῷ Ἀ' Νεκροταφείῳ τῆς νεκρωσίου ἀκολουθίας τοῦ πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος ἱερέως Κωνσταντίνου Παρακωνσταντίνου.

— Τῇ 5 Ἰουλίου παρέστη ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ Μακαριωτάτου εἰς τὴν ἐν ταῖς τεχνικαῖς καὶ ἐπαγγελματικαῖς σχολαῖς ὁ «Ἥφαιστος» ἑορτὴν τῆς ἀπονομῆς τῶν βραβείων εἰς τοὺς ἀρισταύσαντας μαθητὰς.

— Τῇ 8 Ἰουλίου παρέστη ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ Μακαριωτάτου εἰς τὴν ἐπὶ τῇ λήξει τῶν μαθημάτων τῶν Ἐπαγγελματικῶν Σχολῶν καὶ τοῦ ἡμερησίου προτύπου Γυμνασίου τῆς Ἐστίας Νέας Σμύρνης, ἑτήσιαν ἑορτὴν.

— Τῇ 10 Ἰουλίου προήδρευσε συνεδρίας τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Δικαστηρίου.

— Τῇ 12 Ἰουλίου προήδρευσε συνεδρίας τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Δικαστηρίου.

— Τῆς 14 'Ιουλίου παρέστη ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ Μακαριώτατου εἰς τὴν ἐν τῇ Νυκτερινῇ Βιοτεχνικῇ Σχολῇ 'Αθηνῶν «ἡ 'Εργάνη 'Αθηνῆ» ἑορτὴν ἐπὶ τῇ συμπληρώσει 15ετίας ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως καὶ λειτουργίας αὐτῆς.

— Τῆς 29 'Ιουλίου ἐτέλεσεν ἐν τῇ 'Αστυνομικῇ Σχολῇ Ὑπαστυνόμων Β' τὴν ὄρκωμοσίαν τῶν ἐξερχομένων νέων Ὑπαστυνόμων τῆς ὡς ἄνω Σχολῆς.

— Τῆς 31 'Ιουλίου ἐτέλεσεν ἐν τῇ Στρατιωτικῇ Σχολῇ Εὐελπίδων τὴν τελετὴν τῆς ὄρκωμοσίας τῶν νέων 'Ανθυπολοχαγῶν τάξεως 1961.

**

Ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀχαΐας κ. Παντελεήμων κατὰ μῆνα 'Ιούλιον ἐλειτούργησε καὶ ἐκήρυξε τὸν Θεῖον Λόγον εἰς διαφόρους Ἱ. Ναοὺς τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς 'Αθηνῶν

— Τῆς 7ης 'Ιουλίου προέστη τῆς κηδείας τοῦ πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος ἱερέως Δημητρίου Παπαδημητρίου.

— Τῆς 9ης τοῦ ἰδίου μηνὸς ἐξεπροσώπησε τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον κατὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ Συλλόγου Δημητσανιτῶν, καθ' ἣν ἐγένετο πανηγυρικὴ λειτουργία ἐν τῷ Ἱ. Ναῷ Ζωοδόχου Πηγῆς τῆς ὁδοῦ Ἀκαδημίας.

— Τῆς 12 'Ιουλίου ἐξεπροσώπησε τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον κατὰ τὴν 33ην συνέλευσιν τῆς Διδασκαλικῆς Συνομοσπονδίας Ἑλλάδος καὶ προσεφώνησε τοὺς Συνέδρους καταλλήλως.

— Τῆς 17ης τοῦ ἰδίου μηνὸς προήδρευσε τῆς ἐφορευτικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Ὀρφανοτροφείου Βουλαγαμένης.

Τῆς ἰδίας ἡμέρας ἐξεπροσώπησε τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον εἰς Δεῖπνον παρατεθὲν ὑπὸ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας εἰς 23 ὀρθοδόξους φοιτητὰς καὶ φοιτητρίδας ἐξ Οὐγκάντας καὶ Κένυας καὶ διεβίβασεν προσφωνήσει τὰς εὐχὰς τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου πρὸς αὐτοὺς.

— Τῆς 22ας 'Ιουλίου ἐξεπροσώπησε τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον εἰς δεξιῶσιν δοθεῖσαν ἐν τῇ Αἰθιοπικῇ πρεσβείᾳ ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῶν γενεθλίων τῆς Α.Μ. τοῦ Ἀυτοκράτορος Χαϊλέ Σελασιέ.

— Τῆς 25ης 'Ιουλίου προϋπήντησεν ἐν τῷ Ἀεροδρομίῳ Ἑλληνικοῦ τὸν ἐνταῦθα ἀφιχθέντα ἀντιπρόσωπον τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, Σεβ. Μητροπολίτην Μύρων κ. Χρυσοστόμον.

Ἱερά Μητρόπολις Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης

Τὰς ἀπογευματινὰς ὥρας τῆς 29ης 'Ιουνίου, ἐπὶ τῇ ἱερᾷ Μνήμῃ τοῦ Ἁγίου Ἀποστόλου Παύλου, ἰδρυτοῦ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Νικοπόλεως Ἡπείρου, ἐτελέσθη μεγαλοπρεπῆς Ἑσπερινὸς ἐπὶ τῶν ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Νικοπόλει ἐρείπιων τῆς παλαχοχριστιανικῆς τοῦ ἀρχιερέως Ἀλκίσιωνος (516) Βασιλικῆς, ἣτις ὑπῆρξεν ὁ παμμεγέθης μητροπολιτικὸς ναὸς τῆς περιδόξου ἡπειρωτικῆς πόλεως ἐπὶ πέντε καὶ πλέον ὀλοκλήρους αἰώνων.

Εἰς τὸν μέγαν τοῦτον ἑορτιὸν Ἑσπερινὸν ἐχοροστάτησεν ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Νικοπόλεως κ. Στυλιανός, περιστοιχούμενος ὑπὸ τοῦ Παν. Ἱεροκλήρου κ. Φιλάρτου Βιτάλη, τῶν Ἀρχιερατικῶν Ἐπιτρόπων καὶ πολλῶν Ἀρχιμανδριτῶν—Ἐφημερίων τῆς περιφέρειας, παρέστησάν δὲ ὁ Νομάρχης Πρεβέζης, ὁ Δήμαρχος Πρεβέζης, Δικαστικοί, Στρατιωτικοί, Ἐκπαιδευτικοί, ἄλλοι ἐπίσημοι καὶ πλῆθος κόσμου, οἵτινες προσῆλθον μετ' εὐλαβείας καὶ παρηκολούθησαν ἐν καταφανεῖ συγκινήσει τὴν ἱερὰν Ἀκολουθίαν καὶ τοὺς ἱεροὺς ὕμνους, τοὺς ἀναφερομένους εἰς τὴν ἐν Νικοπόλει ἔλευσιν, δρᾶσιν καὶ διαχείμασιν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου. Εἰς τὴν ἀρίστην ἀπόδοσιν τῆς ψαλμωδίας συνετέλεσεν ὁ αὐθορμητισμὸς τοῦ χοροῦ τῶν Ἱεροναυτῶν Πρεβέζης, ἰδιαίτατα δὲ τοῦ Μουσικολογιώτατου κ. Ἐλευθερίου Χαμπῆ, ὅστις ἐτόνισε μουσικῶς τὰ ἱερά τροπάρια.

Τὸν πανηγυρικὸν τῆς ἡμέρας ἐξεφώνησεν ὁ Πανοσ. Ἱεροκλῆρς Νικοπόλεως Ἀρχιμανδρίτης κ. Φιλάρτος Βιτάλης, μεθ' ἧμα «Ἡ ἐν Χριστῷ ζωὴ καὶ δρᾶσις τοῦ Ἀποστόλου Παύλου». Ἐξ ἄλλου μερίμνη τῆς ἱερᾶς Μητροπόλεως διενεμήθησαν δωρεὰν εἰς ἀπαντας τοὺς Προσκυνητὰς ἀναμνηστικὰ χριστιανικὰ ἐντυπα,

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Εἰδικαὶ διατάξεις περὶ προσλήψεων μαθητῶν εἰς τὴν κατὰ Χάλκην Ἱεράν Θεολογικὴν Σχολήν

Ἡ Ἱερά ἡμῶν Θεολογικὴ Σχολὴ ἀποτελεῖται ἐκ δύο τμημάτων, ἦτοι τοῦ Γυμνασιακοῦ καὶ τοῦ Θεολογικοῦ.

Α. Τὸ Γυμνασιακὸν περιλαμβάνει τὰς τρεῖς ἀνωτέρας τάξεις ἐξαταξίου Γυμνασίου.

Προσλαμβάνονται ἐν αὐτῷ μαθηταὶ μόνον ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς χώρας ἡμῶν διὰ μὲν τὴν Α' τάξιν ἀπόφοιτοι Γ' τάξεως ἐξαταξίου Γυμνασίου ἡλικίας 14-17 ἐτῶν, διὰ δὲ τὰς λοιπὰς αὐτοῦ τάξεις ἀπόφοιτοι ἀντιστοίχων Γυμνασιακῶν τάξεων καὶ ἀντιστοίχου ἡλικίας.

Β. Τὸ Θεολογικὸν Τμήμα εἶναι πλήρης Θεολογικὴ Σχολὴ ἐκ τεσσάρων τάξεων. Εἰς τὸ Τμήμα τοῦτο γίνονται δεκτοὶ ἀπόφοιτοι ἐξαταξίου Γυμνασίου, ἐκ τε τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ, ἡλικίας διὰ τοὺς λαϊκοὺς οὐχὶ ἀνωτέρας τῶν 21 ἐτῶν.

Γ. Ἀπαντες οἱ προσερχόμενοι εἰς τὴν Σχολὴν μαθηταὶ δεόν ἵνα ἔχωσι βαθμὸν ἐπιδόσεως οὐχὶ κατώτερον τοῦ «λίαν καλῶς».

Αἱ σχετικαὶ αἰτήσεις, μετ' ἀπάντων τῶν δικαιολογητικῶν ἐγγράφων, ἀπευθύνονται ἀνυπερθέτως μέχρι τῆς 31ης 'Ιουλίου πρὸς τὴν Αὐτοῦ Θεοτατοῦ Παναγιώτητα, διὰ τοῦ οἰκείου Σεβ. Μητροπολίτου, συνιστῶντος τὸν μαθητὴν καὶ ἀναλαμβάνοντος τὴν εὐθύνην τῆς εἰσόδου αὐτοῦ εἰς τὴν ἱερωσύνην. Εἰς περίπτωσιν μὴ ἀποπερατώσεως τῶν σπουδῶν τοῦ μαθητοῦ ἢ μὴ χειροτονίας αὐτοῦ, ὁ ἐγγυητὴς αὐτοῦ συνιστῶν Μητροπολίτης, καταβάλλει εἰς τὴν Σχολὴν τὸ δαπανηθὲν διὰ τὰς σπουδὰς καὶ τὴν τροφὴν αὐτοῦ ποσόν, ὅπερ ἤθελεν ὀρίσει ἡ Ἐφορὰ τῆς Σχολῆς.

Ὁ οἰκεῖος Μητροπολίτης μεριμνᾷ ὅπως ὁ προστατευόμενος ὑπ' αὐτοῦ μαθητὴς προέρχεται ἀπὸ εὐσεβῆ, τιμίαν κοινωνικῶς, ὡς καὶ οἰκονομικῶς εὐκατάστατον οἰκογένειαν, διακρίνηται δὲ καὶ ὁ ἴδιος μαθητὴς ἐπὶ εὐσεβείᾳ καὶ ζήλῳ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν Κλῆρον.

Δ. Τῇ αἰτήσῃ συνυποβάλλονται ἀπαραιτήτως καὶ τὰ κατὰ τὴν ἔγγραφον:

α) Συμβολαιογραφικὴ δήλωσις τοῦ μαθητοῦ ὅτι θέλει σεβασθῆ τὰς ὑπὸ τῶν ἀρθρῶν 84, 85, 86, 87 καὶ 88 τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Σχολῆς προβλεπομένας ὑποχρεώσεις.

β) Πιστοποιητικὸν Ἐφορευτικοῦ γάμου γονέων αὐτοῦ.

γ) Ἐπίσημον ἀντίγραφον τοῦ Βαπτιστικοῦ τοῦ μαθητοῦ.

δ) Τὸ πρωτότυπον τοῦ Πιστοποιητικοῦ τῶν σπουδῶν τοῦ μαθητοῦ ('Απολυτήριον).

ε) Συμμαρτυρικὸν Ἐξομολόγου Πνευματικοῦ.

ς) Πιστοποιητικὸν καλῶν ἠθῶν καὶ κοινωνικῶν φρονημάτων, ἐκδιδόμενον ὑπὸ τοῦ οἰκείου ἱερέως καὶ τῶν ἀρμοδίων ἀστυνομικῶν ἀρχῶν τοῦ τόπου.

ζ) Ποινικὸν μητρώον.

η) Ἱατρικὸν πιστοποιητικὸν ὑγείας καὶ σωματικῆς, ἠθικῆς καταστάσεως, δεόντως κεκρωμένον ὑπὸ τῶν Ὑγεινομικῶν ἀρχῶν τοῦ τόπου.

θ) Τέσσαρες φωτογραφίαι 5X6 καὶ δύο φωτογραφίαι ὀλόσωμοι, μετ' ἰσοκρίσιον.

Ε. Μετὰ τὴν ἀποστολὴν πάντων τῶν ὡς ἄνω ἐγγράφων, ἡ Ἐφορὰ τῆς Σχολῆς κρίνει τὴν περίπτωσιν ἐκαστοῦ μαθητοῦ καὶ ὅσους θεωρεῖ ὡς συγκεντρούντας τὰ προσόντα, ἵνα γίνωνται δεκτοὶ εἰς τὴν Σχολήν, παραπέμπει δι' εἰσαγωγικὰς ἐξετάσεις ('Ελληνικά, Λατινικά, Ἐκθεσις Ἰδεῶν) εἰς τὴν ἐν Ἀθήναις ἐδρεύουσαν τριμελῆ ἐξεταστικὴν ἐπιτροπὴν.

Λεπτομερεῖας ἐπὶ τοῦ τόπου καὶ τοῦ χρόνου τῶν εἰσαγωγικῶν ἐξετάσεων θὰ δώσωμεν ἐγκαίρως.

Βάσει τῶν ἀποτελεσμάτων τῶν εἰσαγωγικῶν ἐξετάσεων αὐτῶν παρὰ τῆς ὡς ἄνω Ἐπιτροπῆς, εἰς ἕκαστον τῶν προσληφθησομένων εἰς τὴν Σχολὴν μαθητῶν ἀποστέλλονται σχετικὸν ἔγγραφον κοινοποιοῦν τὴν περὶ προσλήψεως αὐτοῦ εἰς τὴν Σχολὴν ἀπόφασιν τῆς Ἐφορίας ὡς καὶ σχετικὸν πρὸς τὰς κατὰ τόπους Τουρκικὰς Προξενικὰς Ἀρχὰς Τουρκιστῆ συντεταγμένον ἔγγραφον, πρὸς διενέργειαν τῆς ἀπαραιτήτου διὰ τὴν Τουρκίαν ἔλευσιν καὶ παραμονὴν ὡς μαθητοῦ θεωρήσεως τοῦ Διαβατηρίου αὐτοῦ.

Ἐπὶ τοῦ σημείου τῆς θεωρήσεως τῶν Διαβατηρίων ἀπὸ μέρους τῶν Τουρκικῶν Προξενικῶν ἀρχῶν ἰδιαίτερος ἐφιστάται ἡ προσοχὴ τῶν ὑποψηφίων μαθητῶν, διότι ἀνευ αὐτῆς δὲν εἶναι δυνατὴ ἡ παραμονὴ αὐτῶν ἐν Τουρκίᾳ.

ΣΤ'. Οἱ μαθηταὶ ὀφείλουσι νὰ φέρωσι μεθ' ἑαυτῶν τουλάχιστον τὰ κάτωθι:

1 ράσον, 12 ὑποκάμισα λευκά, 12 ἐσώβρακα, 12 φανέλλας, 12 ζεύγη περιποδίων (καλτσῶν), 12 ρινόμακτρα, 6 προσόψια, 4 μαξιλαροθήκες, 2 πιζάμες, 1 ζευγὸς ἐμβάδων (παντουφλῶν), 6 σινδόνας, νὰ προμηθεύωνται δ' ἐντεῦθεν, μέσῳ τῆς Σχολῆς, διὰ τὸ ὁμοίωμορον, τὴν ἐνδυμασίαν τῆς Σχολῆς, χειμερινὸν ἐπανωφόριον, στρωμνὴν, κλινοσκεπάσματα καὶ προσκεφάλαιον, πρὸς ὃν σκοπὸν ὁ μαθητὴς ὑποχρεοῦται νὰ προκαταβάλλῃ εἰς τὸ Ταμεῖον τῆς Σχολῆς Λ.Τ. χιλίας (1.000). Ἐπὶ πλέον ὁ μαθητὴς πρέπει νὰ ἔχη κατὰ μῆνα ἐκ τῶν γονέων ἢ κηδεμόνων αὐτοῦ τὸ ποσὸν τουλάχιστον Λ.Τ. πενήκοντα (50) διὰ τὰ ἀπολύτως ἀναγκαῖα μικροέξοδά του.

Μαθητὴς μὴ ἐξασφαλιζὼν ταῦτα ἐκ τῶν προτέρων, δὲν γίνεταί δεκτός.

Ἑγγυητικόν.

Διὰ τὸν εἰσαγόμενον εἰς τὴν ἐν Χάλκῃ Ἱερὰν Θεολογικὴν Σχολὴν τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας καὶ ἐκ τῆς καθ' ἡμᾶς Θεοσώστου Ἐπαρχίας προσερχόμενον ἵνα μαθητεύσῃ ἐν αὐτῇ, ἐγγυῶμαι, ὅτι θέλει τηρήσει ἀκριβῶς πάντα τὰ ὑπὸ τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Σχολῆς ἐπιβαλλόμενα αὐτῷ καθήκοντα, ἐν περιπτώσει δ' ἀποπομπῆς αὐτοῦ ἕνεκα παραβάσεώς τινος, καθὼς καὶ ἐάν μετακληθῆσιν πρὶν ἢ περατώσῃ τὴν σειρὰν τῶν μαθημάτων δέληση ὡσαύτως ἀπελθεῖν ἐκ τῆς Σχολῆς ἢ μὴ ἱερωθῆναι, ὅταν φθάσῃ τὴν κανονικὴν ἡλικίαν, ὑποχρεοῦμαι ἵνα ἀποτίσω, ἀνατιρρήτως, εἰς τὸ Ταμεῖον τῆς εἰρημένης Σχολῆς τὴν δι' αὐτὸν γενομένην καὶ ὑπὸ τῆς Ἐφορίας τῆς Σχολῆς ὑπολογισθησομένην δαπάνην κατὰ τὰ περὶ τούτου ἄρθρα τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Σχολῆς 86, 87 καὶ 88.

Διὸ διδοταὶ τὸ παρὸν εἰς ἐνδειξιν.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ

Ἐλάβομεν ἐξ Ἱεροσολύμων τὴν κάτωθι ἀναπαύοκρῖσιν: «Χάριτι θεῖα καὶ ποιμαντορικὴ δραστηριότητι τῆς Α.Θ. Μακαριότητος τοῦ Πατρὸς ἡμῶν καὶ Πατριάρχου κ. κ. Βενεδικτόν, ἐτελέσθησαν, τῇ 1ῃ τοῦ μηνὸς Ἰουλίου (ν. ἡ.) καὶ περὶ ὧραν 11ην π.μ. τὰ ἐγκαινία τῆς συσταθείσης Κλινικῆς τοῦ ἡμετέρου Πατριαρχείου.

Οὕτω, περὶ ὧραν 10.50' π.μ. προσῆλθον εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ἡ Α.Ε. ὁ Ὑπουργὸς τῆς Ὑγιεινῆς, Τζαμὴλ Τουτουντζὶ, ἡ Α.Ε. ὁ Διοικητὴς Ἱεροσολύμων κ. Ἰχσάν Χάσεμ μετὰ τοῦ βοηθοῦ αὐτοῦ κ. Χάμιδι Χάλαφ καὶ τοῦ Διευθυντοῦ τῆς Ἀστυνομίας κ. Κάζεμ Ἀμποῦ Γαζάλε, ὁ Ἐντιμότητος Πρόεδρος τῆς Ἑλλάδος κ. Λεωνίδας Μαυρομιχάλης, οἱ Σεβασμιώτατοι Ἀρχιεπίσκοποι Φιλαδελφείας κ. Ἐπιφάνιος, Σεβαστείας κ. Ἀθηναγόρας, Πέλλης κ. Κλαύδιος, Κυριακουπόλεως κ. Ἀριστόβουλος, Γάζης κ. Στέφανος καὶ Γεράσιων κ. Σίμων, Ἀξιώματουχοὶ Ἀρχιμανδρίται, ὁ Ἐντιμότητος Πρόεδρος τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος Ἱεροσολύμων ἱατρός κ. Ἀλέξανδρος Νίνος, ὁ Ἀντιπρόεδρος τοῦ Μικτοῦ Συμβουλίου τοῦ ἡμετέρου Πατριαρχείου ἱατρός κ. Γεώργιος Φάραχ μετὰ μελῶν τοῦ Συμβουλίου, οἱ αἰδεσιμώτατοι ἱερεῖς καὶ ὁ Μουχτάρης τῆς Ὀρθοδόξου Κοινότητος Ἱεροσολύμων καὶ οἱ ἱατροὶ κ. κ. Σαλήμπα Σαϊδ, Νικόλαος Τλήλ, Ἰμπραήμ Τλήλ, καὶ Ἰωάννης Τλήλ, ὁ ἱατρός τῆς Κλινικῆς κ. Γιακούμπ Νούζχα καὶ ἄλλα ἐπίλεκτα μέλη τῆς Κοινωνίας Ἱεροσολύμων. Ἄπαντες δ' ἐν σώματι, τοῦ Μακαριωτάτου προπορευομένου, μετέβησαν εἰς ἐγκαινισμὸν τῆς ὡς ἄνω Κλινικῆς. Εἰσοδεύσας δὲ πρῶτος ὁ Μακαριώτατος καὶ ἀποκόψας τὴν ταινίαν τῆς εἰσόδου, προέστη τῆς τελετῆς τοῦ Ἁγιασμοῦ, μεθ' ἣν καὶ προσφωνῶν τὴν Α.Ε. τὸν Ὑπουργόν, τὴν Α.Ε. τὸν Διοικητὴν Ἱεροσολύμων καὶ τοὺς λοιποὺς παρισταμένους ἔλεξεν τάδε:

«Ἐξοχώτατε Ὑπουργέ τῆς Ὑγιεινῆς,

Κύριε Διοικητὰ Ἱεροσολύμων,

Κυρίαί καὶ Κύριοι.

Ἡ πραγματικὴ καὶ ἀληθὴς εὐτυχία καὶ ψυχικὴ ἱκανοποίησις τοῦ ἀνθρώπου ἐγκρίεται οὐχὶ ἐν τῇ ἀπολαύσει τῶν ὀλι-

κῶν ἀγαθῶν, ἐν τῇ βρώσει καὶ τῇ πόσει, ἀλλ' ἐν τῇ ἐπιτελέσει τῶν καθηκόντων καὶ ὑποχρεώσεων αὐτοῦ διὰ τὸ καλὸν τοῦ πλησίον αὐτοῦ καὶ διὰ τὸ καλὸν καὶ τὴν εὐεργεσίαν πρὸς τὸ κοινωνικὸν σύνολον καὶ τῆς κοινωνίας ἐν γένει, ἐν τῇ ὁποίᾳ ὀδτος διαβίω.

Τὴν ἀρχὴν ταύτην οἱ ἀοίδιμοὶ ἡμῶν προκατόχοι Πατριαρχαὶ Ἱεροσολύμων εἶχον ἀνεκάθεν ἀκολουθήσει καὶ ἐφαρμόσει, προσεπάθον δὲ διὰ μέσου τῶν αἰώνων, ὅπως φανῶσι χρήσιμοι καὶ ἔλθωσιν ἀρωγοὶ πρὸς πάντα ἐνδεῆ.

Πρὸς τὸν σκοπὸν τούτον τὸ Πατριαρχεῖον Ἱεροσολύμων εἶχε μεταξὺ ἄλλων ἀγαθοεργῶν ἰδρυμάτων ἰδρύσει ἀξιόλογον Νοσοκομεῖον διὰ τοὺς πτωχοὺς τῆς ἁγίας Πόλεως Ἱεροσολύμων, τοῦ ὁποῖου τὰς θύρας ἠραγκάσθη νὰ κλεισθῇ κατὰ τὰ τέλη τοῦ πρώτου παγκοσμίου πολέμου, ὅτε ἀπόλεσε τὸ πλεῖστον μέρος τῆς κτηματικῆς αὐτοῦ περιουσίας καὶ τὰ ἐκ ταύτης εἰσοδήματα αὐτοῦ.

Ἡμεῖς, ἀκολουθοῦντες τὴν ὑψηλὴν ταύτην ἠθικὴν ἀρχὴν καὶ τὸ εὐγενὲς παράδειγμα τῶν ἀειμνήστων μεγάλων Πατριαρχῶν καὶ προκατόχων ἡμῶν, ἐθθὸς ὡς ἀνελάβομεν τὰ πατριαρχικά ἡμῶν καθήκοντα, ἐστρέψαμεν τὴν μέριμναν καὶ τὴν φροντίδα ἡμῶν καὶ πρὸς τὸ θεῶθεν πεπιστευμένον ἡμῖν ποίμνιον, ἐπιθυμοῦντες δ' ἵνα ἐν τῷ μέτρῳ τοῦ δυνατοῦ ἐλθωμεν συναντιλήπτορες καὶ παρήγοροι εἰς τὸν πόνον παντὸς ἐνδεοῦς, μεταξὺ ἄλλων κύριον ἡμῶν μέλημα καὶ σκοπὸν ἐθέμεθα τὴν ἰδρύσειν τοῦ μικροῦ τούτου κέντρου περιθάλψεως τῆς ὑγείας ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Κλινικὴ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ὀρθοδόξου Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων, Ὁ Ὅσιος Βενεδικτός». Καὶ πρὸς τὸ κέντρον τοῦτο θὰ δύνανται ἐλευθέρως νὰ προσέρχωνται πάντες οἱ ἔχοντες χρεῖαν αὐτοῦ, ἀνεξαρτήτως φυλῆς καὶ θρησκευομένου ἢ τῆς ιδιότητος αὐτῶν ὡς ἰθαγενῶν ἢ προσφύγων, θὰ τυγχάνωσι τῆς δεούσης ἱατρικῆς ἐξετάσεως καὶ περιθάλψεως καὶ θὰ λαμβάνωσι τὰ φάρμακα αὐτῶν συμφώνως πρὸς τοὺς εὐεργετικὸς κανονισμοὺς, τοὺς ὁποῖους ἀκολουθεῖ τὸ Κρατικὸν Ὑγεινωμεῖον Ἱεροσολύμων.

Τὸ Ἑλληνορθόδοξον Πατριαρχεῖον Ἱεροσολύμων ἔχον ζωὴν χιλίων πεντακοσίων ἐτῶν καὶ πλέον καὶ συνδεμένον δι' εἰλικρινοῦς φιλίας καὶ ἀγάπης καὶ ἐκτιμήσεως μετὰ τοῦ Μουσουλμανικοῦ κόσμου τῆς χώρας ταύτης καὶ τῶν ἄλλων χριστιανικῶν Κοινοτήτων οὐδεμίαν ποτὲ διάκρισιν ἐποιήσατο ἐν τῇ φιλοφρονητικῇ, εκπαιδευτικῇ καὶ κοινωνικῇ αὐτοῦ δράσει μεταξὺ τῶν κατοίκων τῆς εὐλογημένης ταύτης χώρας.

Τὸ Ἑλληνορθόδοξον Πατριαρχεῖον Ἱεροσολύμων Ἑλληνῶν καὶ Ἀραβῶν, Μουσουλμάνων καὶ Χριστιανῶν πάσης ἀποχρώσεως θεωρεῖ ὡς ἀδελφούς καὶ τοῦτο ἀπέδειξε διὰ μέσον τῶν αἰώνων ἐμπράκτως. Βεβαίως τὸ κέντρον τοῦτο εἶναι μικρὸν καὶ δὲν διακρίνεται ὡς μεγαλοπρεπὲς κτίριον, ἀλλ' ὁ σκοπὸς αὐτοῦ καὶ ἡ διάθεσις εἶναι μεγάλη.

Τὸ Πατριαρχεῖον Ἱεροσολύμων ἔχει περιορισμένον προϋπολογισμὸν ἐσόδων καὶ μάλιστα ἔλλειμμα, οὐχ ἦττον ἔχει ἀπεριόριστον δαπάνην καὶ ἀγάπην καὶ πρὸς τὸ ποίμνιον αὐτοῦ καὶ πρὸς τὸν λαὸν τῆς Ἱερουσαλὴμ καὶ τῆς χώρας ἀνεξαιρέτως.

Καὶ ἡμεῖς λόγῳ τῆς ἀγάπης καὶ τοῦ ἐνδιαφέροντος ἡμῶν πρὸς τε τὸ ποίμνιον ἡμῶν καὶ τὸν λαὸν ἐν γένει ἀνελάβομεν τὴν συντήρησιν καὶ τὰς δαπάνας, τὰς ἀπαιτούμενας διὰ τὴν λειτουργίαν τοῦ κέντρου τούτου ἐκ τοῦ ἰδίου ἡμῶν ταμείου, ἐλπίζοντες καὶ εἰς τὴν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐνίσχυσιν, ἐφ' ὅσον ἐκ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Πατριαρχείου οὐδὲν κονδύλιον δύνανται νὰ διατεθῇ πρὸς τὸν σκοπὸν τούτον καὶ πρὸ παντὸς μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ ἐνὸς τρίτου (1/3) τοῦ διατιθεμένου

διὰ τοῦ Μικτοῦ Συμβουλίου ὑπὲρ τῶν λαϊκῶν σχολῶν καὶ τῆς ἐπισκευῆς τῶν ἐκκλησιῶν καὶ τῆς βοήθειας τῶν πτωχῶν. Ἡμεῖς ἐν ἀγαλλιάσει ψυχῆς τελοῦμεν σήμερον τὰ ἐγκαινία τοῦ Κέντρου τούτου ἐπὶ παρουσίᾳ τῆς Α.Ε. τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Ὑγιεινῆς κ. Τζαμίλ Τουτουότζι, τοῦ Διοικητοῦ Ἱεροσολύμων κ. Ἰχσάν Χάσεμ, τῶν ἀξιωματῶν στρατοῦ καὶ ἀστυνομίας καὶ τῶν ἄλλων διακεκομμένων προσώπων, πρὸς οὓς ἐκφράζομεν τὰς θερμὰς ἡμῶν εὐχαριστίας, διότι ἐτίμησαν διὰ τῆς παρουσίας αὐτῶν τὴν σεμνὴν ταύτην τελετὴν. Ὡσαύτως ἐκφράζομεν τὰς εὐχαριστίας ἡμῶν πρὸς τὸν Ἐντιμότατον ἰατρὸν κ. Ἰάκωβον Νούτζα, ὅστις μετὰ μεγάλης προθυμίας ἐνεθάρρυνεν καὶ συνέδραμεν ἡμᾶς ἠθικῶς εἰς τὸ ἔργον τοῦτο ἐξ ἀγνοῦ πρὸς τὸν λαὸν ἐνδιαφέροντος κινούμενος. Δοξάζομεν τὸ Ὄνομα τοῦ Ὑψίστου, Ὅστις ἠξίωσεν ἡμᾶς, ἵνα ἀναλάβωμεν ὑπὸ τὴν προσωπικὴν ἡμῶν προστασίαν τὸ Κέντρον τοῦτο.

Παρακαλοῦμεν δὲ τὸν Πανάγαθον Θεόν, ἵνα ἀξιῶσῃ ἡμᾶς, ὅπως παρουσιάσωμεν ἐν τῷ μέλλοντι ἔργα φιλανθρωπίας καὶ κοινωνικῆς δράσεως ἀνωτέρα πρὸς δόξαν τῆς Α.Μ. τοῦ Βασιλέως ἡμῶν Χουσεῖν Ἰβν Ταλάλ, ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ ὁποῖου οἱ πάντες εὐημεροῦμεν καὶ πρὸς τιμὴν τῆς Κυβερνήσεως αὐτοῦ καὶ τῶν ἐνταῦθα διακεκομμένων ἀντιπροσώπων αὐτοῦ.

Ἀκολούθως δ' ὁ διερμηνεὺς τῶν Πατριαρχείων κ. Γεώργιος Σαῖδ μετέφρασεν εἰς τὴν ἀραβικὴν τὰ ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου ὡς ἄνω λεχθέντα, ἐν συνεχείᾳ δὲ λαβὼν τὸν λόγον ἢ Α.Ε. ὁ Ὑπουργὸς τῆς Ὑγιεινῆς κ. Τζαμίλ Τουτουότζι συνεχάρη τὴν Α.Θ. Μακαριότητα ἐπὶ τῇ δι' ἔργων φιλανθρωπίας περικοσμῆσει τῆς Πατριαρχείας Αὐτῆς εἰς δόξαν τῆς Α.Μ. τοῦ Βασιλέως ἡμῶν Χουσεῖν καὶ τῆς Ἰορδανίας. Ἀκολούθως τὸν λόγον ἔλαβεν ὁ ἰατρὸς τῆς Κλινικῆς κ. Γιακούμπ Νούτζα, ὅστις καὶ ἐξῆρε δεόντως ἐξ ὀνόματος τῆς Ὁρθόδοξου Κοινότητος τὴν εὐγενῆ χειρονομίαν καὶ τὰ ποιμαντικὰ αἰσθητάματα τοῦ Μακαριωτάτου καὶ Σεπτοῦ Πατρὸς ἡμῶν, ὅστις ὡς «ποιμὴν καλὸς» τὴν ψυχὴν Αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν προβάτων «τῆς λογικῆς ποιμνῆς τοῦ Χριστοῦ», δεδομένου, ὅτι ἐκ τοῦ ἰδίου Αὐτοῦ ταμείου συντηρηθήσεται ἢ ἐπ' ὀνόματι τοῦ «Ὁσίου Βενεδίκτου» συσταθεῖσα Πατριαρχικὴ Κλινικὴ.

Ἐν τέλει, ἐν μέσῳ θερμοτάτων χειροκροτημάτων καὶ ἐκδηλώσεων εὐγνωμοσύνης καὶ ἱκανοποιήσεως ὁ Μακαριώτατος, τῇ συνοδείᾳ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ, τοῦ κ. Διοικητοῦ καὶ τῶν λοιπῶν ἐπισήμων ἐπανήλθεν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, ἔνθα προσεφέρθησαν ἀναμφικτικά.

Περὶ τὴν μεσημβρίαν οἱ ὡς ἄνω παρεκάθησαν εἰς τὸ ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου παρετεθὲν ἐπίσημον γεῦμα ἐν τῷ Ξενοδοχείῳ «Ambassador», κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ὁποῖου ὁ γραμματεὺς τῶν Πατριαρχικῶν Γραφείων κ. Σταύρος Παπαδόπουλος προσφωνῶν τὸν Μακαριώτατον ἐπλεξε τὸ ἐγκώμιον Αὐτοῦ καὶ ἐξῆρε τὰ φιλανθρωπικὰ καὶ εὐγενῆ Αὐτοῦ αἰσθητάματα καὶ ἰδιαίτερος τὴν πρὸ ὀλίγου ἐγκαινισθεῖσαν μεγάλην Αὐτοῦ φιλανθρωπικὴν χειρονομίαν, ὑπὲρ τῆς δόξης καὶ τοῦ μεγαλείου τῆς Ὁρθοδόξου τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας καὶ τοῦ εὐαγοῦς ἡμῶν Ποιμνίου ἀποβλεπούσης.

Μετὰ τὸ γεῦμα οἱ συνδαιτυμόνες, οἱ συμμετασχόντες καὶ τῆς πνευματικῆς πανδαισίας, ὑποβαλόντες καὶ αὐθις τὰ συγχαρητήρια αὐτῶν τῷ Μακαριωτάτῳ ἐπὶ τῇ αἰσίᾳ συστάσει τοῦ Πανδοχείου τούτου, τοῦ Καλοῦ Σαμαρείτου «Ὁσίου Βενεδίκτου» ἀπῆλθον πλήρεις χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης, ὁ δὲ Μακαριώτατος ἀγαλλομένῳ ποδὶ ἀνήλθεν εἰς Μικρὸν Γαλιλαίαν.

Ἀρχιμανδρίτης Ἰάκωβος Καπενεκᾶς.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΩΣΙΑΣ

Κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς 16 Μαρτίου ἐ.ε. ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Μόσχας καὶ πάσης Ρωσίας κ. Ἀλέξιος ἐπρότεινε ὅπως ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας καὶ ὁ πρόεδρος τοῦ Τμήματος τῶν Ἐξωτερικῶν Σχέσεων εἶναι ἐπίσκοποι καὶ μόνιμα μέλη τῆς

Ἱερᾶς Συνόδου. Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἀπεδέχθη τὴν πρότασιν καὶ διώρισεν ὡς μόνιμα μέλη τῆς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Τούλας καὶ Μπέλεβ κ. Ποιμένα, ἀρχιεπίσκοπος τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας, καὶ τὸν Ἐπίσκοπον Γιαροσλάβ καὶ Ροστόβ κ. Νικόδημον, πρόεδρον τοῦ Τμήματος ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Ἐκκλησιαστικῶν Σχέσεων.

— Εἰς τὸ ὑπ' ἀρ. 4 τεῦχος τοῦ 1916 τοῦ περιοδικοῦ τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας ἀφιερώνονται 21 σελίδες εἰς τὴν περιγραφὴν τῶν συναντήσεων καὶ τῶν ἐπαφῶν τῆς ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Πατριάρχου Μόσχας κ. Ἀλεξίου ρωσικῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀντιπροσωπείας μετὰ τὴν Κοπτικὴν, Συριακὴν, Ἀρμενικὴν καὶ Αἰθιοπικὴν Ἐκκλησίαν. «Ἡ προσκυνηματικὴ περιδεία τοῦ Ἁγιωτάτου Πατριάρχου Μόσχας Ἀλεξίου ἀνὰ τὰς χώρας τῆς Ἑγγύς καὶ τῆς Μέσης Ἀνατολῆς, γράφει τὸ περιοδικόν, δικαίως ἀποκλήθεισα ἐπίσκεψις εἰρήνης καὶ φιλίας, εἶχε τεραστίαν σημασίαν τῆς ὄχι μόνον διὰ τὴν σύσφιγξιν τῶν φιλικῶν σχέσεων τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας μετὰ τὸς Ὁρθοδόξους Ἐκκλησίας τῶν χωρῶν αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν προσέγγισιν μετὰ τὸς ἑτεροδόξους ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας—τὴν Κοπτικὴν, Συριακὴν, Ἀρμενικὴν καὶ Αἰθιοπικὴν. Δέον νὰ σημειωθῇ ὅτι ἡ προσωπικὴ ἐπικοινωνία τοῦ Ἁγιωτάτου Πατριάρχου Ἀλεξίου μετὰ τοὺς ἀρχηγούς καὶ ἐκπροσώπους τῶν ἑτεροδόξων Ἐκκλησιῶν τῆς Ἀνατολῆς εἶχε πράγματι ἱστορικὴν σημασίαν, διότι εἰς σειρὰν περιπτώσεων (συνάντησις μετὰ τὸν Κόπτην Πατριάρχην Κύριλλον, μετὰ ἐκπροσώπους τῆς Συριακῆς Ἐκκλησίας) ἔγινε διὰ πρώτην φοράν εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας. Ἐκτὸς τούτου, οἱ συνοδεύοντες τὸν Ἁγιώτατον Πατριάρχην ἐκπρόσωποι τῆς ρωσικῆς θεολογίας ἠδυνήθησαν νὰ γνωρίσωσιν τὴν σύγχρονον ζωὴν τῶν χριστιανῶν τῆς Ἀνατολῆς, νὰ ἐξακριβώσωσιν τὸν στάσιον τῶν ἑναντι τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τοῦ ζητήματος τῆς μελλοντικῆς ἐνώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν. Αἱ πολυάριθμοι ἐπαφαὶ καὶ συνομιλίαι μετὰ τοὺς ἐκπροσώπους τοῦ ἑτεροδόξου κλήρου καὶ τοὺς ἐκκλησιαστικούς ἐργάτας μᾶς ἐπέτρεψαν νὰ ἀποκαταστήσωμεν μετ' αὐτῶν ἐνεργῶν ἐπαφὴν καὶ νὰ θέσωμεν τὰς βάσεις τῆς μελλοντικῆς συνεργασίας». Ἀκολούθως τὸ περιοδικόν γράφει ὅτι ὁ Πατριάρχης τῆς Κοπτικῆς Ἐκκλησίας κ. Φίλιππος καὶ ὁ Πατριάρχης τῆς Συριακῆς Ἐκκλησίας κ. Ἰάκωβος ἀπεδέχθησαν εὐχαρίστως τὴν πρόσκλησιν τοῦ Πατριάρχου κ. Ἀλεξίου νὰ ἐπισκεφθοῦν τὴν Ρωσικὴν Ἐκκλησίαν ἐντὸς τοῦ 1916.

— Τὸ ὑπ' ἀρ. 3 τεῦχος τοῦ περιοδικοῦ «Φιλοσοφικὰ ζητήματα», τὸ ὁποῖον ἐκδίδεται ὑπὸ τοῦ Ἰνστιτούτου Φιλοσοφίας παρὰ τῆ Ἀκαδημίᾳ Ἐπιστημῶν τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως, ἀναλύει τοὺς λόγους τῶν θρησκευτικῶν ἐπιβιώσεων μεταξὺ τοῦ σοβιετικοῦ λαοῦ καὶ διακρίνει τοὺς πιστοὺς εἰς δύο κατηγορίας, τοὺς φανατικούς καὶ τοὺς τυπολάτρας. Ἡ κατηγορία τῶν φανατικῶν προπαγανδίζει καὶ ὑπερασπίζεται τὰς ἰδέας τῆς κατ' ἐνεργὸν τρόπου, οἱ δὲ τυπολάτραι τηροῦν στάσιον ἀνοχῆς ἐναντι τοῦ ἀθεϊσμοῦ. Τὸ περιοδικόν ὑπογραμμίζει ὅτι ἡ Ἐκκλησία καὶ αἱ ἀρέσεις καταβάλλουν μεγάλας προσπάθειας διὰ νὰ προσελκύσωσιν τοὺς νέους καὶ ὅτι ἐν προκειμένῳ ἐσημείωσαν ὀρισμένην ἐπιτυχίαν. Τοῦτο ἐπίσης διαπιστώνει ὅτι ἡ θρησκευτικὴ εὐρίσκειται εἰς ἰδιαίτερον ὑψηλὸν ἐπίπεδον εἰς τὴν ὑπαίθρον, ὅπου ἐξηγηταὶ ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι «εἰς τὰ χωρία εἶναι πάντοτε αἰσθητὴ ἡ δύναμις τῆς παραδόσεως τῆς ἀρχαίας ζωῆς». Τὸ περιοδικόν ἀναφέρει τὴν ἐπίδρασιν τῶν μοναστηρίων, τὰ ὁποῖα ἀπέβησαν ἐνεργοὶ προπαγανδισταὶ τῶν θρησκευτικῶν ἰδεῶν καὶ αἰσθημάτων.

— Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Μητροπολίτου τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας τῶν «Παλαιοπίστων» Φλαβιανῶν προκαθήμενος αὐτῆς ἐξελέγη ὁ ἐπίσκοπος Ἰωάννης Μοργιάκωφ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΣΕΡΒΙΑΣ

Ὁ ὕπουργος τῶν Θρησκευμάτων κ. Ντομπρίβογε Ραντοσάβλεβιτς ἔδωκε τὴν 16 Μαΐου ἐ.ε. δεξίωσιν πρὸς τιμὴν τῆς Αὐτοῦ Ἀγιότητος τοῦ Πατριάρχου Σερβίας κ. Γερμανοῦ καὶ τῶν μελῶν τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας Σερβίας. Εἰς τὴν δεξίωσιν παρέστησαν ὁ ἀντιπρόεδρος τῆς γιουγκοσλαβικῆς κυβερνήσεως κ. Ἀλέξανδρος Ράνκοβιτς, ὁ ἀντιπρόεδρος τῆς Βουλῆς κ. Σίμιτς, πολλοὶ ὕπουργοι καὶ ἄλλαι πολιτικαὶ προσωπικότητες. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς δεξιώσεως ὁ ὕπουργος Θρησκευμάτων κ. Ραντοσάβλεβιτς καὶ ὁ Πατριάρχης ἀντήλλαξαν προτάσεις.

Ὁ ὕπουργος κ. Ραντοσάβλεβιτς, χαιρετῶν τὸν Μακα-

ριώτατον Πατριάρχην και τους 'Αρχιερείς τῆς Σερβικῆς Ἐκκλησίας ἐν ὀνόματι τῆς γιουγκοσλαβικῆς κυβερνήσεως, ὑπεγράμμισεν τὰς ἀγαθὰς σχέσεις μεταξύ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας Σερβίας καὶ τοῦ Κράτους καὶ ἐξέφρασε τὴν εὐχὴν, ὅπως αἱ σχέσεις αὐταὶ προάγωνται καὶ εἰς τὸ ἐξῆς ἐπὶ τῇ βάσει τῶν νόμων καὶ τοῦ Συντάγματος καὶ τῆς ἀμοιβαίας κατανοήσεως.

Ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Σερβίας κ. Γερμανός, ἀπαντῶν εἰς τὴν πρόποσιν, εἶπεν ὅτι ἡ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας φροντίζει ὅπως ὅλα αἱ ἀποφάσεις τῆς εἶναι ἐπωφελεῖς τόσον διὰ τὴν Σερβικὴν Ἐκκλησίαν, ὅσον καὶ διὰ τὴν Ὁμόσπονδον Δημοκρατίαν τῆς Σερβίας.

Τὴν 14ῃ Ἰουλίου ἐ.ξ. ὁ ὑπουργὸς Ὁρθοσκευμάτων κ. Ραντοσάβλεβιτς ἐδέχθη τὸν Πατριάρχην Σερβίας κ. Γερμανὸν καὶ τὰ μέλη τῆς ἐκτετατοῦ Συνόδου. Ὁ Πατριάρχης ἐξέφρασεν εὐχαριστίας πρὸς τὴν κυβέρνησιν διὰ τὴν κατανόησιν καὶ τὴν οικονομικὴν βοήθειαν πρὸς τὴν Σερβικὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν, ἐν συνεχείᾳ δὲ παρεκάλει νὰ ἐξετασθῶν ὠρισμένα ζητήματα ἀφορῶντα τὴν κοινωνικὴν ἀσφάλειαν τῶν κληρικῶν, τοὺς ἐράνους, τὴν φορολόγησιν τῶν ἐσόδων τῶν ἐφημερίων κ.τ.λ.

Ὁ ὑπουργὸς Ὁρθοσκευμάτων κ. Ραντοσάβλεβιτς ὑπεγράμμισεν ὅτι μέχρι τοῦδε ἐλύθησαν ἐπιτυχῶς πολλὰ ζητήματα χάρις εἰς τὴν συνεργασίαν τῶν ἐκπροσώπων τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν λαϊκῶν ἀρχῶν. Ἡ κυβέρνησις καὶ οἱ ἐκπρόσωποι τῶν λαϊκῶν ἀρχῶν θὰ ἐξετάζων καὶ εἰς τὸ μέλλον μετὰ τῆς δεούσης προσοχῆς τὰς προτάσεις τῆς Ἐκκλησίας.

Ὁ Ἱερὸς Σύνδεσμος τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Βελιγραδίου ἐξέδωκε κατ' αὐτὰς ἐκλαϊκευτικὸν βιβλίον ὑπὸ τὸν τίτλον «Τὸ Ἅγιον Ὄρος καὶ ἡ Μονὴ Χελανταρίου», τὸ ὁποῖον περιέχει ὀκτὼ ἄρθρα. Ἀξιόλογον εἶναι τὸ ἄρθρον τοῦ καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Βελιγραδίου κ. Τσέντομιρ Ντράσκοβιτς ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡ χιλιετηρὶς τοῦ Ἁγίου Ὄρους καὶ ἡ σημασία του διὰ τὴν Ὁρθοδοξίαν», εἰς τὸ ὁποῖον ἐκτίθεται μετὰ σαφηνείας καὶ καλλιπέρας ἡ χιλιετηρὶς ἱστορία τοῦ προπυργίου αὐτοῦ τῆς Ὁρθοδόξιας. Ἐπίσης εἶναι ἀξιοπρόσεκτον τὸ ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡ Μονὴ Χελανταρίου καὶ ἡ σημασία τῆς διὰ τὴν σερβικὴν ἱστορίαν» ἄρθρον τοῦ διευθυντοῦ τῆς Ἱερατικῆς Σχολῆς Βελιγραδίου κ. Ντούσαν Κάσιτς, καθὼς καὶ τὰ ἄρθρα τοῦ καθηγητοῦ τῆς ἰδίας σχολῆς κ. Μπράνκο Τσίσαρζ «Ἡ ὀργάνωσις καὶ ἡ ἑσωτερικὴ ζωὴ ἐν Ἁγίῳ Ὄρει καὶ τῇ Μονῇ Χελανταρίου» καὶ «Ὁ πνευματικὸς θησαυρὸς τῆς Μονῆς Χελανταρίου». Ὁραῖον εἶναι καὶ τὸ ἄρθρον τοῦ πρωθιερέως κ. Ράντε Νοβάκοβιτς περὶ τῆς μοναχικῆς ζωῆς τοῦ Ἁγίου Ὄρους, εἰς τὸ ὁποῖον ἐξάιρεται ἡ μεγάλῃ σημασίᾳ τῶν μοναχῶν τοῦ Ἁγίου Ὄρους, ἐκ τῶν ὁποίων πολλοὶ συνετέλεσαν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς θεολογικῆς γραμματείας καὶ σκέψεως.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ

Τὴν 1ην Μαΐου 1961 ἐξεδήμησε πρὸς Κύριον ὁ Μητροπολίτης Τυρνόβου Σωφρόνιος εἰς ἡλικίαν 73 ἐτῶν, τὴν δὲ 8ην Μαΐου 1961 ὁ Μητροπολίτης Δοροστόλου καὶ Τσερβένσκου Μιχαὴλ εἰς ἡλικίαν 77 ἐτῶν. Ἡ κηδεῖα τοῦ πρώτου ἐγένετο τὴν 4 Μαΐου, τοῦ δὲ δευτέρου τὴν 11 Μαΐου. Καὶ οἱ δύο ἦσαν ἀπόφοιτοι τῆς Θεολογικῆς Ἀκαδημίας Κιέβου.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ

ΠΡΟΣΛΗΨΙΣ ΙΕΡΕΩΣ

Τὸ Νοσοκομεῖον—Σανατόριον Τριπόλεως, προκειμένου νὰ προβῆ εἰς πλήρωσιν τῆς θέσεως Ἱερέως ἐπὶ βαθμῶ 3ῃ ἢ 6ῃ καὶ μέχρι 4ῃ μεθ' ὄλων τῶν ἐπιδομάτων, καλεῖ πάντα ἐνδιαφερόμενον κερτημένον τὰ προσόντα, ἥτοι ἀπολυτήριον Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς ἢ ἄλλης μέσης τοιαύτης ἢ πτυχίον Θεολογικῆς Σχολῆς καὶ ἡλικίαν μέχρι 45 ἐτῶν. Εἰς τὸν προσληφθησόμενον θὰ παρασχεθῇ τροφή καὶ κατοικία. Διὰ τὴν πρόσληψιν τούτου θέλει τηρηθῆ ἡ προβλεπομένη ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 50 τοῦ Α.Ν. 2200/40 διαδικασία.

Ὁ Διευθυντὴς
Χρήστος Δ. Παπαδημητρίου

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ

Ἡ Ἱ. Σύνοδος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου προέβη εἰς τὴν καθάρισιν τοῦ Ἀρχιμ. Χρυσοστόμου Τριανταφυλίδου, κληρικοῦ τῆς Ἀγιωτάτης Ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἐπανάφερεν αὐτὸν εἰς τὴν τῶν λαϊκῶν τάξιν.

Ἐπίσης ἡ Ἱ. Σύνοδος τοῦ Ἀγιωτάτου Ἀποστολικοῦ Ὁρόνου τῶν Ἱεροσολύμων προέβη εἰς τὴν καθάρισιν τῶν, ἐκ τῶν μελῶν τῆς Ἀγιωτάτης Ἀδελφότητος, Ἱερομονάχου Καλλίστου, κατὰ κόσμον Χαραλάμπους Καντεμίδου, καὶ τοῦ Ἱεροδιακόνου Θεοδοσίου Στασοῦ, οἵτινες πλέον γνωρίζονται ὡς λαϊκοὶ τοιοῦτοι.

Ἱερὰ Μητρόπολις Ἄρτης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰ ἄρθρα 46 καὶ 47 τοῦ Α.Ν. 2200 τοῦ 1940 «περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», κολουῦν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα καὶ κανονικὰ προσόντα, ὅπως, ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας εἰς τὸ Δελτίον «Ἐκκλησία», ὑποβάλωσιν εἰς τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν Ἄρτης τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα πιστοποιητικά, πρὸς κατάληψιν τῆς χηρευούσης θέσεως Ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ἐνορ. Ναοῦ Ἁγίου Νικολάου Καλαρρυτῶν.

Ἐν Ἄρτῃ τῇ 8ῃ Ἰουλίου 1961

† Ὁ Ἄρτης Ἰγνώτιος

Ἱερὰ Μητρόπολις Θεσσαλονίκης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 46 καὶ 47 τοῦ Α.Ν. 2200/40 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», καλουῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως καταλάβωσι τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων τῶν Ἐνοριῶν:

- 1) Ἱεροῦ Ναοῦ Κοιμήσεως Θεοτόκου Κριθιάς
- 2) Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος Λαγκαδικίων

ἵνα υποβάλωσιν ἡμῖν ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας σχετικῆν αἴτησιν μετὰ τῶν ἀπαιτούμενων δικαιολογητικῶν προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν ἐφημεριακῶν θέσεων.

Ἐν Θεσσαλονίκῃ τῇ 12ῃ Ἰουλίου 1961

† Ὁ Θεσσαλονίκης Παντελεήμων

Ἱ. Μητρόπολις Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὸ ἄρθρον 46 τοῦ Α. Νόμου 2200/40 «περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» προσκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὴν χηρευούσαν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τῆς ἐνορίας Ἀχιλλείου, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ σήμερον ὑποβάλωσιν εἰς τὰ Γραφεῖα μας τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 48 τοῦ αὐτοῦ Νόμου ὀριζόμενα δικαιολογητικά ἔγγραφα τῶν προσόντων αὐτῶν προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου διὰ τὴν ὡς ἄνω ἐνορίαν.

Ἐν Καρδίτῃ τῇ 15ῃ Ἰουλίου 1961

† Ὁ Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων Κύριλλος

Ἱερὰ Μητρόπολις Κασσανδρείας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 46, 47 καὶ 48 τοῦ Α.Ν. 2200/40 «περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» καὶ προτιθέμενοι νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν τῆς κενῆς ἐφημεριακῆς θέσεως τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ «Ἅγιος Δημήτριος» Ν. Πλαγιάριου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ Νόμων τῆς Πολιτείας ἀπαιτούμενα προσόντα ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας εἰς τὸ δελτίον «Ἐκκλησία», ὑποβάλωσιν ἡμῖν ἀπάσας τὰς διακελευόμενας πιστοποιήσεις.

Ἐν Πολυγύρῳ τῇ 15ῃ Ἰουλίου 1961.

† Ὁ Κασσανδρείας Συνέσιος

Ἱερά Μητρόπολις Θεσσαλονίκης

*Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 46 καὶ 47 τοῦ Α. Ν. 2200/40. «Περὶ ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικά καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως καταλάβωσι τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν Ἐφημερίων τῶν Ἑνοριῶν: 1) Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Γεωργίου Βερτίσκου. 2) Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος Λαγκαδικίων, ἵνα υποβάλωσιν ἡμῖν ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσίευσως τῆς παρούσης σχετικῆν αἴτησιν μετὰ τῶν ἀπαιτουμένων δικαιολογητικῶν προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν ἐφημεριακῶν θέσεων.

Ἐν Θεσσαλονικῇ τῇ 13ῃ Ἰουλίου 1961.

† Ὁ Θεσσαλονίκης Παντελεήμων

Ἱερά Μητρόπολις Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος

*Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς σχετικὰς διατάξεις τοῦ «περὶ ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» Νόμου 2200/1940 καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ τε κανονικά καὶ νόμιμα προσόντα ἵνα καταλάβωσι κενὴν θέσιν Διακόνου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Ἰωάννου Μαρκοπούλου Μεσογαίας, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ ὄχι ἄνω Νόμου ὀριζόμενα πιστοποιητικά πρὸς ἀνακήρυξιν τῶν ὡς ὑποψηφίων.

Ἐν Κηφισῇ τῇ 21 Ἰουλίου 1961

† Ὁ Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος Ἰάκωβος

Ἱερά Μητρόπολις Σύρου-Τήνου-Ἄνδρου-Κέας-Μήλου

*Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τὰ ἀρθρα 47 καὶ 48 τοῦ Α. Ν. 2200/40, «Περὶ ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» προσκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν Ἱ. Κανόνων καὶ Ἐκκλησιαστικῶν Νόμων τοῦ Κράτους προβλεπόμενα προσόντα νὰ καταλάβωσι τὴν κενὴν ἐφημεριακὴν θέσιν τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος τοῦ χωρίου Πιτροφοῦ-Ἄνδρου ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσίευσως τῆς παρούσης προκηρύξεως ἐν τῷ Περιοδικῷ «Ἐκκλησία» υποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά.

Ἐν Ἐρμούπολει Σύρου, τῇ 25 Ἰουλίου 1961

Ὁ Τοποτηρητὴς

† Ὁ Θήρας Γαβριήλ

Ἱερά Μητρόπολις Παραμυθίας Φιλιατῶν καὶ Γηρομερίου

*Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὴν διάταξιν τοῦ ἀρθρου 51 παρ. 2 τοῦ Α. Ν. 2200/1940 προκηρύσσομεν ἐκλογὴν δευτέρου τακτικῷ Ἐφημερίου ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ «Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεολογίας» Ἡγουμενίτης πρωτεύουσας τοῦ Νομοῦ Θεσπρωτίας, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας Πτυχίον Θεολογικῆς Σχολῆς ἢ Ἱεροδιδασκαλείου ἢ πλήρους Ἱερατικῆς Σχολῆς ἢ Ἀνωτέρου Ἐκκλησιαστικοῦ Φροντιστηρίου ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσίευσως τῆς παρούσης υποβάλωσιν ἡμῖν σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν ἀπαιτουμένων δικαιολογητικῶν, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν τοῦ ὑποψηφίου Ἐφημερίου πρὸς πλήρωσιν τῆς θέσεως ταύτης. Ἐπειδὴ πρόκειται περὶ Ἐφημεριακῆς θέσεως τοῦ Ναοῦ τῆς πρωτεύουσας Νομοῦ Θεσπρωτίας, ἐχούσης συνάμα εὐρεῖαν κίνησιν λόγῳ τῆς συγκοινωνίας διὰ πορθμείου μέσῳ αὐτῆς Ἑλλάδος-Ἰταλίας, ὡς καὶ μετὰ τῆς νήσου Κερκύρας, ζητοῦμεν νὰ διορίσωμεν εἰ δυνατόν Θεολόγον, ἐμπειροὺς κήρυκα τοῦ Θεοῦ λόγου, εἰς περίπτωσιν δὲ μὴ ἐξευρέσεως τοιοῦτου προσώπου, ἕτερον τῆς ἀμέσως ἐπομένης κατηγορίας, δυνάμενον ὁμῶς νὰ ἀναποκριθῇ εἰς τὰ καθήκοντα τῆς ἀποστολῆς αὐτοῦ.

Ἐν Παραμυθίᾳ τῇ 21 Ἰουλίου 1961.

† Ὁ Παραμυθίας Φιλιατῶν καὶ Γηρομερίου Τίτος

Ἱερά Μητρόπολις Μυτιλήνης

*Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς σχετικὰς διατάξεις τοῦ «Περὶ ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» Νόμου 2200/40, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ τε κανονικά καὶ νόμιμα προσόντα, ἵνα καταλάβωσι τὰς χηρευούσας Ἐφημεριακὰς θέσεις α') Ἱ. Ναοῦ Ἁγίου Γεωργίου Κεραμίων, β') Ἁγίου Γεωργίου Νέων Κυδωνίων, γ') Ἁγίου Γεωργίου καὶ Ζωοδόχου Πηγῆς Πληγωνίου-Βαρεῖας, δ') Ἁγίας Πορασκειῆς Πηγῆς, ὅπως υποβάλωσιν ἡμῖν ἐντὸς μηνὸς τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα πιστοποιητικά πρὸς ἀνακήρυξιν τῶν ὡς ὑποψηφίων.

Ἐν Μυτιλήνῃ τῇ 24ῃ Ἰουλίου 1961.

† Ὁ Μυτιλήνης Ἰάκωβος

Ἱερά Μητρόπολις Παραμυθίας, Φιλιατῶν καὶ Γηρομερίου

*Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 44, 46 καὶ 40 τοῦ Α. Ν. 2200/40 «Περὶ ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» καὶ προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν τῆς κενῆς ἐφημεριακῆς θέσεως τοῦ Ἱεροῦ ναοῦ Ἁγίου Προκοπίου Λίτσης, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα προσόντα πρὸς κατάληψιν τῆς ὡς ἄνω κενῆς ἐφημεριακῆς θέσεως, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ σήμερον υποβάλωσιν ἡμῖν τὰ νόμιμα καὶ κανονικά πιστοποιητικά, ἵνα προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν τοῦ ὑποψηφίου.

Ἐν Παραμυθίᾳ τῇ 22ᾳ Ἰουλίου 1961

† Ὁ Παραμυθίας, Φιλιατῶν καὶ Γηρομερίου Τίτος

« Ε Κ Κ Λ Η Σ Ι Α »**ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**

Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Ἀθηνῶν ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ

† Ὁ Μυτιλήνης ΙΑΚΩΒΟΣ

† Ὁ Ἰωαννίνων ΣΕΡΑΦΕΙΜ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ Κ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Θεοδοσίου Σπεράντσα, Τὸ θαῦμα τῆς θείας Μεταμορφώσεως.

Ἀνδρέου Φυτράκη, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Τὸ ἔργον τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὸ ἔτος 1960.

Πέτρου Γλέζου, Ἡ Χριστιανικὴ Γραμματεία.

Βασ. Μουστάκη, Ὁ πρωττυπικός ἄνθρωπος καὶ ἡ θεωρία τῆς ἐξελίξεως.

Ἀρχιμ. Γαβριήλ Διονυσιάτου, Ἡ χιλιετηρὶς τοῦ Ἀγιορειτικοῦ Μοναχισμοῦ.

Ἀρχιμ. Φιλαρέτου Α. Βιτάλη, Κυκλαδίται Οἰκουμενικοὶ Πατριάρχαι ἀπὸ τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἐξῆς.

Φωτίου Κόντογλου, Ἡ ἀπελπισία τοῦ θανάτου εἰς τὴν θρησκευτικὴν ζωγραφικὴν τῆς Δύσεως καὶ ἡ εἰρηνοχότος καὶ πλήρης ἐλπίδος ὀρθόδοξος εἰκονογραφία.

Ἡ ἐκπαιδευτικὴ ἐκδρομὴ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν εἰς Βόρειον Ἑλλάδα.

Παρατηρήσεων Στήλη.

Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικά.

Προκηρύξεις ἐκλογῆς ἱερῶν.

Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἐν Ἀθήναις, Ἰαοῦ 1.